U KHUN-SYIEM NA KA IING U DABID

Lane

LAI SNEM HA KA SHNONG BAKHUID

KA DA IATHUH IA KI JINGIOHI HA KA JINGIM U JISU UBA NA NASARET

KITAB I

Ba la pynmih sha ka Khasi

DA U BAH FRANK M. PUGH.

JAIAW, SHILLONG.

1967.

U KHUN-SYIEM NA KA IING U DABID

Lane

LAI SNEM HA KA SHNONG BAKHUID

KA DA IATHUH IA KI JINGIOHI HA KA JINGIM U JISU UBA NA NASARET

DA

U REV. J. H. INGRAHAM

Kitab 1.

Ba la pynwan sha ka Khasi

DA

U BAH FRANK M. PUGH.

JAIAW, SHILLONG.

1967

La shon ha Shillong Printing Works, Shillong.

KA JINGPYNTIP

U Nongthoh jong kane ka jingtrei kaba mynta u kwah ban ong ba kane ka long tang ma ka ka kot, ha kaba u la ai la ka kyrteng ba la thoh da u, naduh 1847. Ki jingpynmih jong ki snem ba la dep ba la pynmih ha ïingshon-kot ha ka dor ka batat, kiba don ka kyrteng jong u, ym shym la aibor da u bad la shon khlem ka jingmynjur jong u. Baroh kiba kum kita ki jingthoh la thoh la bún snem ; hynrei ïa ka bor ban shon ym shym la bat da u Nongthoh, ka long habar ka bor jong u ban khang ïa ka jingïaishon jong ki, bad um don kawei pat ka jingïada lait sa tang ka jingpyntip kaba kum kane mynta.

U kwah ruh ban ban, ba bún ki jingthoh ki batat, ba la thoh da ki briew ki bam shym ithuh da u, bad ki jingpynkylla ruh na ki Nongthoh ha ka ktien *French* ba ïai pynmih khlem jinglehraiñ kum ka jong u hi, da ki briew kiba khlem akor, haba bún na ki kot jong u hi la pynbakla ha ka rukom ka bamynsaw la ha ka kot ne ka kyrteng ; ïa baroh ki jingthoh ba la shu leh tuh u Nongthoh hangne u ujor pyrshah.

KA JINGKYNTHOH LAMPHRANG

Shibún na ki jingïohi ïa ka jingim u Jisu hamar ki saw snem bakhatduh eh jong ka jingim jong U ha pyrthei kumba la buh jingthoh ha ka Gospel, la ïathuh hangne kum kaba da ïohi hi da la ki khmat ïa kita.

Ka Adina, ka nongthoh kaba long ka Jiw, la ngeit ba ka long ka nongshongshnong ha Jerusalem hamar ki saw snem kiba khatduh eh jong ka jingim u Nongpynim jong ngi bad ka la thoh sha Aleksandria, sha u kpa jong ka, bún bún ki shithi kiba ïathuh ïa ki jingjia baroh ki basngewtynnat, bad khamtam eh ka da ai ka jingïathuh ka babniah ïa ki jingjia baphylla jong ka jingim u Khrist, ïa uba ka jia ïohi man ka sngi.

Ka jingthmu bakongsan jong kane ka jingthoh ka long ban pynshisha ïa ka jinglong blei jong u Trai jong ngi lyngba ka jinglong briew jong U, namar "*Ym ju don briew uba la kren kum une u briew.*"

DON AIU HAPOH

KA JINGLAMPHRANG

KA ADINA, ka nongthoh jong ki shithi harum—ka ïing ka sem jong ka—ka jingleit sha Jerusalem—ki Roman—Ka shnong ka ïingdulan ïingpaki u Dabid—Ka ïing syiem u Pilat—U lúm Kalbari—Gethsemane—Ka Bethlehem—Ka khyrdop Damaskos—Ka kynhún nongap Roman—Ka jingpoi ha ka ïing ki kha ki man jong ka—Ka jingbatai ïa ka jingitynnat jong ka—Ki shithi sha u kpa jong ka.

KA SHITHI I.

Ka jingïathuh lyngkot ïa ka jingleit na Aleksandria sha Jerusalem—Gasa—Ka Pung u Joseph—Ka Duriaw Baïap—Ka Jordan—Ki jingpynkhih mynsiem ha kaba ïohi ïa ka Shnong Bakhuid—U Rabbi Amos—Ka jingpyntngit sang ïa ka Templ—Ki jingkñia ïa ka pop—U nongïathuhlypa u Blei uba ïalap ha Jordan.

KA SHITHI II.

Ka jingleitphai u Rabbi Ben Israel—Ka jingsngewsuk bad u Rabbi Amos—Ka Rebekka—Ka Mary—Ka jingïohi na ka jaka shong—Ka jingïohi na tnúm ïing por mynstep—Ka jingkñia bad ka jingmane ha Templ por mih ka sngi—Ka Jingkñia lajan miet bad jingmane—Ka jingmane bleithaw ha ka Iing-heh ki Roman hajan ka Templ—Ki Jingïathuhlypa ba la pyndep—Hapoh u lyoh—U nonglamkhubor ba la ïathuhlypa da u Malakhi—U Elija u nongïathuhlypa—U Rabbi Amos u kubur ïa ka jingleh-thok ki lyngdoh—Ka jingïap troin ka jingsngewburom—U samla uba la ïoh sngew ïa u nongïathuhlypa thymmai hajan Jerikho.

KA SHITHI III.

Ka jingai ïa ki sohnyngkong—Ka ïingmot u Antonia—Ka jingleh ibein na ki shipai Roman—Ka jingïada ba la ai da u rangbah shispah Roman ba dang samla—Ka kali ba iphuh iphieng jong u lyngskor Roman, u Pontios Pilat—U nongïathuhlypa bathymmai kumba la batai da u Ioannis u bakha ka Mary—U ai ka jingïathuh ka babniah ïa ka jingleit jong u sha Jordan—Ka jingleitpoi ha Jerikho.

KA SHITHI IV

Ka jingïap oh u Rabbi Israel—ka jingshim lyngkot na ka shithi u kpa jong ka shaphang u nongïathuhlypa thymmai—Ka jingbteng ïa ka jingwan ïathuh u Ioannis ïa ka jingleit jngoh kai sha Jordan ban ïohi ïa u nongïathuhlypa thymmai—Ki Khatar tylli ki Maw jong ka Jordan—Ka jingai jingbatai ïa u nongïathuhlypa—Ka jingkren jong u "Mem dei u Elias"—"U Messïa"—Ka pateng bynriew ki bsein - Ka jingkordit ïa ki lyngdoh—"U Trai jong ka Hok jong ngi"—Shihajar la pynbaptis – U Joseph uba na Arimathaïa—Ka jingkren ka baarsien ynda janmiet.

KA SHITHI V.

Kaba kyrkhu ha ka kyrteng u Khún Langbrot U Blei—U Joseph na Arimathaïa—Ka jingïakren bad u nongïathuhlypa—U rwai ïa ka jingrwai miet jong ka Templ—Ka jingrwai ïaroh—Ka jingkren bad u Nongïathuhlypa shaphang u Messaïa—Ka jingïap jong U—Ka hima jong U ym na kane ka pyrthei—U Nongïathuhlypa u kynriah ban shong jah thait sha ka ri shyiap—Ka jingwan mihpaw u Lasaros—Ka jingbatai jong u ïa ki jingïathuhlypa—Ba la hikai da u lok jong u—Ka jingai jingbatai shaphang une u lok—U Jisu Uba na Nasaret—Ka jingïaleh hapoh ka jingmut—Kaba pule minot ïa ki nongïathuhlypa.

KA SHITHI VI.

U Ben Israel—Ka jubab ïa ka shithi u kpa jong ka pyrshah ïa kane ka jingsngew-thymmai—Ka jingshim lyngkot na ka shithi jong u—Ka jubab—Ka jingkhih bitar pyrshah ïa u nongïathuhlypa hapdeng ki lyngdoh bad ki Lebi—Ki nonglamktien la phah ban khot ïa u sha Jerusalem—Ka jubab jong u—La pynrem kum uba pynkhih paidbah—Ki nonglamktien ki pynbna ia ka jingkylla ka bamut bad ïa ka jingshahpynbaptis jong ki—La kem ïa ki—Ki jingïakren bad ki jingïasaid pyninia ha ka ïing u Rabbi Amos—U Stephan—U nongïathuhlypa um shym leh kambah ei ei—U Rabbi Amos un dang leit sha Gilgal—Ka Adina bad ka Mary kin ïaleit ryngkat bad u—Ki khmih lynti ban ïohi ia u nongïathuhlypa—U rangbah shispah Roman u pule ïa ki Jingthoh Bakhuid—Un da la sngewbha ban ïohsngew ia u nongïathuhlypa—U Barabbas u rangbah nonglute—Uba ïaleit synrán.

KA SHITHI VII.

U Messaïa U la wan !—Ka jingïathuh ïa ka jingleit sha Jordan—Ka Adina, ka Mary bad u Ioannis ki ïaleit lem bad u Rabbi Amos—Ba la synrán da u rangbah shispah Roman—U Barabbas—Arngut ki shakri nong-Gibion—Ka jingïohi kaba shu khluk-khlak ïa u Kaïaphas—Ki paro bad ki lyngdkhur khún—U Barti maïos u bamatlah bad u khún langbrot jong u—Ka khyrdop Langbrot—U Aemilius—Ki shipai Roman—Ka Bethesda—Ka jingkhih jong ki um—U mot u Absalom—Ba la ïaid lang bad uba asynrán.

KI JINGLAMPHRANG

IA

KI SHITHI KA ADINA

Ka ADINA, ka nongthoh ba la shu tharai ïa ki shithi harum, ka long ka khún marwei jong u Manasse Benjamin, uba la long u kynja Israel na ka jait Juda, u la long u trai-shnong jong ka Aleksandria ka nongbah Grik bad Roman. U kpa-tymmen jong u u long u riewnang riewtip ha ka kot ka sla, u Dabid Esdras Manasse, uwei na ki hynñiew phew ngut ba la thung da u Ptolemy Philadelphus, ha ka snem 277 S.K., ban pynkylla ïa ka Baibl na ka ktien Hebrw tynrai sha ka ktien Grik. Ia u Esdras bad ïa ki lok jong u, ynda la lah ma lah kaba pyndep ïa kane ka kam ka bakhraw, la khot sngewbha da u Syiem ban sah ha Ijipt, ha kaba u la ïap ha ka rta kaba la tymmen bha, u da bat ïa ka kam ba lah ban shaniah bad badonburom Kiba hiar-pateng na u haduh san pateng ki la long ki rangbah bah, bad ki ïoh ïa ki jingsngewshaniah jong ki nongsynshar ka ri Ijipt, bad ba hapoh jong kita ki la lum spah ïa kaba la ïoh-pateng khatduh ïawai da u Manasse Benjamin, u briew u bam kai ruh da ka jinghiar-pateng kaba pawnám katta. La burom ïa u ha Aleksandria na ka bynta ka jinghok jong u, ka jingstad bad ka kyrdan, kumjuh ruh na ka bynta ka jingïar ka jingtip kot tip sla bad ka spah jong u, bad la burom da ka jingïalonglok bad u nongsynshar Roman, u Ruphus Lukius Paulinus. Ka jingieit bad ka jingsngewburom jong u ïa ka ri ki kpa jong u, bad ïa ka Shnong Bakhuid bad ka Templ u Jehoba, kam shym la duna da ka jinglong trai-shnong jong u kum u Jiw ha ri Ijipt; bad kumba la phah ïa u ha ka jinglong samla jong u sha Jerusalem da u kpa jong u, ban ïoh jinghikai ha ki hukum u Moses, kumta u la kut jingmut ba ka khún kynthei jong u kan

ïaïoh bynta lem ïa kijuh ki bok, bad ban shah hikai kumba dei rukom ïa ka kynthei Jiw, kumjuh kum ka nongïohpateng ïa ka kyrteng bad ka spah ka phew jong u.

Hadien ka jingleit kaba btái jong ki khathynñiew sngi da ki lynti na Gasa, ka Adina babhabriew khatduh khatwai ka la poi kyndit kyndit ban ïohi ïa ki kynroh bad ka jingtei bajrong jong ka nongbah Seïon, ba ka la jan ngong. Ka kynhún ki ut ka la sangeh ha khlieh ka ranab, bad ki nongleit jingleit Jiw ki da pynshongthait ïa ki, ki la hiar bad dem khrup ïa lade hi ha khyndew ha ka jingsngewburom ha khmat ka nongbah u Dabid bad u lúm Moria, ïa uba la ñiew kyntang da ki jingtuhkjat u Abraham. Ka samla ka la weng ïa ka jingkah khmat, bad ka la dem ïa la ka khlieh jong ka da ka jingsngewkyiuh riewblei ka bakyntang khuid. Ka la long ka jingïohi ka banyngkong jong ka ïa ka Jerusalem—ka shnong ki kpa jong ka, ïa kaba, naduh ba ka dang khynnah eh, ka la ïohsngew ïa u ba u kren da ka jingsngewburom ka bajylliew eh. Katba ka nangpeit halor jong ka, ka la pyrkhat shaphang u Isaak, ïa uba la teh la khúm halor ka duwan ha katai ka khar lúm, mynta ka phyrnai da ki kynroh ba la tap najrong da u maw marbl bad ka ksiar ; ïa u Isaïa ïa uba la ot kurat lyngkhot lyngkhai ha ka them ba i-ngiew ha ki kjat jong ka : ïa u Dabid bad ïa ka burom jong u ; ïa u Solomon bad ïa ka jingstad jong u ; ïa ka kynhún ki nongïathuhlypa kiba la ïuh kjat ïa ki surok jong ka lane kiba la sakma halor ki lúm. Bad khuk-khak ka jingkynmaw jong ka ka la wallam sha ka jingmut jong ka ïa ka jingïathuhkhana jong ki jingjia badonbor kiba la dep ; ïa ki jingkerkut ba ka nongbah ka ïeng pyrshah ïa ki Assyria, ki Persha, ki Ijipt ba l ki jaitbynriew jong ka pyrthei ; ïa ka jingpynwir noh sha ka jingringmraw ïa ki para-ri jong ka ; ïa ka jingpynkhyllem ïa ki kynroh jong ka bad ïa ka Templ jong ka ; bad ïa ka jingtei biang ïa ka da u Esra. Hynrei khamtam eh ka la pynshongkhia ïa la ka jingpyrkhat da ka jingsngewsheptieng bakhuid ba ka jingdon u Jehoba ka la don hangta da ki spah snem hadien ki spah snem

ha kaba da lah ban ïohi, ha ka Dur jong ka Ding na bneng, hapoh ka jaka kyntang tam kaba kham shapoh ka Templ; bad ba hangta U ïakren bad u briew, kum ban ong, markhmat markhmat. Ka la pyrkhat ruh ïa ka synduk ka Jutang, ïa ki Mawlyngkniap, ïa u Diengduh u Aaron uba shylluit, bad ïa u bsein rynong, ïa kiba la buh ha ka Templ; bad ka dohnud jong ka ka la khih da ka jingpynkhih-mynsiem kaba kam pat ju sngew mynno mynno. Da kaba kham dem bad da ka jingsngewburom kaba nang kham sngewphieng shuh shuh ka la pyndem ïa la ka khlieh jong ka ha ka jingsngewburom kaba da ka jingsngew nguh sha Uta Uba la pynpher katta katta ïa ka jaitbynriew jong ka halor ki jaitbynriew baroh, halor ki nong bah baroh ïa ka nongbah jong ki kpa jong ka bad jong ki Nongïathuhlypa! Te ka la khyllie ïa la ki khmat jong ka ha ka jingsarong ba ka la long ka Jiw, bad ka la phai sawdong da kaba sngewsarong halor ki lúm ki them badonburom kiba, ha ka jingmut-dur jong ka, ki imat dei ban long kiba ju ithuh ha ki khmat ki angel kumjuh kum ha ki briew, jan haduh katta katta ba ka bneng ka la pynïasoh ïa lade hi bad kata ka jaka kaba la jied.

Ki Arab, ki nongbud jong ka, ruh ki la dem ïa la ki khlieh bad ki la dem khohsiew ha khmat jong ki jingtei bakhuid ki bajrong, hynrei ka la long ha ka jingburom ïa u Abraham bad ïa ki kpa-tymmen, ki longshuwa ki manshuwa jong ki lyngba u Ishmael, uba ki la ngeit namar bam da tip, ba u ïathiah lem bad u Isaak bad u Jakob ha ki jyngtep halor u Lúm Moria, ha ka jaka ba ka dei ha Hebron ha ka jaka tep jong ki ha ka krem Makpela, kumba ong u Moses u Nongïathuhlypa jong ngi.

Ïa ka jingkhmih sarong kaba sawdong jong ka Adina la kem da ka jingïohi ïa ka pyrton shipai kaba la wan da kaba pynmareh artet ïa u thieb na ka nongbah bad ka lama kaba don pukni ka da phyrnai ba la rah sha shuwa.

"Ki Romani! Ki Romani!" la pyrta ki nongïalam, bad ynda ki la ïeng na kaba dem khohsiew, ki la kiew biang da kaba kyrkieh, bad ki la pyndonkam la ka bor baroh ban pyllait jaka ïa ka surok ban wan ka kynhún kulai kaba nangtur shajan. U nongñiah kashor na ki Israel katto kattne pruh ba kham harum ha ka lynti, u bam pat lap ba kloi ban pyllait lynti, u la shah ïuh, bad kyndat ha khyndew, bad ka kynhún nongshongkulai ka la sar artet sha kliar ki lúm, khlem man khein briew ïa u.

Ka ngab ka Adina ka la thangïong ha kane ka jingïohi, hynrei kam shym long na kaba sheptieng. Baroh ka jingsarong jong ka ka la ïap sap ha ka dohnud jong ka, bad ka la klet ïa ka burom jong kaba la dep, ha ka jingïohi jong ka jingjah burom kaba mynta. Ha ka jingsngewkob sarong ka banyngkong jong ki jingkhih-mynsiem jong ka ha kaba peit sah halor ka Jerusalem, ka la klet ba ka ri jong ki Nongïathuhlypa bad jong ki Syiem ba la pynsleh da u Blei, ka la long mynta ka jylla kaba la shah jop hapoh ki Roman. Hynrei ka jingïohi jong ka pyrton Roman ka la wallam ïa kane ka jingshisha kaba pynpang dohnud sha ka jingmut jong ka, bad ka da tap da ka jingkah khmat halor ka khmat jong ka, ka la háp sha ka jingsngewsih ka bajyllew tam.

Ki kynhún shipai ki la ïaid lait ïa ka bad ïa uba ïaïaid lem bad ka, kum ka lyer langthari jong ka thma, bad ki nar ïuhkjat kulai kiba riew, ki lakam kulai kiba riew khriing khriing, ki stieh kiba ïatyngkhuh, bad ka jingsawa jong ki san spah ki kjat kulai. Kam lah shuh ban peit halor ka shnong da ka jingkmen bad jingsarong. Ki ktien u Jeremaia ki la wan ha ka rymmiang shyntur jong ka.

" Kumno ba U Trai u la tap ïa ka khún ka Seïon da u lyoh ha ka jingbitar jong U! Hato dei kane ma kata ka shnong ba ki briew ki ju khot ka jingjanai ka

jingitynnat, ka jingkmen ka pyrthei baroh ? U Trai u la bret noh ïa ngi na kaba long ka jaitbynriew, bad ïa ka kyrteng Israel yn ym kynmaw shuh !"

Ki jingjawummat, kiba mih suk bad bún, ki la pyntngen ïa ka jingdap ka dohnud jong ka, bad kum ka khún bashisha jong ka Jerusalem, ka la ïam halor ka burom ba la leit noh jong ki briew jong ka.

Sa shisien pat ki la nang shongkulai, ki da ïaid tawiar ïa u lúm uba la tap da ki maw jyngtep, uwei na kita la kdew sha ka da u Rabbi Jiw, uba hapoh ka jingsumar jong u ba ka dei leit lynti. ba u dei u jong u nongïathuhlypa Jeremaïa. Da kaba ichnoh ïa une u maw jyngtep, ki la ïaid lyngba ka them ka barit, ka bajyrngam bad itynnat da ki kper lynnong, ki umpohliew, bad ki lúm ba pom kyrdon kyrdon, bad ba la shlei da u paidbah khleh bad kynthei bad shynrang, kiba imat ba ki ïapynsngewbha da ka jingïaidkai hangta, shabar ki kynroh shnong ; la don ruh ki iingtrep ba la pynbeit ha kawei ka liang jong ka lynti kaba kah syrngiew, ha kaba ki nongkhaïi na ki dong baroh jong ka pyrthei ki ïadie jingdie. U Rabbi u la ai daw ïa kane ka jingïalang da kaba ïathuh ïa ka ba ki la poi ha Jerusalem ha ka sngi jingkháwai ka bakhraw. Da kaba kiar ïa une u paidbah ki la iaid ha la ka lynti jong ki na sha kamon bad ki la kiew ïa ïwei i thieb i balyng kot na kaba ka Jerusalem, ka paw hajan ngong ïa ki ha ka jingitynnat baroh jong ka jingiphuh-iphieng bam lah ban jop jong kaba dang sah ; namar ryngkat bad baroh ki jingkylla jong ka jingsniew bok jong ka, ha ki thma, ha ki jingkerkut, bad ki jingpynkynjah, ka Jerusalem jong ki Roman ka shu dang long hi ka nongbah bakynja Syiem bad ha ki bún bynta, ka dei hok ïa ka jingkhot ïa ka ka "Syiem jong ki jaitbynriew."

"Ade wow ka jingitynnat!" la pyrta ka Adina.

"U briew um lah ban pynduh ïa ka 'nongbah u Blei," la ong u Rabbi, da ka jingsngewskhem ka basngewmeng, "Kan neh junom-la-junom."

"Kdew ïa nga, ko Rabbi Ben Israel babha, ïa ki jaka kiba paw paw nám! ka ïing dulan paki aïu katai kaba peit dom ha lyndet ka Templ kaba i-khlain bad i-riewïalehthma kattai kattai?"

"Katai kein 'ka nongbah u Dabid,' ka ïingpaki ki syiem! Ka ïada ïa ka Templ bad ïa ka shnong. U Dabid u shna kut ïa lade hi ha ka, bad kumta ruh ki la leh ki Makabis ki badonburom. La tei ïa ka da u Melkhisedek, u syiem u banyngkong eh jong ka Jerusalem bad u lok jong u kpa jong ngi u Abraham. La ap karot mynta da ki shihajar ki shipai Roman."

Ka khynnah Jiw ka la pynhiar mynsiem jylliew, bad nangta ki khmat jong ka ki la leit shat sha ka jingtei bajrong kaba isuk kynjai ha kaba ki kjat sngi jong ka sepngi ki phalang kum ka ksiar, ka la kylli ka dei kaei.

"Katai kaba bad u dieng tlai u bajrong harud jong ka bad uba lajan kot kat ka?" la kylli u Rabbi, uba imat i-sngewbha ha kaba pynhun ïa ka jingleh sngew phylla jong kaba shah sumar babhabriew jong u.

"Hooid, kato."

"Ia kato la khot ka ïing-mot u Dabid. Ha lyndet katai ka kynroh haneng ka khyrdop u nongap u Dabid u ïeng mynba u dang ap khubor ïa u Absalom ; bad ka khlaw ka bam lah ban ïohi nangne, jngai shaphang shatei bad mihngi, ka long'ka khlaw Ephraim', ha kaba ki ong ba la pynïap ïa u Absalom."

"Bad ka ïing-syiem aïu katai ha kaba ka sngi kaba lajan sep ka pynphyrnai kattai kattai, la kumba tap da ki pliang rupa?"

"Katai ka long ka ïing-syiem jong u Lat Roman, u Pontius Pilat, uba synshar ha Jerusalem kum u syiem. Hynrei balei phi khynñïuh?" u la kylli haba u la ïohi ïa ka jingkylladur ka khmat jong ka ; bad ynda u la bud ïa

ka jingpeit ki khmat jong ka shaphang kamon, u la ïohi ym da jngai nangta san kynda ki diengphna ba ki ïeng brin halor i kynton lúm i barit marpyrshah ka khyrdop shnong ; bad artylli na ki diengphna ki don ki met kiba dang shu lah sahnar shen ha ki, katba ka kynhún shipai ba ap bad u paidbah ki briew u ïaïeng hajan ki da ïakhmih bad ap ïa ka jingksaid jong kiba shah-ïap. Ki jingud bad ki jingtim jong uwei na kita ki la poi bha kyndiang sha-duh ki shkor ka Adina.

"Katai ka dei ka Jaka Kalbari, khún," la ong u Rabbi, da ka jingkhmih ka bam-i-lehsuidñiew. "Ka long ha kaba ki Roman ki pynïap ïa ki riewdakaid jong ki. Arngut ki shah ïap mynta ka sngi. Ka long ka jingpynshitom kaba i-runar, kam suk kum kaba shu lynthem maw, hynrei ki Roman ki don jingsngew tang khyndiat. To ngin nang pynïaid shaphrang."

Shaphang kadiang ki la ïaid tawiar sawdong jong ka kper kaba imat ba ka plie rynghang ïa u paidbah, naba ha ki katto katne ki jaka ïa ka jingker la pynkhyllem. Bún ki briew la ïohi ba ki da ïaïaid shaneng sharum, lane ki ïaïeng shaniah hapoh ka jingkah-syrngiew jong ki dieng olip.

"Katai ka long ka kper u Solomon, ba la khot mynta ka Gethsemane," la ong uta u Rabbi ; "mynta ka long kumba long lem ki law-syiem baroh ka bakynjah."

"Pynban kaba dang itynnat ha ka jingkynjah jong ka. Katno kiba iphuh-iphieng kine ki kynroh jong ka Templ ki ïeng sha bneng, haba khmied na kane ka them ! U lúm aïu une uba itynnat, uba la tap shibynta da ki dieng ha kane ka liang mihngi jong ka kper ?"

"U lúm Olip, u long ruh shi bynta na ki kper u syiem ha ki sngi jong ka burom u Israel. Ha lyndet jong ka don ka Bethany !"

"Ka hangno ka Bethlehem Judia, na kaba u nongïathuhlypa u ong, ba un mih u Nongsynshar ki Israel ?"

"Shaphang shathie ; bad ngi khmih lynti ba ha kawei ka sngi yn pyndep ïa kata ka jingïathuhlypa. Ka pyntngen ïa ngi da ka jingsngewskhem ba ïa ka Jerusalem yn nym ïuh roit junom da ki jaitbynriew ; hynrei ha kawei ka sngi kan ïoh ïa u syiem bad u nongsynshar na u symbai syiem jong u Dabid."

"Bad don kino kino na ka ïing u Dabid kiba dang sah mynta ?" la kylli ka Adina, ka da peit shlip ha ka khmat kaba da u ñiuhmoh jong u Rabbi.

"Hooid kein, lane ïa ka jingïathuhlypa ym lah ban pyndep. Hynrei ki long, katba lah ban tip, ki baduk bad ki bapoh kyrdan ; hynrei ngam artatien ba ha katto katne ki bynta jong ka pyrthei hapdeng ki jaitbynriew, dang sah katto katne na ka jait bakyntang ki ban long ki syiem ki ban synshar, kumba u Danial bad u Joseph ki la synshar ha Persha bad Ijipt, nangta kin sa mih kum ki nongjop ban synshar halor ki Israel."

"Kumno te ki lah ban mih na i shnong rit kum ka Bethlehem?" la kylli kata ka samla.

U Rabbi u la peit shitom jingmut khyndiat, bad u la jan ban jubab ïa kane ka jingkylli ka baeh, katba ïa ka surok la set kut da ka kynhún ki langbrot, ba la ïakhleh bad ka kynhún jyngri, ba la ñiah sha ka nongbah na ka bynta ki duwan ka jingkñia. Ka la long da ka jingpyndier katto katne ba ki lah ban ïaid lyngba kine ki jingpynwit bad ki la poi sha ka khyrdop Damaskos. Hangne la pynsangeh ïa ki da u nongap Roman bad la pynlong ïa ki ban pyni ïa ki kot ïaid lynti, bad ban siew laiphew ki sbai Roman na ka bynta kawei pa kawei ka ut, bad mar shiteng ïa kata na ka bynta kawei pa kawei ka kashor ha ka kynhún ut.

Ka jingïohi ha ki surok ka la long kaba ilyngngoh lyngngain ha ka Adina kaba la leit jingleit la katta sngi lyngba ka ri shyiap ; hynrei namar ka jaka shong jong ki kur u kpa jong ka ka la long hajan ka khyrdop, shen shen ka la long ha ki ksangti ki kha ki man jong ka, kiba, la kim pat shym la ïohi ïa ka mynshuwa, ki la pdiang ïa ka da kaba sngewieit, na ka bynta u kpa jong ka, uba la aiti ïa ka sha ka jingsumar jong ki ; shi ban pat na ka bynta ka jingbhabriew kaba ki la mutdur lypa shaphang jong ka.

Ka dang shu dap khathynñiew snem, ka khún jong u nong Aleksandria u bariewsrah, ka la dei ha ka por ba ka dang phuh bha ka jinglong samla jong ka. U shñiuh jong ka u la long u babthuh saw itynnat, bad uba phyrnai kum ka ksiar ; ka khmat jong ka kaba shalatoiñ bad kaba bthuh lam jyrngam ha ka rong jong ka, ba la kyllán da khyndiat eh ka rong tiew kulab kat ban ïohi ; ki khmat kiba pyllew jong ka ki la long na ka jingshai kaba itynnat tam bad ka burom ka jingpeit, ka khmut jong ka kaba beit bad kaba la ot itynnat, bad ka shyntur jong ka kaba ring dur itynnat eh, bad da ka jingpeit khmat jong ka jingithiang bakynja bneng.

Ynda haba la pdiang sngewbha ïa ka bad ynda ka la shem man la ka jingpynkhreh la pynlong na ka bynta ka jingbit jingbiang bad ka jingsuk jong ka, ka la pynleit katto katne sngi ban shongthait, bad nangta ha ka jingwanphai jong ka kynhún ki ut, ka la thoh ïa ka shithi harum sha u kpa jong ka. Ia kane ka shithi la pynbud da bún kiwei pat, ha baroh kita ka long ka jingthmu jong ngi ban ai sha ki nongpule, namar ba la thoh ïa ki ha ka por ka basngewtynnat tam na kino kino kiwei pat kiba ka histori ka ai jingthoh. Ka shithi ka banyngkong eh la buh tarik, kat kum na ka jingkhein snem ki Jiw lai snem shuwa ka jingsahnarphna ïa U Nongpynim jong ngi.

KI SHITHI NA KA ADINA

I. KA SHITHI KA BANYNGKONG.

Ko Pa baieit jong nga,—Ka kamram ka banyngkong jong nga, kaba long ruh ka jingsngewbha kaba khraw tam jong nga, ka long ban kohnguh ïa ka hukum jong phi ban thoh sha phi shen shen tang shu poi ha Jerusalem, bad ha kane ka shithi, katba ka wanrah sha phi ïa ka jingtip jong ka jingpoi jong nga, kan pynskhem ha phi ïa ka jingkohnguh kpa jong nga.

Ngan nym pep ban thoh ha man la ka kynhún ut kaba mih nangne man ka bnai sha Kairo, bad lada don lad kham búnsien shuh shuh, ko pa baieit jong nga, bad na ka jingsngewlem na ka bynta jong phi ha ka jingïakhlad jong phi na nga, kan pynleh ïa nga ban pyndonkam ïa kita ki lad.

Ka jingleit jong nga haduh hangne ka la shim bún bún sngi, u Rabbi Ben Israel u ong khathynñiew sngi, hynrei la nga la buh jingkhein haduh shiphew sngi, shen shen nga la kylla thait noh ban buh jingkhein. Haba ngi dei ïaid ha ka liang ba ngi lah ban ïohi ïa ka duriaw, kaba ngi la leh haduh lai sngi, nga la sngewbha ïa ka jingitynnat kata ka jingïohi, ka imat la kum ka suinbneng kaba pyiar halor ka khyndew. Nga la donbok ruh ban ïohi bún bún ki lieng, kiba u Rabbi, uba la kloi barobor ban pynhun ïa ka jingsliang kwah tip jong nga, u la ïathuh ïa nga ba ki long ki lieng Roman, ba la pynïaid katto katne sha Sidon bad kiwei pat sha Nail ; bad nadien kawei na kine kiba hadien, namar ba ka leit sha phi, nga la pynbud ka jingdwai bad ka jingkhublei. Hamar ba ngi dang iehnoh ïa ka rud duriaw ban phai noh sha ri shyiap, nga la ïohi ïa ka lieng kaba la pait. Ka

la ibamlarkam bad metbah katta katta, bad la ka met baheh ka baïong jong ka baroh shabar um, haduh ba ka i ha nga la kum u mrad kynsha duriaw u bakhraw, uba la shah iehnoh bad ba lajan ïap bad nga la lam sngew synei ïa u. U Rabbi u la ai jingsngewthuh ïa nga ba ka la wan na Aleksandria ba la pynkit da u kew, ba la pynleit sha Italia, bad ba la bret sharud duriaw da ka erïong. Katno kaba ishyrkhei te ka eriong ka dei ban long halor duriaw! Nga la nang kyrmen ba ngan nang ïohi ïa u lebiathan, hynrei ym shym la pynhun satia ïa kata ka jingkwah. U Rabbi babha, uba imat ba u tip shaphang kine kiei kiei baroh, u la ïathuh ïa nga ba ki paw teng teng eh mynta ha ka Duriaw Pdeng, hynrei la ïohi sha lyndet u Païa u Herculiis ha ka tduh jong ka pyrthei.

Ha Gasa ngi la sangeh ar sngi. Ngi la rung na ka lynti ka khyrdop kaba u Samson u la rong ïa ka jyngkhang khyrdop bad la pyni ïa nga ïa uta u lúm kat kum na ka jingïathuh-hiarpateng uba don ar mail shathie lam mihngi ha kaba u la iehnoh ïa ki. Bún kiwei kiwei ki jaka kiba sngew sngew myntói la pyni ha nga, khamtam ïa kata ka lyngkha, kaba ngi dei ïaid lyngba, ha kaba u la pynher krad ïa ki kynhún Philistia da ka jingpynïap bakhraw. Ia ka krem u sing ruh la kdew ha nga, ha kaba la mih uta u sing uba la pyniap u Samson, bad uba u la thaw ïa ki jingkyntip badonnám jong u.

Ia ka pukri kaba rkhiang sha kaba ki shiphew ki kpa tymmen ki la pynhiar ïa u Joseph syiem, u para jong ki, ruh, la pyni ha nga da u nongïalam Arab jong ngi, bad ruh ïa u mawsiang ha uba ki rong Ishmael ki la ïañiew ïa ki sbai rupa. Hynrei u Rabbi Ben Israel u ong ba ka thliew bashisha jong u Joseph ka long shaphang shatei jong ka Jerusalem, hajan ki lúm Gilboa ha Dothan. Ki jingïathuh-hiarpateng jong ki Arab ki bakla kumta búnsien. Nga la sngewbiria ïa u Arab tymmen uba la ïathuh ïa ka jingjia da ka jingsngewtip kaba palat ïa kaba dei ban long kumba u sngewsarong ha kaba u ïai ban ïa ka

jingshisha ba ïa u kpa hyndai jong ngi uba donburom la thied mraw shisien da ki. Nga la lap bún búnsien ha ka jingleit lynti jong ngi ba ki kynja Ishmael na Edom ha ka jingïaid kynhún ut jong ngi ki ïaleh haba ïoh baïoh dong ban pynkiew ïa la ka jait jong ki da kaba pynhiar-dor ïa ki khún Israel ; hynrei kein wat u Aben Hussuph, u rangbah jong ka kynhún jong ngi uba la phuh ñiuhlieh u tmoh, ha ka jingïasaidnia ba bún ktien bad u Rabbi Ben Israel, ha ka Pung u Isaak, ha kaba ngi la sieh dara, u da mon ban ong ba u Isaak u la long u khún ka mraw, bad ba u Ishmael de, u nongïoh pateng uba da shisha, hynrei u la duh ïa la ka hok hiarpateng bad u la shah beh da ki buit sianti jong ka mraw kaba da mon ba u khún jong ka hi un long u nongïohpateng. Hynrei da shisha la hikai bha than ïa nga ha ka jingïathuhkhana jong ki kpa jong ngi kat haduh ba ngam pynshahshkor ïa ka jingïathuh shu thaw kaba kum kata ; la ki Arab baroh ki la ïarap bad u rangbah jong ki, bad ki ïaleh na ka bynta ka jingshisha kaba u kren skhem da kaba shit bad rhem mynsiem kumjuh kumba u Rabbi bastad kot stad sla u ïada ïa ka jingshisha na ka liang jong u hi.

Ha ka step kaba sa tang shisngi ba ngin pyndep ïa la ka jingleit jong ngi, ba ngi ïabakla lynti bad ïaid sakma bún bún kynta shaphang mihngi, ngi la leit ïohi ïa ka du-riaw Sodom bad Gomorra, jngai jngai eh shaphang mih-ngi. Katno ki khih ki thied jong nga ha kaba nga ïohi ïa kata ka jaka kaba ishyrkhei, ba la buh dak kumta da ka jingbitar shla ka jong u Jehoba ! Nga sngew kumba nga ïohi ha ka jingmutdur ïa ki bneng ba ki meh ding halor jong ka, bad ïa ki thylliej ding bad ka tdem ding ba ka kiew na ka kum na ka lawar ding bakhraw, ha kata ka sngi ba i-shyrkhei ha kaba la pynjot ïa ki, bad kata baroh ka madan kaba itynnat baroh sawdong jong ka, kaba la ïathuh ha ngi ba ka long kawei ka kper bakhraw jong ka jingitynnat.

Katno kaba jai jai bad jar jar ka la thiah mynta kata ka duriaw ka bajaituh hapoh ka suin bneng kaba khlem

lyoh! Ngi la lah ban ïohi ïa ka bún bún kynta bad shisyndon ngi la poi ïohi khliak ïa ka Jordan shaphang shatei jong ka, ka da i la kum u ksai rupa, la ka paw kumba ka jan, la ïathuh ïa nga ba ka long pura shisngi lynti ïa ka ut ban poi ha ki rud jong ka.

Ynda ngi la khyllait na kane ka pung ba isngewsih ka jyngtep-iit jong ki shnong bad jong ki nongshong shnong jong ki bam lah khein shuh, ka lynti jong ngi ka la long lynter ka them ka bajylliew kumba katto katne por, bad ha ka sngi ka babud, ynda ngi la poi ha uwei u thieb, ka Jerusalem ka la wan paw ngong kum ka shnong kaba wan mih napoh khyndew, ka la ïeng ha khmat jong ngi ha ka rukom kaba ngim khmih lynti katta katta; namar ngi shu dang long, kum ban ong ha ka ri shyiap; pynban jan katta katta na ka liang ka jingwantur jong ngi ba ka ri shyiap ka wan tur haduh ki kynroh jong ka, haduh ba kam palat ar mail ka jingjngai na kaba ngi iohi ïa ka.

Ngam lah, pa baieit jong nga, ban batai ha phi ïa ki jingpynkhih mynsiem hapoh jong nga ha kaba ïohi ia ka Shnong Bakhuid! La sngew ïa ki da ki phew lak ki briew jong ngi—ki ïajan sriem kum ki jong phi hi kumba phi la ïathuh ïa ki ha nga. Baroh kiba la dep, bad la ki riewradbah badonbor jong ka kiba la ïaiaid lem bad u Jehoba, ki la wan ha ka jingmut jong nga, ki da tyllep thiaw ïa nga da ka jingsngewkhia mynsiem kaba sngewphylla. Ka histori baroh kawei shaphang ka jaka bakhuid ka la wan buk buk ha ka jingkynmaw jong nga, bad ka la pynbor ïa nga ban dem ka khlieh bad ban mane bad ban sngewburom ha ka jingïohi ïa ka Templ, ha kaba u Blei shisien (wow, hato balei sha Um wan jngoh shuh ïa ka pyrthei bad ïa ka Iing Bakhuid jong U ?) U la shong ha ka Shekeina kaba mehding, bad U la pyntip ïa ki orakl jong ka mon jong U. Nga la lah ban ïohi ïa ka tdem jong ka jingkñia ainguh lajan miet ba ka kiew sha ki sahit bneng bad nga la dwai hapoh mynsiem sha u Jehoba ban pdiang ïa ka na ka bynta jong phi bad jong nga de.

'Katba ngi nang jan ïa ka shnong bún ki jaka kiba sngew sngew myntói la kdew ha nga, bad nga la shoh bieij ngain bad ki jaka puta ki bakyntang bad kiba nga la ju tip haduh kane ka por tang da kaba pule da kaba sngewburom ïa ki Nongïathuhlypa. Ka imat eh ha nga kumba nga la im ha ki sngi u Isaïa bad u Jeremaïa, katba ïa ki jaka kiba ïadei ïathuh bad ki kyrteng jong ki la pyni ha nga, ban ïa kaba nga don ha ka pateng kaba nga im mynta. Hooid kein, shisha nga la im tang ha ki por ba la dep ha ki lai sngi ba nga don ha Jerusalem, nga da ïai wad jingtip man ka por na ki nongthoh Histori ki bakhuid ban ïanujor ïa ki jaka bad ïa ki jingïohi bad ki jingthoh jong ki, bad kumta nga da pynshisha ïa kawei pa kawei da ka jingsngewkyiuh riewblei bad ka jingsngewbha ba shapoh kaba dei ban sngew ïa ka ban sngewthuh ; hynrei, pa baieit, phi da lade hi phi la shem hi ïa kane baroh. bad namarkata phi lah ban sngewthuh ïa ka jingkhih mynsiem hapoh jong nga.

Ngi la rung ïa ka nongbah thik shuwa hynriew baje mynmiet, bad shen shen ngi la long ha ka ïing u kur jong ngi, u Amos uba u Lebi : la pdiang ïa nga kumba nga don ka hok ka khún ha ki jingkynthup jong ki, bad da ki jingaipahuh-hai da kiba ki la ker tawiar ïa nga ha ki kamra kiba la pyndap tiar itynnat eh, nga tip skhem ba ki kha ki man jong nga hangne ki mut ban pynshoi ïa nga ban klet ïa ki jingkmen jong ka ïing baieit kaba nga la iehnoh.

U Rabbi Amos bad kiba ha ïing jong u baroh ki kwah ba yn phah ai khublei ïa phi. Namar ba ka long ka pud jong u ban shakri ha ka Templ, ngam da kham ïohi eh shibún ïa u ; hynrei imat u long u briew u bahok bad u babha mynsiem, bad u ieit shikatdei eh ïa la ki khún jong u. Nga la leit ïohi shisien ïa ka Templ. Ka phyllaw kaba shabar ka imat la kum ka jaka pynïeng kynhún ut ka bakhraw lane ka jaka ïew, ba la shlei da ki briew kiba ïadie mrad ban kñia, kiba pynkhapngiah ha ki

jaka baroh. Hajar hajar ki paro ha ki rúh ki baheh la die ha kawei ka liang, bad ha kawei pat ka liang la don ki jaka set ïa ki khún langbrot, ki langbrot, ki khún masi, bad ki masi-dab, ka jingïajam bad ka jingpah jong ki ryngkat bad ka jingkawkaw ki ktien, ka la pynlong ïa ka jaka ban i la kum kaei-re-kaei lait noh ka Templ u Jehoba. Ka i kumba la pyntngit ban pyndonkam ïa ka Templ ha kata ka rukom, pa baieit, bad ka imat ba ka pyni kata ka jingduna jong kata ka jingsngewkyiuh bariewblei ïa ka Iing U Blei kaba la saindur pynpher shisien ïa ki kpa tymmen jong ngi. Nga la sngewbha ban ïoh leit suk lyngba ka Iew, kaba, la ka ai daw ba ka die ïa ki nongkñia ïa ki mrad na ka bynta ka duwan, ka shah hapoh kata ka jingpyni ba shabar, ka kynja buit khaïi baroh. Ynda nga la poi ha ka phyllaw ba dei jong ki kynthei, nga la sngew shisha ba nga la don ha ka Templ, da ka jingiphuh iphieng kaba don baroh sawdong jong nga. Da kaba katno ka jingsngewkyiuh riewblei nga la dem ïa la ka khlieh jong nga sha ka liang jong ka jaka kyntang tam ! Ngam ju la sngew jan katta mynno mynno ha u Blei mynshuwa ! Ki lyoh jong ka jingiwbih ki per sha jrong halor ki khlieh jong u paidbah bad ki wah ba da ka snam ki tuid arsut ïa ki kyrdon marbl jong ka duwan ka jingainguh thang. Wow ! haduh katno ki bapli ki mrad ki baluilui ki pynmih snám man ka step bad man ka janmiet na ka bynta ki pop ki Israel ! Kaba katno ka duriaw ba da ka snám la nang ïai theh ha ki yrta kiba la dep ! Kaba katno ka jingmaïan kaba ishyrkhei bad baphylla, ba ka snám jong u khún langbrot u baluilui kan siew ka kuna na ka bynta ki pop ba nga la leh ! Dei ban don ka jingmut kaba kham jylliew aïu-re-aïu ha kine ki jingkñia, pa baieit, ki bam pat shym pynpaw ha ngi.

Katba nga dang wan phai na ka Templ nga la ïakynduh bún ki briew kiba ïaid bad kiba shongkulai, kiba imat kumba ki la ïamih paidbah na ka khyrdop ha ka jingbúnkam kaba ipher aïu-re-aïu. Nga la da ïohsngew ba don u briew uba da phylla eh—U nongïathuhlypa u ba

shisha jong u Blei, kumba la ngeit da shibún, uba shong ha ri khlaw shaphang mihngi hajan Jordan, bad uba ïalap da ka bor ka bam pat ju tip ha ka ri, naduh ki sngi jong u Elija bad u Elisha. Ka long ban ïohi bad ban ïohsngew ïa une u nongïathuhlypa ba bún katta ki briew ki ïaleit man ka sngi na Jerusalem. U shong ha ka krem, u bám da ki jyngthung lane ka ngap khlaw, bad u dih tang ka um, katba ka jaiñphong jong u pat ka long da ka snieh sing, la kumno kumno, kaba kum kata long ka jingwan ïathuh. Nga kyrmen u long u nongïathuhlypa u bashisha na Bneng bad u Blei sa shisien pat u lajan kynmaw ïa ki Israel, hynrei ki sngi jong ki Nongïathuhlypa ki lah ïaid-lait la slem, bad nga sheptieng une u briew u long tang u riewshitniam, kum u Theudas nongshukor, lane uta u Judas nong Galilaïa, uba la shukor ïa ki briew jong ngi bad u la ïap jynjar sat: hynrei ka bor ring une u briew halor baroh kiba ïohsngew ïa u ka long ka baphylla katta katta, kumba ka imat, bad kumta don uba lajan nud ban ngeit ba la aibor shisha ïa u da u Mynsiem jong ki Nongïathuhlypa.

Khublei, ko pa baieit, bad to ai nein ïai dwai na ka bynta ka burom jong u Israel—Kaba ieit ïa phi,

ADINA.

II. KA SHITHI KA BAAR.

Ko pa baieit jong nga—U Rabbi badonburom, u Ben Israel, u la dang shu lah pyntip ha nga ïa ka jingthmu jong u ban leit phai sha Ijipt lashai bad u la ap ktien na nga, ban tip la nga don jingong ei-ei ban ai ha u, na ka bynta ki lok jong nga ha Aleksandria. Ha ka jaka kane ka shithi, ïa kaba un long u nongrah ha phi, ngan jin la kham kwah ban aiti biang ïa lade kaba arsien hapoh ka jingsumar jong u, bad ha ka jaka ban buh ïa kane ka kotkli ha ka kti jong phi, ai un buh ïa ka khún jong phi pat ha ka shadem jong phi. Hynrei ka long da

ka jingkwah jong phi pa baieit, ba nga don hangne, bad la nga ud jylliew ban ïohi ïa phi sa shisien pat, ngan pyrshang ban pynsngewhun ha ka jingbamdon jong nga na phi, haba nga da tip ba ka jingbamsngewhun jong nga kan pynlong ka jingkhuslai ka ban pyndem ïa u ñiuhkhlieh jong phi.

Kat kiba ka khún ka lah ban sngewsuk ha ka ïing ka jinglongsamla jong ka, nga don kiei kiei baroh ki ban pynlong ïa nga kumta. U Amos, u Rabbi babha, ha ka jingsbun jong u, u pynkynmaw ïa ka khmat badonburom bad bajaijai jong phi, bad ka Rebekka, ka tnga badonburom jong u ka meinah jong nga, ka long shisha ka kmie ha Israel. Ka khún jong ka ka Mary, ka parakha barit jong nga, ha ka jingsngewieit jong ka ïa nga, ka pyni ïa nga kaba katno ka jingieit nga duh, ha kaba ngamju don para kynthei. Ka long baroh lang ka ïing ka basngewtynnat, bad ïa nga la leh ieit da u Blei jong ki kpa jong ngi ha kaba nga donbok, hamar ka jingdon jngai jngai jong nga na la ka ïing kaba harud jong ka wah Nail baitynnat, ba yn pashat ha ka ïingshong ka bakhuid bad ka basngewsuk katta katta.

Ka surok ha kaba ngi shong ka long kaba kham kiew, bad na ka tnúm jong ka ïing ha kaba ngi ieit ban ïaidkai ha ka janmiet, nga da ap ïa ki khlur kiba sdien halor ka Ijipt, hangta nga ïohi ïa ka jingïohi ka basawang jong ka Shnong Bakhuid. Ka Templ kaba iphieng, bad la ki kyrdon ba la kynton ki kyrdon halor ki kyrdon kiba da u maw marbl ba phalang, bad la ki umpohliew ki baphyrnai jong ka ki da kynshait shajrong la kum ki dıengtlai ba da ka um rupa, bad la ki kynroh bad la ki ïing-mot ki baradbah pynban ki ba-itynnat, ka don barobor ha ka ba lah ban ïohi bha ka shanduwa kaba la suitrong ksiar, kaba tda ïa ka jyngkhang kaba lam sha ka Jaka-Kyntang-Tam, katba ka kem ïa ki kjat sngi jong ka mynstep, ka meh la kum ka pansngiat bneng da ka burom ka bam i kum ha pyrthei. Ngam nud ban peit shain eh halor kata ka jaka kyntang, lymne mutdur ïa ka

jingiphuh iphieng kaba kah hapoh, ïa ka jingdon ha ka rukom kaba lah ban ïohi jong u Jehoba, ha ka Shekeina kaba shisien ka la don hangta.

Hynnin mynstep nga la don dang step phyrngab ha tnúm ïing, ban khmih ïa u lyoh u banyngkong eh jong ka jingkñia jong ka por sdang shat jingshai ba u mih na ka shadem jong ka Templ. Haba nga la phai sawdong sha ka kliar ka bakyntang, la pynkyiuh riewblei ïa nga da ka jingjarjar ka bajylliew kaba la don halor ka kynton ka bakhraw kaba la pynphong pansngiat ïa u lúm Moria. Ka sngi kam pat mih, hynrei ka Mihngi ka saw kyrang da ka rong saw tiewkulab, bad u lur step u la shu jah lngaid sha ka jingjylliew jong ka. Ym don wat iwei i jingsawa i ban pynwit ïa ka jingkynjah jong ki shispah tylli ki surok hapoh ki kynroh jong ka Jerusalem. Ka miet bad ka jingjarjar ki shu dang bat-kti lang ïa ka hima bah halor ka nongbah bad ka duwan u Blei. Nga la sngap jar da kaba sngew-kyiuh riewblei. Nga la ïeng bad la ki kti jong nga ba la phna ha ka shadem jong nga bad ka khlieh jong nga ka la dem ngon da kaba sngewburom, namar ha ka jingbamdon u briew bad ka jingsawa jong u nga ngeit ki angel ki don baroh sawdong ha ki kynhún bneng, ki kynhún sl ipai ba ap jong kane ka shnong baphylla u Dabid. Ki jingsiat jong ka jingshai te ki siat shatei bad lyngba ka duriaw bajngum shaphang Mihngi, bad ki shñiuh langbrot jong ki lyoh, kiba shong shaniah ha ka la kum ki sngep dieng, ki da kem ïa ki kjat sngi ki basaw jong ka sngi ka bam pat mih, ki thaba la kum ki lieng kiba pluh. Man la ka khyllipmat ka jingdum ka nang phet, bad ka jingitynnat jong ka step phyrngab ka nang wan bad haba nga dang khmih lynti ban ïohi ïa ka sngi ba ka mihpaw halor ki kliar lúm kiba la ker kynroh jong u lúm Moria, la pynkyndit thret ïa nga da ka jingriew kynsan jong ki turoi ki lyngdoh ; ki shihajar tylli ki turoi rupa ba la put kynsan na ki kynroh jong ka Templ, bad ki da pynkhynñiuh ïa ki nongrim ki jong ka shnong da ka jingsawa badonbor jong ki. Shisyndon ïa ki tnúm ïing kylleng sawdong, la pynkhih im

shaid da ki nongmane ! Ka Jerusalem ka la kyndit, kum uwei u briew, na ka jingiohthiah jong ka, bad, la ki khmat jong ki sha pyrshah ka Templ, shispah hajar ngut ki briew jong u Israel ki ïaïeng ap. Ka jingriew turoi ka baar, kaba shai bad kaba kynud sngewtynnat la kum ka jingsawa u Blei haba U kren sha u kpa jong ngi u Moses, ha Horeb, ka la pynlong man la ka khohsiew ban dem khrup, bad man la u thylliej ban ïasoh lang ha ka jingrwai step ka jingïaroh. Ka jingkynud jong ki jingsawa ka la long la kum ka jingtyllun ba barobor jong ka jingatphyllung halor ka rud duriaw, bad ki kynroh jong ka Templ bajrong, la kum ka riat, ka pynsawa pat ïa ka jingsawa. Bam pat ju mlien ïa ka jingïohi, kaba kum kane ka jingidonburom ka jingmane ha Aleksandria, nga la khmih kai ha ka jaka ban ïaleh lem, kumba ka dei ïa ka khún jong phi ïa ka ban leh, pa baieit. Kumta marbud marbud bad ka jingkiew ba kum ka jingkhiedew jong ka jingmane rwai nga la ïohi ia u rishot uba da ka tdem ïong ba u kiew na pdeng jong ka Templ bad u pyiar ïa lade hi halor ka ïingkut la kum ka jingsop. Ia ka la pynbud da kum i jingdeng kpieng i baiong jngum ba paw kham sting hynrei kham dum rong iba bud pynpur shapoh bad shabar, bad iasúr iathaiñ paraki hi, la kum u ksai rupa ba púr kyilain ha u tyllai ïong. Kane kaba hadien ka la long ka tdem jingiwbih kaba pynbud ïa ka jingkñia ainguhthang. Katba nga ïohi ïa ka ba ka nang kiew nang kiew ; bad khatduh khatwai ba ka tap khlop ïa u lyoh u barben uba la nang heh bad rben katba u nang kiew sha khlieh na ka met-jingkñia kaba ing duh, bad ba u nang jah lngaid noh suki suki shapoh suin bneng, nga ruh nga la dem khohsiew, nga da kynmaw ba ha ki thapniang jong ka jingiwbih thang ki leit kiew ki jingdwai jong ki briew ; bad shuwa ba kan jah noh baroh, nga la aiti ha ka, ko pa baieit ïa ki jingdwai na ka bynta jong phi bad jong nga !

Katno ka baphylla kane ka niam jong ngi ! Katno ka bamaïan kane ka jingkñia ba man ka sngi, da ki bún spah snem la ïai ai jingkñia na ka bynta ki pop ki kpa

jong ngi bad jong ngi hi! Katno, búnsien nga la ju ïai kylli ïa lade hi naduh ba nga la don hangne, kumno ka lah ka snam ka jong ka masi-lud, jong u khún langbrot, ne u blang ban weng noh ïa ka pop? Kaei ka jingïadei bamaïan kaba don hapdeng jong ngi bad kine ki mrad baluilui bad bam nang kren? Kumno u lah u khún langbrot ban ïeng na ka bynta u briew ha khmat u Blei? Katba nga nang pynshad nia ïa kane ka sobjek kaba ishyrkhei, katta nga nang sngewlyngngoh. Nga la kren sha u Rabbi Amos shaphang kine kiei kiei hynrei u shu wiat samrkhie bad u phah ïa nga ban pyrkhat shaphang la ka suh ka thaiñ jong nga; namar i para kha Mary bad ma nga ngi dang ïatrei ïa ka rymmiang kaba da ka ksiar nylla ha ka philakteri, ka jaiñ phong lyngdoh jong u, na ka bynta kawei pat ka snem.

Ka jingkñia lajan miet kaba nga ïohi hynnin, ka long imat eh kaba kham shongkhia ban ïa kaba mynstep. Ka tang shu ngam ka sngi ha lyndet u lúm Gibïa, uba kah kyndúb ïa ka thcm Aijalon, hangta la ïohsngew ka jingkynud baslem jong ka turoi ba la put na uwei na ki ïing nongap bajrong uba shaphang sepngi jong ka Seïon. Ki jingkynud bajem jai ki poi shaduh ki shkor ki bajngai tam hapoh ki khyrdop shnong. Ka jingtrei baroh shisyndon ka sangeh! Man la briew u pynháp la u tiar jingtrei, bad u khmied ïa la ka khmat sha ka ïing u Blei. Ka jingsangeh ka bajylliew, la kumba baroh ki ïakan mynsiem da ka jingkhmih lynti, ka wan bud nangta. Shisyndon ki sahit bneng imat kumba ki bthei, bad ba la pynkhynñiuh da u pyrthat jong ka kynhún nongput turoi kaba pynsawa, ki tyllun ki jingatphyllung jong ka jingsawa, na ki kut jong ka Templ. U lyoh u baiong jong ka jingkñia u khih ïa kiew ha ka iingitynnat kaba ijaijai, bad teng teng kham khia ban ïa ka lyer janmiet u háp la kum ka pyrda kaba hiar sawdong u lúm Laduh ba ïa baroh uwei la kah na ka jingïohi; hynrei haneng jong u la ïohi ba ka kiew ka jingiwbihthang kaba kham ikhuid sha u Jehoba ïa Uba ngim lah ban ïohi, ba la peit pynbud da ki bún ki khmat, bad da ka jingpynmih jong ki jingdwai ka jaitbynriew.

Katba ka jingshai ka sngi ka nang jah noh, ka jingshai jong ka duwan, ba la buhrieh na ngi da ki kynroh bajrong jong ka phyllaw kaba kham shabar jong ka Templ, ka thaba shajrong bad la kum ka ding hajrong lúm, bad ka pynmih ka jingiphieng itynnat kaba kumno-re ha ki ïingmot bad ki jingtei bajrong kiba pynphong pansngiat ïa u lúm Moria.

La don, la kumno kumno, ko pa baieit, jong nga, hynne mynmiet, kawei kaei kaei kaba la pynpang pynkthang mynsiem ïa ka jinglong bakhuid jong ka kynta bakyntang ! Hadien ba ka jingput jong ki turoi rupa jong ki Lebi ka la sangeh, bad katba ki dohnud bad ki khmat baroh ki nang kiew sha u Jehoba ryngkat bad ki jingpyndeng kpieng bakiew jong ka jingiwbihthang hangta la wan na ka ïing paki Roman kaba marsyndah ka Nongbah u Dabid ka jingriew patied riewthma bad ba riew jam jong ki bikur tama, bad kiwei kiwei ki jingput jingtem thma nongkyndong, katba ka tdem, kum ka tdem jingkñia, ka kiew na kliar jong u lúm uba la ker kut jong u Dabid. La ïathuh ïa nga ba dei ki Roman kiba dang ïamane ïa u Jupitar, u bleithaw jong ki ! A, lano sha ba ka Shnong Bakhuid kan laitluid na ka jinglehbein jong u nongwei ! Wow ïa u Israel ! Ia ka jingïohpateng jong ka "la pynphai sha ki nongwei bad ïa ki iing jong ka sha ki sohshnong." Kaba dei kaba la ong u Jeremaia, u Nongïathuhlypa, "Ki Syiem jong ka khyndew bad baroh ki nongshongshnong jong ka pyrthei kin nym da la ngeit ba u nongshún bad u nongialeh pyrshah un ïoh rung sha ki khyrdop ka Jerusalem." Katno kaba shisha mynta ba ïa ki jingïathuhlypa la pyndep, ïa kiba lah ban shem ha ka Jingrwai Sngewsynei. "U Trai u la kyntait noh ïa la ka duwan, u la ai noh ha ka kti u nongshún ïa ki kynroh jong ki ïingsyiem jong ka : Ki *la pynjam la ka jingsawa* ha ka ïing U Trai kum ha ka sngi ka jingïaseng bakyntang." Na ka bynta kine kiei kiei nga ïam, ko pa baieit jong nga ; wat mynta hi, katba nga dang thoh, ki ummat jong nga ki jaw ha ka kot kli. Balei sha kumne? Balei sha u Jehoba u shah ïa u nongïaleh pyrshah ban shong hapoh

ki kynroh bakhuid jong U, bad ba ka tdem jong ki jingkñia ba-ijli jong u kan ïakhleh bad kata kaba bad ki jingainguh jong ki lyngdoh ba la pynkyntang jong Uba Ha Khlieh Tam Eh ? Da shisha u Israel u la leh pop, bad la pynshitom ïa ngi na ka bynta ki jingryngkang jong ngi. Ka dei ia ka ri "ban ïit bad ban tynjuh ïa la ki lynti jong ka bad ban phai sha u Blei," ïoh lehse Un phai bad sngewsynei bad pynphai pat ïa ka burom u Israel. Ki Syiem jong ngi ki long ki shakri jong ki Jentil. Ki hukum jong ngi kim dei shuh. Ki nongïathuhlypa jong ngi kim ïohi jingithuhpaw shuh : u Blei u la leit kiew noh ha ka jingbitar, bad Um ïakren syllok shuh bad la kiba la jied jong U. Ka tdem hi jong ka jingkñia ba man ka sngi imat kumba ka sdien haneng ka Templ la kum u lyoh ka jingbitar u Jehoba.

Lajan laispah snem ki la ïaid lait naduh ba ngi ïoh ïa u nongïathuhlypa—uta u Malakhi bariewblei bad ba dang samla ! Naduh ki sngi jong u, u Rabbi Amos u phla ba u Jehoba u la sangeh na ka kynja jingïasyllok baroh katba ngi tip bad la ki briew bad ka ïing bakhuid jong U ; lymne ba U la pynlong ka dak ei ei ha kaba sngap ïa ki jingdwai lane shahshkor ïa ki jingkñia kiba la ainguh ha U ha ka por jong U ! Nga la kylli na u Rabbi banep jingmut la kan ïailong sah kumta ? U la jubab, ba haba u Shailo Un wan, hangta kan sa don ka jingpynthymmai ïa kita kiei kiei baroh ba ka burom ka Jerusalem te kan sa pyndap ïa ka pyrthei baroh kawei da ka burom jong ka sngi, bad ba ki jaitbynriew baroh kin wan kiew na ki bakut jong ka pyrthei ban mane ha ka Templ. U kubur "ba ngi don mynta hapoh u lyoh na ka bynta ka pop jong ngi ; bad ba ka sngi kaba kham phyrnai ka nang wan ha kaba ka Seïon kan kylla long ka jingkmen jong ka pyrthei baroh." Nangta u la ban ktien, ba la don ka jingïathuh ba la laiphewwei snem mynshuwa u angel u la paw ha u lyngdoh haba u dang ainguh jingiwbih, ïa uba la pynlong bam nangkren da ka jingithuhpaw.

Ka jingïakren jong nga bad u Rabbi Amos, pa baieit, ka jingiakren kat a mih na ka sobjek jong ka kut ap-ka-rot ki Roman kiba kam kynti ïa ka kut u Dabid, bad ka jingainguh ia ka jingkñia riewpyrthei jong ki mar khap mar khap ïa ki duwan ba mih tdem jong ngi hi, ka la ïalam ïa nga ban khmih bniah ïa ka Kitab jong u Nongïathuhlypa Malakhi. Nga shem ba ynda u la kdew shai sha ka jinglehraiñ kaba mynta jong ngi, bad mai ia ki lyngdoh "Na ka bynta ba ki pynlong ia u paidbah ban jynthut," ba kumta ki da pynlong ïa lade hi "kiba ibein bad kiba poh ha khmat ki jaitbynriew baroh," u ïathuhlypa kumne; "Ha khmih, NGAN phah ïa la u nonglamktien, bad un pynkhreh ïa ka lynti ha shuwa jong nga, bad u Trai ia Uba phi iawad Un wan kyndit sha la ka Templ jong U, bad Un shong kum u NONGPYNPHRANG bad u NONGPYNKHUID rupa bad Un PYNKHUID ïa ki khún u Lebi, bad Un PYNPHRANG ïa ki kum ia ka ksiar bad rupa, ba kin ainguh ha u Trai ïa ki jingainguh ha ka hok Ha khmih," ban biang u nongiohi uba na u Blei, "Ngan phah ha phi ïa u Elija u nongïathuhlypa ha shuwa ban sa poi kata ka sngi ka bakhraw bad ba itieng jong u Trai."

Ia kine ki ktien nga la pule mynta ka sngi ha u Rabbi Amos— hooid kein nga la dang shu pule ia ki haba u Rabbi Ben Israel u la wan rung ban ong ba un khlad noh lashai. U Amos badonburom u la peit jylliew kham jylliew, ban ïa kaba nga la ju iohi mynno mynno Nga sheptieng ba nga la pynmong ïa u da ka jingshlur jong nga, bad, da kaba leit hajan jong u, nga lajan sa ban piam ïa u, haba nga iohi ia ki uminat ba ki khih khrik khrik ha ki khmat jong u. Kane ka jingshem ka la ktah jur ïa nga, phi lah ban ngeit skhem, pa baieit, bad, nga la nang kham jur ka jingshitom ba nga la leit pyndiaw ha ka jaka ba ngan shu pynsngewsih ia u nga lajan ban panmáp na u na ka bynta ba nga leit kynshur ïa kine ki sobjek bakhuid ha kaba pyniohi ïa u, katba u la shim pynban ïa ka kti jong nga, bad da kaba wiatsamrkhie, katba i shisynjaw i baphyrnai i la shad arsut u ñiuhtmoh u balich-

ïor jong u bad u peit sha ki mawkordor um halor ka kti jong nga, u da ong, "Phim shym leh ka bam dei, khún, shongkhop hajan jong nga bad to sngewsuk ha lade hi. Ka long ka bashisha than, ha kine ki sngi, ïa kaei ba u Nongïathuhlypa Malakhi u thoh, ko Ben Israel," u la ong da kaba sngewsih, ha u Rabbi uba na Aleksandria, "ki lyngdoh jong ka Templ ki la kylla sniew plak shisha, lait sa tang katto kane ngut hangne hangtai ! Ka lah ban dei ha kine ki sngi ba u nongïathuhlypa u thew ïa la ka ktien. Lait sa tang na ka jinglehrukom kaba shabar, nga sheptieng ka kynhún babún na ki Lebi jong ngi ki don kham bún khyndiat ka niam bashisha bad ka jingtip babiang ïa uwei u Blei Jehoba, ban ïa ki lyngdoh jong ka jingmane bleithaw Roman ! Wow, nga da sheptieng, u Blĕi u ñiew ïa ka jingkñia jong ngi da ka jingpdiang sngewbha ka bam shym da palat ban ïa kaba U khmih halor ki jong ki ! Mynta ka sngi, katba nga dang don ha ka Templ, bad nga dang shakri ha ka duwan bad ki lyngdoh kine ki ktien jong u Isaïa ki la wan ha ka jingmut jong nga bad ym lah ban weng shuh na nga 'Ia ka ban lei kine kiba bún ki jingkñia jong phi ïa nga ?' ong u Trai ; 'nga la ngiah ïa ki jingainguhthang ki langbrot shynrang, bad ka khlein ki jingri basngaid ; bad ngam sngewbha ha ka snám ki masi-dab, lane ki khún langbrot lane ki langsohmoh. Wat wallam shuh ki jingai bathala ; ka jingiwbih thang ka long ka jingijli ha nga ; nga la thait ban shah ïa ki ; hooid kein haba phi kner ïa la ki kti, ngan buhrieh ïa la ki khmat na phi ; shisha kein, haba phi pynlong shibún ki jingdwai ngan nym sngap ; ki kti jong phi ki dap da ka snám ! To sait phi ; pynkhuid ïa lade. Iehnoh ïa kaba leh sniew ; hikai ïa ka ban leh bha !"

"Kine ki ktien basngewshyrkhei jong u nongïathuhlypa," la nang ban ktien u Rabbi Amos, u da kren ha u Ben Israel uba leh lyngngoh, "kim man jah na ka jingmut jong nga katba nga dang don ha ka Templ. Ki imat kumba la tied pyrthat ha ki shkor jong nga da ka jingsawa na bneng. Bún na ki lyngdoh ba dang kham samla, kiba namar ka jingleh khlem pyrkhat jong ki hamar ka

jingkñia ki la shah mai da nga, haba ki ïohi ïa nga ba nga imat sngewsih, ki la kylli ïa ka daw. Ha ka jubab, nga la ïai ban da ka jingsawa kaba imat ha nga kumba la da pyrsad mynsiem, ïa ki ktien jong u nongïathuhlypa. Ki la kylla matlieh bad khynñiuh bad nga la iehnoh ïa ki."

"Nga la poi ïohi," la ong u Ben Israel, "ba don ka jingsngewburom kaba kham duna mynta ha ka Templ ban ïa kaba nga dang don ha Jerusalem haba nga dang samla ; hynrei nga shem ba ka jingpyniphuh iphieng ïa ki jinglehniam leh rukom pat ka nang kham roi."

"Hooid," la phai ktien u Ben Amos, da ka jingkhmih kaba isngewsih, "hooid, katba ka mynsiem ka jingim hok ka nangduh na shapoh, ki suitrong ksiar ïa kaba shabar. Ïa ka jingpyni riewspah kaba nang roi jong ka jingmane la bud rukom na ki riewpyrthei Roman. Haduh katta ngi la hiar ! Ka jingmane jong ngi, bad la ki jingpyniphuh iphieng jong ka, ka long kum ka jyngtep kaba la pushara pynlich ban buhrieh ïa ka jingpyut shapoh !"

Phi lah ban ngeit, pa baieit jong nga, ba kane ka jingphla na kiba kum ma ki, ka la pynsngewrit ria ïa nga. Te, lada, ngim shym mane ïa u Blei, ïa-ei te ngi ïamane ? Lada u Jehoba ki Paid, u Blei ki kpa jong ngi, jong u Abraham, u Isaak bad u Jakob, U buhrieh ïa la ka khmat na ki jingkñia jong ngi, ïano te u Israel u mane ? ïa ka SUDA ! Ngi la kham sniew ban ïa ki nongjop riewkhlaw jong ngi, namar *ngim don* Blei ; haba ki pynban ki don ki blei shibún bad ki trai shibún kumba ki long ! Wow ! wow, ka por jong ka jingbishar ïa ka Jerusalem ka imat ba ka la hajan ngong. U Trai u DEI ban wan kyndit ha ka Templ jong U, bad kum u nongpynphrang bad u nongpynkhuid ! Nga sngew shon jur da ka jingsngewkynduh mynsiem ba ka sngi ka la hajan eh ngong ! Lehse ngin ïohi ïa ka ha ki sngi jong ngi hi, pa baieit !

Naduh ba nga thoh ïa u lain khatduh la pynwit ïa nga da ka Mary, kaba la wallam ban ïohi ïa nga ïa uwei u samla, u pyrsa jong u nongsynshar Jiw u badonburom, u Ptolomeus Eliasaph ïa uba la pynïap da ki Roman na ka bynta ka jingaiti baieit ri jong u ïa la ka ri, U shong hajan ka khyrdop Gasa, bad la ka kmie kaba la shah ïehnoh riewkynthei kaba long ka kynthei riewdonburom, ba la kren burom da ki rymmiang shyntur jong baroh kat kiba kren shaphang jong ka. Hapdeng une u samla, uba ka kyrteng ka long u Ioannis bad ka Mary don ka jingiadei lok ka ba-itynnat, kam da jur eh kat ban ïaieit hynrei ka basngur bha ïa ka jingïalang lok ka bakhuid eh, pynban man ka sngi ka jingïalanglok jong ki ka nang ih, sha ka jingsngewmynsiem ka bajyllıew eh. U la dang shu wan phai na ki rud ka Jerikho, ha kaba u la don katto katne sngi mynshuwa, ba la ring ïa u shata da ka jingkwah ïohi jingphylla, ban leit ïohi bad ïohsngew ïa u nong-ïathuhlypa thymmai, ïa uba la kdew da nga ha kaba kut jong ka shithi khatduh jong nga, uba ka nám jong u ka la saphriang kylleng, bad uba dang ring hajar hajar sha ri khlaw, ban leit sngap ïa ka bor kren kaba tuid na ka shyntur jong u. Uta u samla u la lah ai ha ka Mary ka jingïathuh ka basngewtynnat bad basngewmyntói katta katta shaphang jong u ba ka kwah ïa nga ruh ban ïa-sngap lem ! Ha kawei pat ngan sa thoh ha phi baroh ïa kaba nga ïohsngew ; bad nga shaniah, pa baieit, phin ïashah lem bad nga ha kiei kiei baroh, bad nga ngeit ba, la nga nud katno katno, na ka jinglong kwahwad jong ka jingmut jong nga, ban tur ha ki• jingmaïan bakhuid, ngan nym kham duna haba da lei-lei ka jingieit ïa u Blei jong u kpa jong ngi u Abraham, lymne ka *Adina* kaba kham duna ha ka jingieit bad jingbret lut ha me !

Khublei.

KA ADINA.

III. KA SHITHI KA BALAI.

PA BAIEIT JONG NGA,—Ha kane ka step, katba nga dang wan na ka Templ, sha kaba nga la leit ban mane bad ban leit ïohi ka jinglehniam leh rukom kaba ishongkhia ha ka jingleit ai ïa ki sohnyngkong, nga la leit poi ïohi ïa ki kynton bakhraw jong ki jingtei ki baheh baheh ba spong pansngiat ïa u mawsiang uba ïapyrshah ïa uba la ïathuh ha nga ba u dei u Iingmot u Antonia. U imat kumba u peit dom tyngeh halor ka Templ; bad halor ki jingtei kut jong ka ki phyrnai mar mar kylliang, bún bún ki pukni Roman! Nga la ju ïohsngew búnsien ïa phi ba phi ïathuh ïa ki jingjia histori kiba ïasnoh bad kane ka jingtei ka badonnám, ba nga la ñiew ïa ka da ka jingsngewtynnat kaba shirukom. La phi, la ju ïathuh búnsien ïa ka ha nga, nga sngew kumba phi ïeng ha syndah jong nga katba nga nang peit shain halor jong ka. Ki saw tylli ki ïingmot, uwei ha man ka dong, ki dang shu long hi kumba ki ïeng haba phi ïaleh na uwei uba na shaphang shatei eh, bad ba phi iada marwei pyrshah ïa ki Roman. Hynrei mynta kine ki riewkhlaw ki pynshlei ïa ki iingkut jong ka. bad da ki bikur jong ki, kiba sawa na ki kynroh kiba ki la jop ha man la ka ri ha ka pyrthei, ba lah ban ïohsngew wat ha ki shkor ki nongshongshnong ka Jerusalem. Ka jingeh rang bad ka bor jong ka karot Roman ka la pynlong ïa ka ka jingïaid kai ka ba-itynnat sawdong ka trai jong ka Iingmot lajan bam long ïaid briew shuh; hynrei ïa kane ngam poi lap pyrkhat, bad ba leit bud tang da i mraw Ithiop i jong nga, i Onia, nga la ïaid pynbyrngia ban khmih lyngngoh ïa ka jingitynnat jong ka ïing ba la ker kaba la ker tawiar shisien sawdong ïa ka ïing jingkynshew jong ka Templ, bad la ki kyrdon ba la kyrshán da ki rishot kiba da ki maw marbl balieh, khatsan pruh ka kynjang, haba ar ngut na ki shipai Roman kiba wan mih na kawei na ki khyrdop shnong, ki la nangjan ha ka lynti jong ki pat sha ka ïing paki. Tad ynda hangta nga tip ba nga don marwei, ka kynhún kaba la iehnoh ïa ka Templ bad

nga ka la leit jngai sha khmat. Nga la ring khlop la ka jingkah khmat jong nga, bad ngan jin da la ïaid lait na ki da kaba jám stet, katba uwei na ki u la khang lynti ïa nga bad u da kem ñiat ïa ka jingkah khmat jong nga u da pyrshang ban pynsangeh ïa nga. Nga iehnoh ïa ka bak ha ki ktı jong u bad nga mareh, haba uwei pat u la kem ıa nga. Kane ka la long hamar pyrshah phak jong ka ïingpaki, bad ha ki jinglynñiar jong nga ki riewkhlaw ha kata ka ïing paki ki la ïarkhie jam shaid. Ha kane ka kut lad la wan mih u rangbah shispah uba dang samla, uba la shong halor u kulai, u da hiar arsut ïa ka lynti bariat kaba kiew sha u Mawsiang Seíon, bad da kaba pyrta ha ki, u la pynmareh stet shaphrang, bad da ka waitlam jong u, u la pynher krad ïa kita ki briew kiba la buaid kind, bad u la pyllait ıa nga ha kajuh ka por u da phah ïa kita ki arngut ki shipai kiba la shah kem sha kata ka ıing pakı Nangta te u la kren ïa nga ha ka sur-kren ka bajemnud eh, bad u la pán máp na ka bynta ka jingleh khlem akor ba nga la ıakynduh ha ki kti ki briew jong u, u da ong ba ka dei ban leh tyngeh ıa ki. Nga la long kumba shoh-bieij da ka jingbha briew ka maiñ rangbah jong u, ka jingdon akor jong u, bad ka jingsngew bor synshar jong u, la um lah ban palat ıa ka arphewphra. Khnang ban svurán ïa nga da kaba suk sha ki surok hapoh, u la hiar kdom na u kulai bad da kaba ring ıa u da u lakam u la ıaid syndah syndah jong nga. Nga phla ha phi, pa baieit ngam shym poi ha ïing kiba ha ıing jong nga, khlem da, kham antad shikatdei eh la ki jingsngew pyrshah lypa jong nga ïa ki Roman Nga la shem pléng ha uwei na ki u briew uba tip akor kum uno uno uba nga ju ïakynduh hapdeng ki para ri jong nga hi, bad na ka bynta jong u nga lam thiah ka mon ban pyrkhat kham bha shaphang ka ri riewkhlaw bad ki briew jong u. U la pei lyngba ki jingmut ngiew jong nga, bad kumno nga kynrut na u katba u rang ïaïaid bad nga ; bad katba ngi ïahiar ia u jur u la kren said-da shitrhem ïa la ka ri jong u, ïa ki thei bhabriew jong ka, ïa ki ’riewstad jong ka, ïa ki ’rangkynsai bashlur jong ka, ïa ka bor bad ka burom

jong ka, bad ïa ka jingsynshar jong ka halor ka pyrthei baroh kawei!

Haba nga ïohsngew ïa u ba u pyndonkam ïa kine ki ktien khatduh, nga la pynnoh mynsiem jylliew, namar ba ka Juda, la ïathuhlypa, ka dei ban ïoh synshar halor ka pyrthei baroh kawei, bad kine ki Roman namarkata, ki bat ïa ka jingsynshar kaba dei hok ka jong ki briew jong ngi. Kumno kane pa baieit? Hato kumno ba ïa kine ki riewkhlaw la shah da u Jehoba ban bat ïa ka jingsynshar kaba dei hok ka bynta jong u Sing na ka jait Juda? Katno sien ha ka shisngi, naduh ba nga la don ha Jerusalem, la pynkynmaw ïa nga ïa ki jingpynhiar dor ïa ki briew jong nga? Hato kumno ba kine ki nongshún jong u Jehoba, kine ki nongmane ïa ki blei kiba shukor, ki ïeng ha ka jaka ka Bakhuid, bad ki knieh ïa ka bor kaba u Blei u la ai ha ngi?

Nga buh ïa kine ki jingkylli ha u Amos, u lyngdoh babha, ynda nga la wanphai sha la ïing; namar ka jingiathuh jong ka jingshem jong nga ka ïalam sha ka jingïakren shaphang ka jingsynshar ki Roman halor ka pyrthei. Ka paw ba une u rangbah shispah badonburom um dei uba ym shym ithuh da u Rabbi Amos, uba la kren shaphang jong u kum uwei na ki rangbah Roman kiba paw khmat eh ha ka jingsynshar jong ka shnong. Nga sngewbha ban ïohsngew ïa kane. U la maham ruh ïa nga ban nym tur shlur shuh shajan ki tduh ka karot jong ka shnong, namar ba ki shipai ki sngewbha ha kaba pynsalia kai ïa ki trai shnong.

Katba nga dang thoh ïa katei haneng, ka jingkhih shabar kum kaei re-kaei ka bam ju jia ka jia, kaba la ring ïa nga sha ka jingker phrah, kaba lah ban ïohi ïa ka surok kaba leit sha ka khyrdop sha Bethany, kawei na ki lynti ïaid kiba bún briew tam ha ka shnong. Ka jingïohi kaba ki khmat jong nga ki la ïohi ka long shisha kaba i-shongkhia, hynrei ka la pynlong ïa ka dohnud jong nga ban sngewdiaw da ka jinglehraiñ. Ka dei ka kali pyniphuh iphieng bad la ki lama, ki pukni ki turoi

bad la ki kali ba la ai rong ksiar! Hynrei ym ka kali iphuh iphieng ka jong u syiem Israel, kum kito kiba pynthaba ïa ki surok ka Jerusalem ha ki sngi u Solomon bad u syiem Dabid! ym ka jingïaid risa jop jong u syiem Israel, hynrei jong u Lat Roman! Ba la pynïaid na khmat da ka kynhún kulai, u la shong ha ka kali thma kaba la suit rong ksiar, u da shong pynkhihmet lyngngai hapoh ka jingkah jaiñ rusom kaba da ka jaiñ rusom ka bajngum, ba la suh pynpúr na rymmiang da ka ksiar. Ki kulai ki la long ki balieh-ïor bad la pynkup da ka jingphongda rupa, bad ba la pyndeng da ki jingsich sner. Ia u la bud da kawei pat ka kynhún nongshongkulai, kaba la don khamtam eh da ki samla kiba la riam jaiñkordor bha, bad ha khlieh jong ki, uba la i kum u nongsynshar bad khún syiem palat ban ïa u Pilat hi uba i-jaituh, nga la ïohi ïa u rangbah shispah babha jinglong uba la ïarap ïa nga ha ka jingpyllait na ka kti ki ar ngut ki shipai. Ka khmat jong u ka wad ïa ka jingker phrah ha kaba nga ïeng bad nga la kynran rut shadien, hynrei u lah lap da ïohi ïa nga bad peit khublei ïa nga. Da shisha, pa, une u samla u long uba donburom bad uba tip akor bha ban long u Jiw. bad lada jia da kano kano ka jingpynïaid najrong ban pyniashem biang ïa ngi, ngan pyrshang ban pynkylla niam ïa u na ka jingmane bleithaw jong u ban shakri ïa u Jehoba ha im. Ngam sngewbha bad ka dur khmat u Lat. U long u briew u baïong bhabriew, hynrei u basngaid than bad ka khmat jong uba la jih kiad bún bad nga ïohsngew ba u long na la ka jinglong tynrai u bajaituh bad uba leh pahuh bad uba duna ka jingïong briew ha kaba rai kam. U long u lok u bakyrpang jong u patsha Roman, bad dei na ka jingshah shiliang jong u ba u ïoh ïa ka jinglong lat hangne. Ka long, la kumno kumno, kaba kham bha ban ïoh u riewbámsuk bad u riewalhia ban long u kynrad jong ngi, ban ïa u riewbanbein u basmat basting bad u barunar kum uba ha shuwa jong u, ba ha ka jingïakhih ïaleh pyrshah ïa u la háp pyniap ïa uta u riew-mih-khmat, u kpa u Ioannis, u bakha ka Mary, ïa uba nga la kren sha phi ha ka shithi khatduh jong nga.

Bad kane ka pynkynmaw ïa nga ba nga la don ei ei ban ïathuh ïa phi. Phin kynmaw, pa baieit ba nga la kdew sha ka jingshit jingmut kaba nang kiew man ka sngi, shaphang u nongïathuhlypa thymmai, uba dang ïalap ha ka ri-khlaw Jerikho, bad uba ka jingim jong u ka long kaba im pyrkhing la kum kata ka jong u Elija! Ha ki lai taïew ba la lah bún bún ki kynhún napoh shnong ki la leit poi sha ka them Jordan ban ïohi bad ïohsngew ïa u, bad la shah rong katta katta da u, kat ban shah pynbaptis da u ha Jordan, ki da phla ïa la ki pop jong ki. Hapdeng kine long u Ioannis, u bakha ba ïateh-ktien jong ka Mary, uba, haba u la ïohsngew shibún ba la ong ïa ka bor da kaba une u briew u la kren, da kito kiba la wanphai, u ruh u la leit ban pynhun ïa la ka jingsngew-kwah ïohi, bad kumba u ong, da ka jingkyrmen ka ba rieh ba u Blei u la kynmaw sa shisien pat ïa u Israel, ba U la phah ïa ngi ïa u nongïathuhlypa ka jingpynïasuk. Ha ka jingwan phai jong u ngi la ïohi ba ka khmat jong u ka i im khrik palat ïa kaba ka ju long, namar u la ju long uba ka jingkhmih kaba ijemnud bad sngewsih, bad ba ki pyllew khmat ba-itynnat jong u ki phyrnai da ka jingkyrmen ka bajur, kaba imat u briew uba la kha thymmai ha ka mynsiem jong u. Kumne u ïathuh ha ngi ïa ka jingwan jngoh jong u ïa u nongïathuhlypa jong ka Jordan.

"Ynda nga la iehnoh ïa ka khyrdop bad ryngkang ïa ka wahduid bad ka them Kedron, nga la ïakynduh ïa ka kynhún bakhraw kaba dang ïakiew ïa ka surok kaba ïaid tawiar ïa ka liang kaba shaphang shathie jong u lúm Olip. Kine ki la long ki rangbah, ki kynthei bad ki khynnah, bad la pynbiang jingbám ïa ki ha ki shang, bad ki leit jingleit kumba ki briew jong ngi ki leh haba ki wan kiew sha ka Jingkhawai Niam ka Jinglait. Nga la shem, ha kaba ïasoh lang bad ki, ba ki pynbeit ïa la ki jingjám jong ki ruh sha pyrshah ka ri-khlaw, khnang ban ïohsngew ïa u nongïathuhlypa bakhraw, uba ka nám jong u ka long ïa man la ki rymmiang shyntur briew baroh. Hapdeng jong ki la don ki lyngdoh bad ki nongbishar, ki Saddusi, bad ki Pharisi, bad ki Esenes,

bad ki briew kiba khlem jingngeit; namar wat ha Juda ngi don bún phew hajar ki bam ngeit ha uno uno u Blei, haduh katta ka la long naduh ba u Jehoba u la wan jngoh ïa la ki briew jong U!

"Da kaba ïaid lait ha shuwa une u paidbah, ngi ba nga da shong kulai bha, bad ki, ba ki da ïaid suki, khatduh khatwai nga la poi ha kliar jong u lúm, na uba nga la phai ban khmih shadien ban shu jngoh ïakhlad artat ïa ka shnong Katno kum 'ka shnong bah u Blei!' ka la pyn-spong pansngiat ïa ki lúm baradbah jong ka. Baroh ka burom jong ka Jerusalem, jong kaba la lah, ka la wan ha ka jingkynmaw jong nga, bad nga la pynnoh mynsiem ba kata ka burom ka la khlad noh, ym ha ka jingpynjot ïa ki jingtei baheh jong ka, namar ka Jerusalem ka shu dang phuh dang phieng bad i shongkhia pynban ha ka jingkyllon ka bor jong ka. Nga la ïohsngew, jngai jngai tói la nga long, ïa ki jingriew ki bikur Roman, ki da pynsawa halor ki them ha kiba ki nongïathuhlypa, ki lyngdoh, bad ki syiem ki thiah hapoh ki jyngteo, bad ba la pynsawa biang na ki kynroh ka Templ, ïa ki jingsawa bakhuid na kiba, ha ka por myntshuwa la ju pynkyndit thiah da ka jingsawa u Blei! Ka Gethsemane, ka kper ba pyngngad jong u Solomon, ha kaba u la pyrshang ban thaw ka Eden ka baar, ka thiah ha kjat jong nga, ïa ki kynroh jong ka la pynkhyllem, bad ki lynti-ïa'd kai jong ka kiba la kylla khlaw bad la sañium palat, hangne hangtai u dieng dumbur lane u dieng olip, lane tang u dieng tlai, uba sah ban ïathuh ïa uba ïaid nangta ba hangne la don "ka jingpynsngewmuja jong ki kper, ka jaka shong jong ka jingshemsngewbha bad ka jinglehkmen, na kaba la bád noh ïa baroh kat kiba khuslai, ba yn ym don ummat ei-ei ki ban háp halor ki madan kiba la ñiad pynjlih bha jong ka, ba la pynleit sha ka jingkmen kaba dap kyrhai." Kane ka jingaibatai shaphang jong ka, ba la ai da ki nongthaw jingrwai jong ngi, ka la ïaid lyngba ka jingmut jong nga, katba nga la nang khmih ïa ka jingïohi kaba i-sngewsih bad ba-ikynjah jong ka—Ka da i la kum ka jaka ki jingjaw ummat ha ka jaka jong ka jingkmen,

kumba ki jingkah syrngiew jong ka kin khot sngewbha pynban ïa kiba khuslai ban ïam ha ki, ban ïa ki kjat rupa jong u nongshad !

"Nga la poi shen shen ha ka shnong ba-itynnat jong ka Bethphage, ha kaba, ha ka ïing-thiah-basa, nga la ïohi bún bún ki nongshongkulai kiba dang ïakiew, ban leit sha ka liang Jerikho. Bún na ki nga ithuh, bad ynda ngi la ïaïaidlang bad ka kynhún nongshongkulai, nga la ïoh jingtip ba, kham bún na ki la ring na Jerusalem ha kajuh ka jingleit kwah ïohi jingphylla kum ma nga hi Hynrei uwei na ki la kumno kumno, u samla badon burom bad bariewspah na Arimathaïa, ba la rynkhih da kajuh ka jingkwah bakhuid kaba rhem kum ha ka shadem jong nga, ka jingkwah ba ngi lah ha u nongïathuh-lypa ïa uba la khot Ioannis, ban shem ïa u briew uba la phah da u Blei Kiwei pat ki leit ban khaïi, ban ïaid sngewbha, lane ban tang shu leit khmih kai, ban iohi ia uta ïa uba man la uwei pa uwei u kren ha ka ri baroh jong ka Judia. Katba u Joseph na Arimathaïa bad ma nga ngi nang ïashongkulai lang, ngi la ïakren shaphang u briew uba ngi khmih lynti ban iohi, bad ïa ki jingwan ïathuh kiba ïapher ïapher ïa kiba la pynsawa kylleng shaphang jong u. U lok ïaïaid lynti jong nga imat u ngeit ba u long u nongïathuhlypa u bashisha, namar ba u long uba la pule bha eh ha ki jingthoh, u la ong ba ki HYNÑIEW PHEW TAIEW jong u Danial ki lajan sa ban pyndep mynta, ha kaba u Messaïa u dei ban wan ! Nangta nga kylli ïa u la u ngeit ba u Messaïa uba dei ban long 'u Khúnsyiem bad u Syiem, bad u ban ioh ka jingsynshar na ka duriaw sha ki bakut ka pyrthei,' un wan ha ka ri khlaw, ba la phong ha ki snieh jong ki mrad khlaw ? Ia kane u la jubab, ba um lah ban ñiew ïa une u nongïathuhlypa kum u Messaïa namar haba u Khrist un wan, u dei 'ban wan kyndit sha ka Templ' bad ba ngi dei khlem artatien ban ïohi nyngkong eh ïa U hangta hynrei ba u don shibún ki jingkyrmen ba u nongïathuhlypa ïa uba ngi dang leit ban ïakhmih un pynshisha ba u long u *nongmait-lynti*, ba la ïathuhlypa da

u Malakhi. Ba nga don ka kot bakli jong u Nongïathuhlypa Danial bad nga, namar nga shim lem bad ki Nongïathuhlypa ryngkat bad nga ban ïa nujor ïa kaei ba ngan ïohsngew na u nongïalap ka Jordan ba u pynbna ryngkat bad ki, nga la ïohi, da ka jingsngewlyngngoh, ba ym tang ki hynñiew phew taïew ki la sa ban poi ka jingpyndep jong ki, hynrei ba ka jingïaid jong 'ki shihajar arspah khyndai phew sngi' ruh ki la jan eh ngong! Baroh ar ngut ngi la ïalyngngoh ha kine ki jingwan ïaháp ryngkhat bad ka jingwan mih jong une u nongïathuhlypa thymmai; bad ka jingkmen bad ka jingsngew sheptieng ki la pynkhynñiuh ha ki dohnud jong ngi, ba la pynjaijai da ki jingkyrmen, katba ngim ïanud ang shikyntien ruh.

"'Kito kiba la ïohsngew ïa u,' la ong u Joseph, katba ngi nang ïashongkulai sha ka nongrit Bĕthany,' ki ong ba u pynbna paidbah kdar ïa lade hi u nongmait lynti jong u Messaïa. Ka jingsngew jong kiba kham duna ka puledangle kiba ïohsngew ïa u ka long ba u long u Elija hi, uba la wan phai sha ka pyrthei! Katba kiwei pat ki ïaong ba u dei u Enok hi, uba la wan hiar na bneng; bad ym khyndiat ki ngeit ïa u ba u long u Isaïa.'

"Ha kane ka rukom, da kaba ïakren ïakhana, ngi la ïaid lyngba ïa u lúm, ha uba, ka jingïathuhkhana hiarpateng ka ong, ba u ïeng u Dieng ka Jingtip ïa ka Babha bad Basniew, bad ruh, ha kaba la pynshaniah ïa ka kjat jong ka Jyngkieng u Jakob; bad na kata hi ka jaka, la ngeit da shibún, ba baroh ki briew ki babha hadien ka jingmihpat kin ïakiew sha ka bneng ka balai pateng, namar ka long ka jingngeit u babún ba ka khet u Jehoba ka don thik haneng jong ka.

"Khatduh khatwai, hadien ka jingshongkulai kaba shi sngi jlang, ha kata ka por ngi da lap bad ïaid lait bún bún ki kynhún bakhraw da kaba phet kyrkieh sha khmat ban ïohsngew ïa u nongïathuhlypa, ngi da ïashem ruh bún kiba wan phai, ki da pynphriang ki jingïathuh kiba phylla phylla ïa ka bor kren, ka jingstad bad ka bor jong

u, la wan mih paw ha ka jingïohi jong ngi ka Jerikho. Ka shnong ka long kaba iphuh kynjai, bad la ki ïingmot bad ïingsyiem Roman, ba ka long ka jaka leit shong pyngngad myntlang kaba ki ieit ki Lat Ka jaka ka shnong kaba i-muja ha ki khmat jong ngi, ka la long ha ka them ka bajyrngam, hadien jong ka jingshongkulai kaba kynjah jong ngi. Ha ka phang kadiang jong ngi, shi mail shuwa ba ngin poi ha ka shnong, ngi la ïaid lait ïa ki jingtei bajot jong u mot bad ka ïing u Hiel, uba la tei pat ïa ka Jerikho ha ki sngi ki Syiem. Shaphang kamon la don ka lyngkha, ha kaba ki kynhún shipai Khaldi ki la jop ïa ki kpa jong ngi ha ka thma, bad ki la kem mraw ïa u Syiem Sedekaïa ; la tap mynta da ki krer ki ba-itynnat, bad ka iwiat samrkhie rymmum kumba ka jingsuk ka la ju shong ha ki jingkah syrngiew bathiang jong ka Halor uwei u lúm, ba shaphang shatei na kaba ngi don, kumba shi mail shiteng ne, u Joseph uba la ju ïaid búnsien ïa kane ka lynti, u la kdew ban pyni ïa nga ïa ki jingjot jong ka ri bad ïa u lúm ka jingap-thap, ha uba la rieh ki riewshlur u Joshua, uba la pynlyngngoh bad dkhat ïa ka shnong. Katba ngi nang ïaid hajan ka shnong ngam lah k lem da poi kynmaw biang ïa ka por ha kaba ki spah hajar ki Israel, ba la phong da ki khulom kiba ki la pyndonkam sawphew snem ha ka ri khlaw, ki la ïaid tawiar hynñiew sien sawdong jong ka. Ha la ka jingmutdur nga la ïohsngew ïa ka jingïaid riewshlur jong ki kaba da pynkhynñiuh ïa ka khyndew hi bad nga ïohi ïa u Joshua la kum u Khúnsyiem, ba u da ïeng kham pajih ha uwei u lúm rit hajan, u da kdew lynti ïa ka jingïaid kaba ikhia. Nga la ïohsngew pat ïa u pyrthat jong ki turoi ki paid u Blei ba la put pynsawa hynñiew sien, bad nga la ïohi ïa ka kynroh basarong jong ka shnong ba ka khyllem, ka da pyndum tiaw ïa ka suin bneng baroh kawei da ki lyoh pui-pui kiba kiew halor ki khlieh jong ki Israel kiba sngew kyiúh riewblei ! Hynrei katno ka la ïapher na kata ka jingshisha ! Ka sngi ka ban sa jan sep ka la suit-rong ksiar ïa ki ïingmot, ki mot jrong, ki kliar ïing bad ki ïingkut kiba dang ïeng skhem jong ka nongbah Roman, ka da ai ka jingpynitynnat kaba la pynkhih ïa ka mynsiem

sha ka jingpeit sngewlyngngoh, bad ka suin bneng ka balong jngum ka pyiar jai-jai khlem u lyoh haneng jong ka; bad ka them kaba ker sawdong, ha ka jaka ba kan pynsawa biang ïa ki jingjám jong u paid ba la kieng atiar, kiba na ka bynta jong ki u Jehoba u la ïaleh, la pyndap mynta da ki riewshlur Roman bad ki mem ha ki kynhún lehsuk jong ka jinglehsngewbha, bad ki jingïaïaid kynhún ki samla kynthei kiba ïaleit bún sha u lúm jyngtep jong ki maw jyngtep, ba la pynsop da ki jingpynkup ki balieh-ïor, ki da pashat syntiew ha ki lynti ïaid jong ki, bad ki da ïarwai jingrwai bakhuid; namar ka leit dei ka sngi ha kaba ki khún kynthei Jerikho ki ïaleh pynkynmaw ïa ka jingshem pap jong ka khun kynthei ba-ithiang jong u Jephthah da kaba leit jngoh ïa ka jyngtep jong ka, namar ïa ka la kha bad la tep ha kane ka shnong, ha kaba u Jephthah u la shong slem shuwa ba un kynriah sha Mispah; bad shata ïa ka met-kñia jong ka la pynkit ba yn buh ha ki maw jyngtep jong ki kpa jong ka.

"Ha ka khyrdop la pynsangeh ïa ngi da u shipai Rom, uba la dawa ïa ki kot ïaid lynti jong ngi bad ïa ka khrong u nongleit lynti, kaba ynda la pyndep kane ka kam ba pynpohïa, ngi la shongkulai shapoh shnong; namar ka long ka jingthmu jong ngi ban sah-miet hangta, bad la dang step phyrngab ban ïaid sha ki rud ka wah Jordan ha kaba ngi la sngewthuh ba uta u nongïathuhlypa u dang hikai bad pynbaptis."

Ha kane ka bynta jong ka jingïathuh jong u bakha ka Mary, pa baieit, ngan pynkut ïa kane ka shithi. Ngi baroh ngi la shahshkor da ka jingshah shkor ka bajylliew eh, ym da dei eh na ka bynta ka jingsngewmyntói kaba don ha ka, kum ka jingsngewtynnat na ka rukom ha kaba la ïathuh ïa kaei ba u la ïohi: ka khmat jong u ka da i-jaijai itynnat, ki khmat jong u kiba ijem bad kiba pynpaw shai ïa ka jingstad ïathuh, ka ryndang kaba sngewthiang bad ka maiñ briew jong u baroh kawei kaba pynpaw ïa ka jingnep jingmut, ïa ka jinglong i-jem, jingi-ieit, jingishitrhem hok mynsiem kiba dei ïa ka

long-briew man-briew jong u baroh kawei. Ynda ha kawei pat ka shithi ngan bieng biang ïa ka jingïathuh jong nga, pa baieit namar ynda nga la ai lut ïa ka sha phi, nga don bún kiei-kiei ban kylli ïa phi kiba pynmih ka jingkhih ha ka jingmut jong nga. To ka jingkyrkhu jong u Blei u Israel kan long halor jong me, ko pa baieit eh jong nga!

KA ADINA.

IV. KA SHITHI KA BASAW.

Pa baieit jong nga,—Nga la ïoh ka jingsngewbha mynta ka sngi, ym tang ba ïohsngew na phi hynrei ïa ka jingsngewskhem jong ka jingïai manbha jong phi. Ia ki khubor ka jingieit kpa kiba don ha ka shithi jong phi la ri kyndong ha ka dohnud jong nga. Ia ki jingai pynkham pynsoh bakordor jong ka jingieit basbun jong phi ba la phah da phi ryngkat bad ka shithi, bad ïa kiba la pynkhamti biang biang na ka kti jong phi ha nga, da u shakri ba lah shaniah jong phi, u Elek, yn ïai deng da nga da ka jingsngewsarong baroh ka jong ka khún. Nga sngewtympang mynsiem ban ïohsngew ïa ka jingïap u Rabbi Israel, katba nga kmen de ba ïa ka kam ka baheh ba u la bat da ka jingïoh burom kaba katta katta, la ai ha phi da u Prokonsol, namar la phim donkam ïa ki tulop ki jong ka, pa baieit, kaba kum kata ka jingjied ka long ka sakhi kaba pynsngewkhyllew ïa ka jingsngew ñiewkor ha kaba ïa phi la ñiew da u Lat Roman.

Phim dei ban shu sheptieng, pa baieit jong nga, ba yn rong noh ïa nga na ka jingrgeit u Israel da kino kino ki jinghikai ba khyllah; ngan shim jingaisylla na ka jingstad jong phi, bad ngan da husiar bha kumno ngan tur ha ki jingdem kylla ïit jong nga ha ka khyndew bakyntang. Nga la thoh shai kylluid war ïa ka jingaisylla jong phi, bad nga shaniah ba phin ym khmih ha ki jingkylli ïit jong nga kum ki jingpyni artatien, hynrei kum ki jingwad minot ïa kaei ka bashisha. Nga tip ba phi long uba la

pule bha ha ka Hukum palat ban ïa ki Jiw baroh, bad ba kino kino ki jingeh, ba nga lah ban ïatyngkhuh ha kaba khmih thuh ïa kiei kiei hangne ha Jerusalem, khamtam ha ka jingmane bad ki jinglehniam leh rukom jong ka Templ, phin weng bad pynkynriah na ka bynta jong nga.

Ha ka shithi ka bakhatduh jong nga, ka ban nym pat poi ha ki kti jong phi ïa katto katne sngi pat mynta nga la sdang da kaba ai ha phi ïa ki jingïathuh u Ioannis, u bakha ka Mary, uba la leit hiar sha ri khlaw ban iohi bad ban ïohsngew ïa u nongïathuhlypa ka Jordan. Ngan nym pat shim ïa ka ha lade hi ban rai lane ban ai kano kano ka jingsngew ha kano kano ïa dang mynta, pa baieit, hynrei ban shu ïathuh ïa ki jingshisha bad ai ba ka jingstad jong phi kan hikai ïa nga ha ki jingshisha kiba lah ban mih na ki. Kawei kaba ka shithi ka ong, ka pynhun ïa nga, bad ai ïa nga ka jingsngewshaniah, dei kine ki ktien : 'Wat sheptieng ba ki jingshisha jong ki hukum u Moses lane jong ka jingmane jong ka Templ, lane ka jingïathuhlypa jong ki jingïathuhlypa, lah ban pynkhih da kino kino ki jingwad tohkit kiba u briew u lah ban pynlong ha ki. La seng nongrim ïa ki ha ka jingshisha, bad kin ïaineh ha la ka rta. Ka jingmane jong u Israel kam sheptieng ei ei na ka jingkylli tohkit. Hynrei katba phi pán bad kylli shaphang kiei kiei ki bakyntang khuid, kynmaw ba ki dei ki jong u Blei, bad dei ban kylli tohkit sha kita da ka jingsngewburom ba sngewshyrkhei bad ka jingsngewrit ka bajylliew. Kino kino ki jingkylli tohkit ba la pynlong sha ki jingïathuhlypa bad ka khmat ban iit ïa ka sngi jong ka jingpyndep jong ki, ki long kiba dei bad kiba donkam ; bad kumba kine ki sngi imat ba ki long ki sngi ki jingpyndep ban ïa ki jingïathuhlypa, ïa ki jingminot jong phi lah ban ai buit bad ïalam da ka jingstad ba kynja bneng, bad, lada kumta, yn lam lynti sha ki jingwan jia kiba shisha jong ki. Namar ba nga don jngai eh na phi, ngam lah ban ai rai shaphang une u nongïathuhlypa, ba ka shithi banyngkong jong phi ka ai kyrteng kumba u don ha ri khlaw ; pynban ngan nym sngewlyngngoh lada ka jingdap biang

ka por ba la kdew da u Isaïa ka lajan ngong, namar ki jingjia ba phi ñiew kyrteng ki imat ba ki pynbna ïa ka jingnangjan jong ka ; kum ka jingmane ba sumor ha ka Templ ; ka jingmane ia ki bleithaw Roman halor u lúm Seïon ; ka jingbamñiew kyntang ïa ka Duwan ; bad ka jngsynshar jong ki riewpyrthei halor ka hima u Dabid. Ai ba ngin dwai shitrhem, ko khún jong nga, na ka bynta ka jingpyndep jong ki jingïat uhlypa, kiba kular ia u Messaïa ha ki briew kiba la pynlwet jong ngi ! Ai ngin ïakyrpad na ka bynta ka jingmih jong u Khlúr u Jakob, u Khúnsyiem ka Jingsuk, u ban pynïeng ia la ka khet jong U halor u lúm Seion, bad Uba u Diengsynshar jong U Un long u diengsynshar ka hok ; hapoh ka jingsynshar baïar jong U, u Israel un khyllie la ka khlieh ban synshar ïa ka jaitbynriew. Ka jingdwai ba man ka sngi jong nga, bad ka khmat jong nga sha pyrshah Jerusalem, ka long, ba nga lah ban im ban ioh khmih ïa ka jingkyrmen u Israel, bad da la ki khmat ban ïohi ïa ka jingbha briew jong ka burom u Shailo."

Kine ki ktien jong phi, pa baieit jong nga. ki ai ka jingshlur ia nga. Nga ngeit lem bad phi ba ka sngi jong ka jingpyndep jong ki Nongïathuhlypa ka la sdang shat jingshai, bad lehse khamjan ïa kaba ngi ngi ngeit. Ynda nga la pyndep ïa ka jingïathuh jong ka jingleit u Ioannis sha Jordan ban ïohsngew ïa u nongïathuhlypa, phin sngewthuh balei nga kren da ka jingsngewskhem kaba dap da ka jingkyrmen katta katta ; bad phin ïamynjur lem bad nga ba une u nongïalap jong ka jingkylla ka bamut um long uwei na ka kynhún ki nongïathuhlypa balamler, pyrshah ïa ki dur ba shet shukor jong ki ka shithi jong phi ka mahám biang kat a katta ïa nga.

"Ngi ïakhie dang shai byrngut," la ong u bakha ka Mary, ha ka jingbteng ka jingwan ïathuh kaba sngewtynnat jong u, "bad ynda ngi la ïa iehnoh ïa ka ïing thiah basa, ngi la leit la ki lynti shabar ka shnong, na ka khyrdop kaba shaphang mihngi, kaba ngi la shem da kaba jem namar ba shipawa jong ka shnong ka khih

buk bad ki da ïaleit sha kajuh ka thaiñ. Hangne la pynsangeh ïa ngi da ki nongap Jentil kumba shiteng kynta pura, tat haduh ba u paidbah u la kylla bún katta katta kat ban ïa ïuh uwei ïa uwei, bad u ïashlei ïa ka surok baroh kawei. Wat la katta ruh, ngi la donkam ban ap haduh ba u Rangbah u bajaituh jong ka khyrdop un da shah pynthut na ka jingthiah jahthait ba mynstep jong u, bad nangta un da sait ïa la ki kti ki kjat ki balung jong u, bad nangta un da khie bám: baroh kita u da leh kylluid por jai-pa-jai, shuwa ba un shah ïa ka khyrdop ban plie! Ki mraw kiba kum kita ngi long ïa kiba kum kita ki kynrad! A, lano kan poi ka sngi ha kaba, kumba ong u Isaïa. 'Ia ki khyrdop jong ngi yn plie lyntei; yn nym khang ïa ki mynsngi lymne mynmiet, ba ki briew ki lah ban wallam ha Me ïa ki pyrton jong ki Jentil. bad ba ki syiem jong ki kin ioh wallam mraw ha ki kjat jong ngi.'

"Ynda ngi la ïa ïaid lait ia ka khyrdop, u lok jong nga na Arimathaïa bad ma nga ngi la iakhlad khyndiat na u paidbah, bad ngi la iaïaid lyngba ka madan sha pyrshah Jerikho. Ka step ka la long kaba sngew pyngngad bha hir hir, ka sngi ka pynlong ïa ka pyrthei ka mariang baroh ban sngewphuhmat. Ka umjer ka la rynphalang ïa ki bún phew hajar ki sngi kiba kham rit, bad ka khyndew ka i kumba la ber da ki mawlynnai. Shipor ka lynti ka la don hapdeng ki lyngkha kew bad ki kper; hynrei shen shen ka la sam lyngba ïa ka madan ka baïar, ha kiba la don ki kynhún ki kada khlaw, kiba la rah la ki khlieh kiba ïai khih bad barit jong ki, ha ka jingnang tur shajan jong ngi, ki la peit khmat ha ngi da ka jingpeit leh lyngngoh kaba thap tieng, bad nangta ki la mastieh sha khlaw shaphang shathie da ka jingstet jong ki kei-rang. Namar ba ka kynhún bakhraw jong ki briew ka leit la ka lynti jong ki khongwiang lyngba ka pyntha, ngi la tip ba u nongïathuhlypa u dei ban don sha kata ka liang, kumba ka paw hadien, namar ngi khatduh khatwai ngi la shem ïa u ha ki rud ka wah Jordan,

harum ka jaka kiew ryngkew bad ka lynti ryngkang um, kaba long marpyrshah ïa ka Jerikho, ha ka surok bah pynïaid ut sha Balbek bad Assyria, kata ka lynti ka bajngai bad ka babtai ba la ïaid búnsien búnwat da ki kpa tymmen jong ngi haba la ïalam ïa ki sha ka jingringmraw—ka lynti kaba bún katta katta ki syiem ki la pyndih um da ki jingjaw ummat jong ki. Ngi la khmih halor jong ki da ka jingpynkhih mynsiem ka jingsngewsih, bad da ki jingdwai kiba jaw ummat ba u Jehoba Un wan phai biang ban wan jngoh sa shisien pat ïa kiba dang sah na ki briew jong U, bad ban nym bitar bad ngi junom! Ynda ngi la nang jan ïa ka Jordan katto katne ka jingjngai baneng ka jaka ryngkang um, ngi la ïohi ïa u paidbah uba shah shkor ïa u nongïathuhlypa jngai shaphang shathie na ngi, ha ka rymmiang jong ka ri shyiap, kaba tur jan ha kane ka dong hajan eh ka Jerikho. Katba ngi ïaryngkang ïa ki rud wah jong ka wah kaba tuid, ngi la wan poi shisyndon halor ki rishot maw shiteng shiliang bapoh um. 'Une,' la ong u lok ïaïaid lynti lem jong nga, u da sangeh 'u long u kynton ki Khatar tylli ki Maw, kiba ki Israel ki la pynïeng ban buh jingkynmaw ïa ka lynti ïaid jong ka Jordan. Nangne ki ïaryngkang ha ka dewrkhiang.'

"Nga ñiew ïa ki, bad nga la shem sa tang hynñiew tylli na ki kiba dang sah. Katno ki jingkylla, nga la poi siat jingmut, hato ki khún Israel kim shym la ïaid lyngba mynba ki kti ki kpa jong ngi ki la buh lang ïa kata ka kynton! Ki pateng jong ki nongbishar bad ki jait syiem baslem jong ki syiem; ki jingringmraw hadien jong ki jingringmraw; ki thma, ki jingjop bad ki jingshahjop bad jingshah synshar, khatduh khatwai, tat ynda ngim long shuh ka jaitbynriew; kiba don u nongsynshar, shisha, hynrei uba ka bor jong u ka long ba la ibein briew—u Herod, uba bat ïa ka bor synshar jong u ha ka jingleh burom jong u Syiem-Patsha Rom. Wow! bad ka jingmut jong ka jingsynshar jong uba tang kum ka syrngiew jong u syiem, u diengsynshar un

khlad junom mo na Juda !" u la ban ktien da kaba kren kthang mynsiem.

"Te u Shailo Un wan !" la pyrta ka para-kha jong nga ka Mary, da ka jingsngew-im mynsiem.

"Hooid ; ïa ka Juda dei ban da pynhiar dor sha ka kyrdan ka bapoh-tam, shuwa ba kan ïeng ! bad ryngkat bad u Shailo u Syiem, ka burom jong ka kan pyndap ïa ka pyrthei baroh," la phai ktien u Ioannis, bad ka jingkyrmen sa shisien pat ka da pynphyrnai ha ki khmat jong u. "Khatduh khatwai ngi la wan hajan ka kynhún baïong da ki khlieh briew, kiba ngi la ïohi na jngai, kiba la ïalang sawdong i lúm i barit hajan ka wah. Halor jong u katto katne pruh kham jrong ban ïa ki khlieh jong ki, la ïeng uwei u briew sha uba ki khmat baroh ki neh den, bad sha ki ktien jong u man ka shkor dngiang ka pynshahshkor. Ki sur kren ki bashitrhem, bashlei, bad bashai ki la wan poi haduh ki shkor jong ngi katba ngi nang tur shajan shuwa ba ngin lah ban ioh kem aïu u ong. U la long u samla ym palat laiphew snem, bad ka khmat kaba kum ki jingotdur ha ki medal Ijipt ba ki ai ïa u Joseph jong ka jaitbynriew jong ngi, shisien u Khún-Syiem jong ki. U shñiuh jong u u la long u bajrong, bad u her kalaiñ sawdong u ryndang jong u ; u la phong ka byrni jynsur kaba da u shñiuh ut bad ka kti kamon jong u ka lyngkhuit haduh ka tyrpeng. Ka rukom ïeng jong u ka la long kaba i-laitluid bad kaba i riewsynshar kum kata ka jong u riewthma Kaukeshan ; pynban man la ka jingpynkhih kti ka long kaba i lung mynsiem bad i-jem kynjai. Ryngkat bad baroh ka bor-kren kaba lah pynkohnguh bad kaba sawa ud jong u don ka jing-i ka khmat jong ka jingsngewrit bajylliew tam ha ka dur khmat jong u, ka da bynrap lang bad ka jingshitrhem bakhuid tam. Ki briew ki la ïashahshkor bha dngiang ïa u, namar u kren kum u nongïathuhlypa hyndai, bad kongsan eh ha ki ktien ïathuhlypa jong ki ! Ka sobjek jong u ka la long u Messaïa.

" 'O Israel, to phai sha u Trai uba u Blei jong me, namar me la háp da ka jingleh bamman jong me,' u dang ong katba ngi nang ïakiew, kumba u dang bteng ïa kaei kaba la kren sha shuwa, 'Shim bad phi ïa ki ktien bad phai sha u Trai, bad to ong ha U : Shim noh ïa ka jingleh bamman baroh, bad to pdiang ïa ngi da kaba ai-ei. Ha khmih, U wan u ban pynkoit ïa ka jingphaidien jong phi bad U ban ieit kyrhai ïa phi ! Un long kum ka umjer ïa u Israel ! Un mih kum U tiew-lili, bad Un sam ïa ki thied jong U kum u Lebanon ! Ki tnat U kin pynpiar bad ka jingbhabriew jong U kan long kum u dieng Olip, bad u soh jong U un long ka jingpynkoit ïa ki jaitbynriew ! Kita kiba shong hapoh ka syrngiew jong U kin wan phai bad kin shongsah ha la ka rta : bad kan jia ba jar u ban khot kyrpad ha ka kyrteng jong u Trai yn pyllait im, namar lait na U ym don u Nongpynim.'

" 'Ïano u kren u nongïathuhlypa ïa kine kiei kiei ?' la kylli uwei uba ïeng hajan jong nga. na uba hajan jong u bad nangta sa na nga ; namar ha kane ka por ngi la shim jaka hajan ïa u nongïathuhlypa katba ngi lah ; namar ngam kwah ban duh kawei ruh ka ktien kaba háp na ki rymmiang shyntur jong u briew uba lah ban pynkhali briew kumta ïa ki nongbah, bad ban pynshlei briew ïa ka ri-khlaw da ki nongshong shnong jong ki.

" 'Ïa u Messaïa—sngap !' la jubab ïa u da u Nongthoh uba hangta hajan, kumba um sngewbha ban pynwit ïa ka jingshahshkor jong u da ka jingkren syndah jong u 'Ki ktien jong u ki shai—sngap ïa u.'

" 'To put phi ïa ka turoi ha Seïon, namar ka sngi u Trai ka wan !' la nang bteng uta u nongïathuhlypa, ha ka jingsawa kaba kum kata ka jong ka turoi rupa : 'namar, ha khmih, ka sngi ka jan ha kaba ngan wallam pat ïa ka jingringmraw ka Juda. To shim phi ïa ka rashi, namar ka jingot ka la ih ! Ka sngi ka hajan ha kaba u Trai un kyrhuh na Seïon bad Un pynmih ïa la ka jingsawa jong U na Jerusalem'

" 'Mem dei u Elias ?' la kylli uwei da kaba jam.

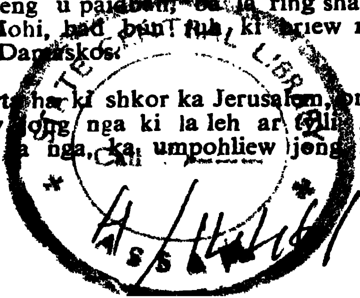
" 'Nga long uta ïa uba la thoh, Ka jingsawa jong uwei uba pyrta ha ka ri-khlaw, to pynbeit ïa ka lynti-bah ïa u Blei jong ngi. Ka sngi jong u Trai ka hajan Nga long tang u nongpyrta ïa uba la phah ha shuwa ban pynkhreh ïa ka lynti bah jong u Trai.'

" 'Mem dei u Messaïa ?' la kylli ka kynthei, kaba la ïeng hajan jong u, bad imat kumba ka mane ïa ki rymmiang shyntur jong u hi.

" 'Uta uba wan nadien jong nga U kham khraw bor ban ïa nga, Uba ki juti jong U ngam ïakot-dor ban phong !' u la phai ktien, ha ka jingpynrit ka jingleh kaba i-jylliew tam. 'Uta uba wan nadien jong nga U don ka jingpeh ha ka kti jong U, bad Un pynkhuid phar ïa ka kyntem jong U, bad lum ïa u kew ha u thiar ; hynrei Un thang duh ïa u stait da ka ding bam ju lip. Namarkata, to kylla ka bamut phi, to kylla ka bamut phi shim ïa ki ktien bad phai sha u Trai u Blei jong phi. To kylla ka bamut bad shah pynbaptis na ka bynta ka jingmáp ki pop jong phi ; namar ka sngi ka wan ka ban thang kum ka lawar ding bad sumar ba phin ym ing duh noh. Ia u sdie la pynap ha trai jong u dieng ; namarkata, u dieng baroh u bam seisoh babha yn khet noh bad yn bret sha ka ding.'

" 'Kynrad ?' la ong u Lebi, 'me kren ïa kine kiei kiei ïa ngi, kiba long na ki Israel ne sha kine ki Jentil bad ki nong Samaria ?' namar la don hangta ym khyndiat ki shipai Roman hapdeng u paidbah, ba la ring shata da ka jingsngewkwah Iohi, bad bún tuh, ki briew na Samaria ém, wat naduh Damaskos.

"Khie leit bad pyrta har ki shkor ka Jerusalem, jong u Trai, namar ki briew jong nga ki la leh ar tylli ki jingsniew ; ki la iehnoh ïa nga, ka umpohliew jong ki

um kiba im, bad ki la shna ïa ki da ki pipa, ki pipa ba la pait, ki bam lah ban neh um. U Trai u pynlong ïa nga ha kane ka sngi u rishot 'nar bad ka kynroh tama pyrshah ïa ka ri baroh kawei—, pyrshah ïa ki Syiem Juda, pyrshah ïa ki Khúnsyiem-de, pyrshah ïa ki lyngdoh de; bad pyrshah ïa u paid jong ka ri! Bad pynban me ong, 'Ko Israel, mem shym la leh pop! Ka jingbamman jong me hi kan pynbeit ïa me, bad ka jingphaidien jong me kan sneng ïa me. To kylla ka bamut bad leh ïa ki kam kiba dei hok ïa ka jingkylla ka bamut, uwei pa uwei na phi, namar phi la pyntngit ïa ka ri; lymne wat ong, hangno u Trai Uba la wallam ïa ngi na ka ri ki Ijipt? La pynkhih bitar ïa nga man ka sngi da ka jingeh dohnud jong phi bad ka jingeh ryndang To pynbha, to pynbha ïa ka jingleh jong phi! wat shaniah ha ki ktien shukor, da kaba ong, Ka Templ u Trai, ka Templ u Trai, ka Templ u Trai! Phi la pynlong ïa ka ka krem nongtuh! Ki jingkñia jong phi te ki la kylla long ka jing-i jli ïa u Trai!'

"'Kane kan ktah ïa ngi kiba long ki lyngdoh, ki kynrad,' la ong u lyngdoh da ka khmat kaba saw kyrang. 'Ngim long ki nongtuh.'

"'Kumne u ong u Trai,' la jubab uta u nongïathuhlypa samla, sngew la kum u Blei hi, u da kren na Horeb, kumta ba ngi ïakhynñiuh katba ngi la nang sngap ïa u. 'Kordit kan long ïa ki pastor kiba pynjot ïa ki langbrot jong nga; Ngan wan khmih halor jong phi ïa ki jingsniew ki jingleh jong phi. Kumno ka ksiar ka kylla jngut—kumno ka ksiar ka banylla tam ka kylla! Ki khún ki bakordor jong ka Seïon, ba la pynnujor sha ka ksiar banylla, kumno la khein-kor ïa ki? Ki lyngdoh jong ka ki la kham khuid ban ïa ka ïor! Ki la kham lieh ban ïa ka dud; ki la long kham sawdoh ha ka met ban ïa ki mawkordor rubi; ka jingpynjlih jong ki ka la long da u maw-rong saphaïar! Ka khmat jong ki mynta pat ka kham ïong ban ïa u dewïong; ki bsa ïa ki khún ki briew jong nga da ka dpei ha ka jaka u kpu! Kordit ïa ka

Seïon, na ka bynta ki pop jong ki nongïathuhlypa jong ka bad ki jingleh bamman jong ki lyngdoh jong ka'. 'Phet phi shaneng sharum lyngba ki surok ka Jerusalem, bad wad ha ki jaka baïar ruh de, ong u Trai, la phi lah ban shem ïa u briew uba leh ïa ka jingbishar, uba wad ïa ka jingshisha! La ki ong u Trai U im da shisha ki smai lamler. To sngew phi ïa kane, ko ki lyngdoh, bad to shah shkor phi ka ïing Israel! Kordit ïa phi, ki lyngdoh, namar phi la ryngkang hukum. Nga la ïohi ha ki nongïathuhlypa jong ka Jerusalem ïa kaei kaei kaba shyrkhei; ki klim bad ki ïaid ha ki jinglamler, ong u Trai. Ki briew jong nga ki la ryngkang hukum namar ka jingduna ka jingtip! Namarkata ngan kyntait ïa me, ong u Trai; men nym long shuh u lyngdoh ha nga namar ba me la klet ïa ka hukum u Blei jong me. Kumba long ki briew, kumta long ki lyngdoh! Namarkata ba ka ri ka ïam sat, bad man la uwei pa uwei uba shong ha ka u swái. Namarkata ba ka jingsmái bad ka lamler, bad kaba pynïap, bad kaba tuh, bad kaba klim, ki bthei ha ka ri, namar ym don ka jingshisha, lymne ka jingisnei lymne ka jingtip ïa u Blei ha ka ri. Kordit ïa phi, phi ki lyngdoh!' Bún na ki Lebi te ki la wan phai bad iehnoh ïa u, bad ki la leit noh ki da khñium shikatdei eh; bad kin jin da la sngewbha ban pynsniew ïa u nongïathuhlypa, hynrei ki la sheptieng ïa u paidbah uba la ong ba u la kren tang ka jingshisha shaphang jong ki. 'Hynrei ki tymmen basan ki Israel, ki bam long ki lyngdoh, kiba mih na u Abraham, kin lait-im da u Abraham, kynrad?' la kren, lane kumba kylli, uwei u nongsynshar bariewspah jong ka shnong jong ngi, hadien ba ka jingïawin ba la pynlong da ka jingkynriah jong ki Lebi ka la duna khyndiat. Uta u nongïathuhlypa samla u la pynneh ïa la ki khmat balong jong u, kum ar tylli ki sngi, halor ka khmat uta u tymmen, bad u la ong da kaba shonkhia, 'Wat sdang ban ong ha lade hi, ngi don u Abraham uba u kpa jong ngi, namar nga ong ha phi,' u la ban ktien, u da kdew sha ki mawria ha ki kjat jong u, 'ba u Blei u lah na

kine ki maw ban pynmih khún ïa u Abraham. U long na u Abraham, uba leh ïa ka hok; namarkata to kylla ka bamut, bad sei ïa ki soh kiba dei hok ïa ka jingkylla ka bamut.'

"Hangne la ïohsngew katto katne ka jingïakhñium hapdeng ka kynhún jong bún ki Pharisi bad ki Saddusi ha kine ki ktien, ha kaba, da kaba phai wang ïa ka jingkhmih kaba kumba bá ka leilieh sha pyrshah jong ki, kumba imat u lah ban pule ïa ka dohnud jong ki, u la pyrta:

"'Ko ka pateng-bynriew ki sein-puh: Uei uba la maham *ïa phi* ban phet ïap noh na ka jingbitar ka ban sa lap? Ka sngi ka wan ha kaba Uta U ban sa wan Un shong kum u nongpynkhuid ha ka lawar ding jong U. To sei, namarkata, ïa ki soh kiba dei hok ïa ka jingkylla ka bamut. Sait ïa ka dohnud jong me na ka jingbamman, ba men ïoh lait-im. Bad phi, ki khún kynthei ka Juda, to kylla ka bamut phi na ki jingpyrkhat bathala kiba shong sah hapoh jong phi,' u la pyrta, u da kren ha ki bún ki kynthei ha ki jaiñkup kordor, bad u shñiuh bathaiñ; 'To kup phi da ka jaiñbyrni, to ïam bad to kyang, buh noh kine ki jingïjli na khmat jong nga, bad sheptieng ïa u Trai. La pha pynphong ïa lade da ka jaiñ rong saw, la pha pyndeng ïa lade da ki jyngdeng ksiar, la pha kyllán ïa ka khmat jong pha da ka jingñiadrong, lehnohei ba pha pynbhabriew ïa lade; namar nga ïohsngew ïa ka jingsawa jong ki khún kynthei ka Seïon ba ki da ïam lynñiar ïa lade hi, bad ki da pynpiar ïa ki kti jong ki ha kaba mynsngi haba la lute ïa ki bad la leh ïbein na ka bynta ki jingbamman jong ki. To kylla ka bamut *phi*, naba ka Hima ki Bneng ka lajan!

"'To sngew, ko Israel! Nga dei u Blei hajan bad ym u Blei hajngai, ong u Trai. To sngew phi ïa ka khubor jong Uba Ha Khlieh Tam Eh, naba ka sngi ka wan poi ha kaba u Jehoba Un wan jngoh biang sa shisien pat ïa ka pyrthei, bad Un ïakren markhmat markhmat bad la ki

jyngthaw jong U. Ha khmih ka si gi ka wan poi, ong u Trai, ba NGAN pynïeng ha u Dabid ïa u tnat bahok, bad u syiem ban synshar bad b n m n roi, u ban leh ïa ka jingbishar bad ka hok ha ka pyrthei.

" 'Ha khmih ka sngi ka wan, ong u Trai, ba kaba u Juda un ïoh lait-im, bad u Israel un shongsuk, ba kaba ngan buh ïa ki Nongaplangbroi halor jong ki, ki ban bsa ïa ki, bad kin nym duna ei ei !

" 'To khie ! tyngshain, naba ka jingshai ka wan ! To sngew, ko Israel na ka bynta ka Seïon ngan nym sngap jar, ngan nym shongthait tat ynda ka hok de kan mih kum ka jingtyngshain, bad ka jingpynim ruh de kum ka sharak kaba meh. To khie ! tyngshain, naba ka jingshai jong pha ka wan. Ka jingdum ka tap ïa ka pyrthei, bad ka jingdum synñia ïa ki briew, kumba ong u Isaïa : hynrei u Trai un sa mih halor jong phi, bad ka burom u Trai kan mih halor jong pha ! bad ka burom jong U yn ïohi ha pha. Ki Jentil kin wan sha ka jingshai jong U, bad ki syiem sha ka jingtyngshain ka jingmih jong U. Yn khot ïa U U TRAI KA HOK JONG NGI, bad Un long ka pansngiat ka burom ha ka kti u Trai, bad ka pansngiat syiem ha ka kti u Blei jong me. U Mynsiem u Trai u ha nga ban pynbna ïa ka snem ba diang hun jong ka jingwan jong U. U la buh ïa nga kum u nongap ha ki kynroh jong pha, ko Israel, ngan nym lah sngap mynsngi lymne mynmiet, lymne sngap jar, lymne shongthait, tat ynda U wan Uba la phah ïa nga u nonglamktien jong U ha shuwa ka khmat jong U. Kumno ngan lah ban set ïa ka khubor jong ka jingkmen jong nga ? Kumno ngan nym kren ïa ka nám jong U ? Ki khún shynrang jong U kin wan na sha jngai bad ïa ki khún kynthei jong U, yn sumar hajan jong U. Ki briew jong ki kynja bynriew kin her kum u lyoh, bad kum ki paro sha ki jyngkhangïit jong ki, ban khmih, ban dem khrup bad ban mane ïa U. Ki dewlynnong kin ap ïa ka hukum jong U, bad ki syiem kin ïashakri ïa U, ïa U kein. U Bakhuid jong u Israel. U ong, Nga, u Trai, Nga

long u Nongpynim jong me, bad u Nongsiewspah jong me, U Badonbor jong u Jakob. To ong phi ha ki khún kynthei ka Seïon, ha khmih ka jingpynim jong pha ka wan; ha khmih, ka bainong jong U ka long bad U, bad ka jingtrei jong U ha shuwa jong U. Kaw, jar kat uba sllang ?' u la pyrta hangta, u da pynjam ïa la ka jingsawa jong u la kum u rangbah jong ka kynhún paid, kat haduh ba ki bajngai tam ki ïohsngew, 'to wan phi sha ki um; hooid kein, to wan to thied ka wain bad ka dud, khlem sbai bad khlem dor. To pyndem ïa ka shkor jong phi bad wan sha U. To sngew, bad ka mynsiem jong phi kan im. To kylla ka bamut, sumar ïa ka hok bad ïa ka jingbishar; bad pynkhreh ïa ka dohnud ba la lwet ban aiti ha U haba men ïohi ïa U; naba kumne ong Uta Uba ha Jrong bad Uba Ha Khlieh Uba shong ha ka bamjukut, Uba ka kyrteng jong U ka long U Bakhuid, Nga shong ha ka jaka ka bakhuid bad kaba ha khlieh bad ha uta, ruh, uba lwet bad uba sngewrit ka myn iem. Ka jingsuk, ka jingsuk ha uta uba ha jngai bah, bad ha uta uba hajan, ong u Trai.

"'To rwai ha u Trai ka jingrwai bathymmai, bad ïa ka jingïaroh jong U ha ki bakut jong ka pyrthei; naba kumne ong u Blei u Trai, Uta Uba la thaw ïa ki bneng bad Uba la pynpiar ïa ki; Uta Uba la siang ïa ka khyndew, bad ïa kata kaba mih na ka; Uta Uba ai ka jingpynhiarmynsiem ha ki briew kiba ha ka, bad ka mynsiem ha kita kiba ïaid ha ka; Ha khmih u shakri jong nga ïa uba nga kyrshán—uba la jied jong nga ha uba ka mynsiem jong nga ka sngewbha! Nga la buh ïa ka mynsiem jong nga hapoh jong U; Un wallam ka jingbishar sha ki Jentil; ïa u khah uba la mong Un ym pynkhein bad ïa u saihon uba sah tdem Un nym pynlip. Nga, u Trai, ong u Jehoba, U da kren ha u Khúnmarwei, Nga la khot ïa Me ha ka hok, bad Ngan bat ïa ka kti jong Me, bad sumar ïa Me, bad Ngan ai ïa Me ban long ka jutang ïa ki kyñja bynriew, ka jingshai ïa ki Jentil, ban pynpeit ïa ki khmat ki bamatlah, ban pynmih ïa kiba la set byndi na ka jingbyndi. Nga long

u Trai, kata ka long ka kyrteng jong Nga, bad ïa ka burom jong Nga, Ngan nym ai ha uwei pat. pynban Nga la pynlong ïa U u Khún Nyngkong jong Nga, uba kham ha khlieh ban ïa ki syiem jong ka pyrthei. Khmih ha U, te phin lait im, baroh ki bakut jong ka pyrthei, namar ha U man la ka khohsiew kan dem khrup, man la u thyllicj un phla. U Nongsiewspah jong ngi, u Trai ki Paid long ka kyrteng jong U, u Bakhuid jong u Israel !'

Ia kane baroh la kren da ka jingshitrhem bad ka ding kaba la pynlong ïa u thied snám baroh ban kynthih.

"Kaba kum kata," la ong u Ioannis, "ka la long ka rukom kren kaba palat than jong ka jingïalap jong une u nongïathuhlypa u badonbor ; bad ha kito kiba pule ïa ki kitab jong ki Nongïathuhlypa, man la ka ktien ka shai da ka jingtyngshain jong ka sngi. Nga la sngew nga donkam sa tang ban khmih tawiar bad ban ïoh khmih pyllaw ïa u Messaïa ! U paidbah u bakhraw u la ïeng khynñiuh bad sngap jar haba u la pynkut. Nga la khmih shain ha u da ka jingsngewburom kaba nguh. Ka dohnud jong nga ka la dap da ka jingkmen bakhuid ; namar mynta nga ngeit bad tip ba u Blei u la kynmaw ïa ka Seïon, bad ba U lajan ban pynpaw ïa ki jingleh phylla jong U kham pawnám ha ka pyrthei ban ïa kaba ju ïohi mynshuwa. Ynda u la iehnoh ïa u lúm kyntoit, u la ong, bad nga la tharai u la peit shain ïa la ki khmat jong u ha nga, 'Phi kiba kwah ban shah pynbaptis na ka bynta ka jingmáp ki pop, ba ki dohnud jong phi kin ïoh long kiba khuid na ka bynta ka jingwanjngoh jong Une u Bakhuid jong u Blei bud ïa nga sharud wah !' Hajar ki kohnguh bad nga uwei na ki banyngkong eh. Nga la khynñiuh baroh shirynïeng da ka jingsngewbha bathiang, haba u la shim ïa nga na ka kti, bad u la kylli ïa nga la nga ngeit ha Uta U ban sa wan, bad ban pynkhreh ka lynti na ka bynta ka jingwan shongsah jong U ha ka dohnud jong nga da kaba shah pynbaptis, kata ka rukom lehniam ruh ka da long ka dak bad ka synjat ba haba ngan ïohi ïa u Shailo

ba U wan mih, ngan ithuh ïa U. Ym duna ïa ka shihajar la pynbaptis da u ha kata ka sngi ha Jordan, ki da phla ïa la ki pop, bad ki jingkyrmen jong ka jingmáp lyngba ka kyrteng jong Uba ngim ithuh. U ban sa wan. Hapdeng kine la long ki Pharisi bad Saddusi, ki nongsynshar bad ki riewsaid, bad uwei u shipai Roman uba la phuh ñiuhlieh. U Joseph na Arimathaïa um shym la shah pynbaptis, namar u ong u kwah ban da khmih bniah bha sha ka sobjek kaba palat bor ha ka rukom ka babiang bha shuwa ba u lah ban ngeit.

"Hadien ka jingpynbaptis, ka kynhún baroh kawei ka la ïasapra ha ki kynhún lynnong lynnong, bad u nongïathuhlypa u la leit phai sha ri-khlaw haduh ka jingthanda jong ka janmiet, ha kaba ka jingbám jasngi jong u ka la long da ki puit bad ka ngap khlaw jong ka ri-shyiap. Haba u la wan mih biang, u la kren biang sha u paidbah uba la nang kham bún. Ha kane ka jingïathuhkhana ka baar, u la batai kham shai ïa ka jingpyniadei jong u kynjri uba phyrnai jong ki jingïathuhlypa kiba u la pynmih mynstep, sha u Messaïa, bad kumta u la pynlih ïa nga ban kham ïohi shai ïa ka jinglong ka bashisha jong u Messaïa uba ngi khmih lynti ban ia kaba nga la ïohi mynshuwa.

Bad kane ka jingkyrmen pynkut ïa la ka jingsngew jong u, pa baieit, nga pynkut ïa ka shithi bajrong jong nga. Ngam thoh pyntam. Ngan shu ong, ba ki jingkhmih lynti lem jong nga ki khih-im shaid, bad ba nga dang khmih lynti bad ki hajar kiwei pat, ïa ka jingwan paw ka ban sa long noh jong u Messaïa.—Ka khún jong phi.

ADINA.

V. KA SHITHI KÁ BASAN.

KO PA BAIEIT JONG NGA,—La dang tang lai sngi ki la ïaid naduh ba nga la dep ïa ka shithi khatduh jong nga sha phi, nga sngewkwah katta katta noh ban ïoh ïa ka jingbishar bad ka jingaisylla jong phi ha ki jingjia ki ba-

phylla kiba shim mynta ïa ka por jong ka jingmut jingpyrkhat u paid Israel, ba ngam lah ban set shuh kaba ai ha phi ïa ka jingnangïaid stet shuh shuh jong ki jingjia kiba dang sah kiba ïasnoh bad ka jingleit jngoh jong u bakha ka Mary, u Ioannis, sha u nongïathuhlypa ba shong Blei jong ka Jordan. Namar ba ki ktien jong u ki la shon jur ha ka jingmut jong nga, bad ki la pynkhih ïa nga ban Iangeit lem bad u ha ka jingshisha jong ki ktien jong une u nongïathuhlypa, ka long kaba dei rukom ba phin tip lem bad nga ïa baroh ba u la ïathuh ha nga, bad kiba la ring ïa ki jingsngew mynsiem bad jingsngew jingmut jong nga, khnang ba phin lah ban bishar ïa ka jingshongkhia bad ka jingkordor ïa kaei kaei baroh ba nga la ïohsngew ba dei ban ñiewkor : bad to tip skhem, pa bajeit, ba nga kloi ba yn synshar ha kiei kiei baroh da ka jingstad bad jingnang jong phi. Sngap, te, da ka jingbha ba phi ju long, sha kaba sah jong kane ka jingwan ïathuh jong une u samla.

"Ynda u nongïathuhlypa u la pyndep ïa ka jingkren ka baar, bad u la pynbaptis pura arspah ngut shuh shuh ha ki um bashat phyrnai jong ka Jordan," la nang bteng shuh u bakha ba pnah ktien jong ka Mary, "u la phah noh ïa ki sha shnong ban thiah basa bad ban thied jyngbám : namar tang khyndiat, ha ka jingshitrhem ban iohsngew ïa u, ki la wan rah jyngbám lem bad ki. Bún, shuwa ban iehnoh ïa u, ki la shur shajan ban pd·ang ïa ka jingkyrkhu jong ka jingieit, bad ka long kaba ktah mynsiem ban ïohi ki riewdonburom, bad la ki jingkdor shñiuh baphyrnai kum ki sai-rupa, bad kiba ïeng shaniah ha la ki shánduh, ki ïadem la ki khlieh riewtymmen jong ki ha khmat u Elias samla, kumba ki ïamynjur ïa ka jingphah jong u da u Blei. Ki kmie ruh ki la wallam ïa la ki khúnlung, ba un ïoh ban kyrkhu ïa ki, bad ki rang-samla bad ki thei-khyllud ki ïadem burom ha ki kjat jong u da ki jingjawummat jong ka jingsngewieit bad ka jingkylla ka dohnud. Da kaba jai jai u la ïeng ha ki rud um ki bajyrngam, kum u angel uba la wan hiar sha ka pyrthei ; bad u la kyrkhu ïa ki

ha ki ktien ki bathymmai ha baroh ki shkor jong ngi, hynrei kiba la pynkhih syier ker-ker ïa ki dohnud jong ngi da ka bor barieh áïu-re-áïu kaba la pynkhih ïa ngi da ka jingkmen kaba pynkhynñiuh.

" '*Ha ka kyrteng jong U KHUN LANGBROT jong u Blei nga kyrkhu ïa me.*"

"Kaei kan lah ban long ka jingmut jong kine ki ktien ?" la kylli ka Mary, da ka jingsngewrhem mynsiem ka bajem jong ka. Uba ïateh ktien bad ka u shu lah tang ban jubab ba um tip.

"Khatduh khatwai uwei hadien uwei na u paidbah u la nang ïakhlad noh, lait sa tang khyndiat eh kiba sieh dara hapoh ki dieng ha ki rud jong ka wah. Ia u Joseph na Arimathaïa bad ïa nga la iehnoh lajan sa tang ma ngi kiba ïeng hajan uta u nongiathuhlypa, bad kiba ñiew ïa u da ka jingleh lyngngoh ka basngewburom. Ka sngi ka la sa ban ngop ha lyndet ki ïing jrong ka Jerikho, bad ka da airong da ka rong saw jngum kaba ithiang eh ïa ki lúm kiba hapdeng ka wah bad ka Jerusalem. Ka Jordan ka da kem ïa ka jingphyrnai saw jong ka, bad ka la tyllun shaphrang la kum ka wah kaba da ka um ksiar ba la ker kynton da u maw rong jyrngam emerald. Ka shyllangmat u nongïathuhlypa, ba la pynshai da ka kjat sngi kaba la tyngshain napdeng ki tnat dieng pomkranet, ka la i kum ka khmat u Moses haba u wan hiar na u lúm Sinai, ka burom jong ka jingshai. U la i-pyrkhat jylliew da ka jingpyrkhat ba kynja bneng, bad ngi la ïeng jar-jar bad ngi la khmih shain ha u, khlem nud ban kren. Khatduh khatwai u la phai sha ngi, u la wiatsamrkhie, bad kaba khublei ïa ngi u la ksoh ïa u diengduh ne shánduh ha uba u la ïeng kyrshán, namar u la thait bad kylla thangïong da ki jingtrei jong u baroh shisngi, bad u la ïaid suki suki arsut ïa ka rud wah shaphang ri-khlaw. Um pat shym ïaid bún kynjat ha kaba nga la sngew ïa-ka jingpynkhih bam lah ban ïaleh pyrshah ba hapoh mynsiem ban bud ïa u. Nga rhem

ban ïakren bad u—ban shong ha ki kjat jong u bad ban kylli ïa u ki jingkylli shaphang kiei kiei ki bakhraw ba nga la ïohsngew ïa u ba u pynmih ha baroh ar ki jingkren jong u ! Nga la kwah ïa u ban batai bad ban pynshai ïa kaei kaba paw maïan, bad pynban kaba shlei da ki jingpynpaw ki bakynsai. Nga la thyngrang ïa ka jingshai—ïa ka jingtip. Nga la khie kwah jur ba un plie ïa ki jingthoh ha nga bad ban ai ha nga ïa kata ka jingsngewthuh ka bam kut shuh shaphang kita kiba u u don. Namarkata nga la ong sha u lok baïaïaid lynti lem jong nga :

"Ia ngin ïabud ïa u, ban nang ïoh jinghikai shuh shuh na u ïa kita kiei kiei ki bakhraw kiba ngi la ïohsngew ha kane ka sngi !

"U Joseph, kum ma nga, ba u da thrang ban ïakren bad u, shisyndon u la kohnguh, bad ngi la ïatur suki suki hadien jong u, katba u nang ïaid ha ka rukom pyrkhat jylliew baroh shilynter ka lynti ri-shyiap. Ka sngi ka lah da sep, bad u bnai u la ïeng ha ka rud um kaba marpyrshah, bad u nongïathuhlypa u la sangeh kumba u khmih shain halor ka jingitynnat synrai jong ka. Ngi la shur shajan jong u. U la ïohi ïa ngi, hynrei um shym la leh kiar na ngi ; ynda ngi ïohi ïa kata, nga la jám sha khmat da ka jingsngewShaniah kaba leh tieng, bad nga la ong:

" 'Ko nongïathuhlypa bakhuid jong u Blei Uba Ha Khlieh Tam Eh, men shah arngut na ki samla jong u Israel ban ïakren ha me, namar ki dohnud jong ngi ki sngewieit ïa me da ka jïngsngewieit ?'

" 'Bad ngin da sngewbha ban ïaïoh-lok bad me ha ka ri-shyiap, Rabbi' la ban ktien u Joseph, 'namar kam dei ïa me ban shong kumne marwei'

" 'Hynrei kongsan eh,' la ong sa ma nga, 'ngi da mon ban kylli jingmut na me shaphang ka jingwanmih

jong u Kynja Riew Radbah Uba ïa ka jingjan ka jingwan jong U me ïathuhlypa.'

"'Lok' la ong uta u nongïathuhlypa, ha ka rukom ka bajai-jai bad ï kynjai, 'nga long uba shong ha ka ri-shyiap, bad marwei, na ka jingjied. Nga jan sha ki briew tang ban pynbna ïa ka khubor jong nga. Ki jingsngewbha ka pyrthei kim dei ïa nga. Ka kam ba la phah ïa nga ka long kawei. Ka jingthmu jong ka ka ïadeidor ïa u nongïathuhlypa u bakhraw tam jong u Blei, pynban nga long u barit-tam na ki, bam bitdor ba yn khot u nongïathuhlypa bad ha khmat ka jingtyngshain ka burom jong Uta ïa Uba nga pynsawa sha ka pyrthei, nga long ka dewmet jong ka tarajur. Lada me la wad ïa nga ban wad jingtip, alle bad shong bad nga halor une u mawsiang, bad ai ngan ïohsngew aïu me don ban kylli na nga, ba nga lah ban jubab ïa me bad ban leit la ka lynti.'

"Ia kane la ong da kaba jem jai, i-jem mynsiem, lajan kumba u i-leh sngewsih, bad ha ka sur kren kaba la shah ïa nga ban nang kham ieit shuh shuh ïa u. La kat ba ngan bret ïa lade hi ha ka shadem jong u bad ban ïam hangta ; naba la ktah jur ïa nga ba ïa uwei ïa uba yn jied da u Jehoba ban long u nongïathuhlypa jong U ha ka pyrthei, pynban u ban pyni kaba kat kata ka jingpynrit dohnud bad ka jingsngewrit sngur mynsiem. Ngi la ïa-shong ïa lade hi, uwei uwei ha ka krung jong u, namar um shah ïa ngi ban buh ïa lade hi ha khyndew ha ki kjat jong u, u da ong da kaba mai, kumba u la leh ïa kito kiba ngi la ïohi ba ki dem khohsiew ïa u, 'Nga, ruh, nga long u briew !' Ka jingïohi bad ka kynta ki biang bha na ka bynta ka jingïakren kaba kum kata ba ngi lajan ban sdang. Ka lyngknap baïar jong u bnai ka la theh ïa ka jingshlei jong ka jingshat jingshai ba kum ka rong sohñiamtra phak halor jong ngi, bad ka la ai ka jingi-jem ka bakyntang khuid sha ka khmat riewblei jong u nongïathuhlypa samla. Ka Jordan, kaba dum

la kum ka rong India, ka suh wia wia ha ki kjat jong ngi hapdeng ki rud wah kiba la kah syrngiew dum jong ka, ka da phah sha ki shkor jong ngi ïa ka jingkynud khro khro jong ka lynti ba mawria jong ka. Haneng ki khlieh jong ngi la pyiar ka shanduwa bapyllun jong ka Templ u Jehoba, bad la ki lak ki putit ki ding duwan. Sha kadiang jong ngi la don ka Jerikho, ba shu dang lah ban ïohi, ba ka da i la kum ka kynton radbah jong u mawsiang uba da ki ïing-paki bam shym pynshai sharak lait sa tang da kawei ka ding nongap kaba meh halor ka ïingmot ka bajrong tam eh. Shadien jong ngi la pyiar ka dew ri-shyiap, ka bam pynsngewbha, pynban ka ba-itynnat, ha ki jingjngai kiba kynjah jong ka.

"Sha jngai bak la kiew halor ka lyer, bad la pynher sha ngi hateng-hateng ka jingsawa jong u nongrwai ha kawei na ki ïing-jaiñ, bad hajan jong ngi, halor u dieng shittim dieng akakia la shong ka sim bulbul ba marwei, kaba la rwai khlem sangeh ïa ka jingrwai babún rukom bad bathiang sha u bnai uba nang sngap.

" 'Kiei kiei baroh ki ïaroh ïa u Blei—hato ngin sngap jar ? ' la ong u nongïathuhlypa 'To ngin rwai ïa ka jingrwai lajan miet jong ka Templ.' Nangta te u la sdang, ha ka jingrwai kaba bang sngewtynnat, kaba kum kata ngam pat ju ïohsngew na ki lyngdoh, ïa ka Salm bakhuid jong ngi sha ka jingthaw baroh kawei jong u Blei. Ngi la ïasohlang ki jingsawa jong ngi bad ka jong u, bad ka jingkhih atphyllung jong ka jingïaroh ka la her pynper halor ki um, bad ka la pynsawa kylla bad ïaipynsawa biang na ki rud wah ba marpyrshah sngew kumba ki rud-wah bad ka wah, ki dieng, ki lúm bad ka sahit bneng ki la kem jingsawa kumjuh kum ma ngi :

"Iaroh ! ïaroh ! ïaroh ! phi ïa u Trai !
Iaroh ïa U ha ki bajrong ! ïaroh ïa U ha ki duriaw !
Iaroh ïa U ko ki Israel ! ïaroh phi ïa u Trai !
Namar U kyntiew sha jrong ïa la ki briew,
Bad U synshar ha la ka rta !

Iaroh ïa U phi ki angel ! ïaroh ïa U phi ki paid baroh !
Iaroh ïa U sngi bad bnai, bad baroh ki khlur ka jingshai !
Iaroh ïa U ding bad phria ! ïaroh ïa U erïong bad ïor !
Namar U bishar ïa ka pyrthei ha ka hok,
Bad U synshar ha la ka rta !

Iaroh ! ïaroh ! ïaroh ! phMïa u Trai !
Iaroh ïa U, sim don thapniang, jyngri bad mrad baroh !
Iaroh ïa U syiem bad briew, khún syiem, lyngdoh bad nongsynshar !
Iaroh ïa U rang-samla, bad thei-samla, tymmen bad khynnah !

Iaroh ïa ka kyrteng, to kin ïaroh ïa ka kyrteng,
Iaroh ïa ka kyrteng jong u Trai u Blei ki Paid !
Naba ka kyrteng jong U ka long ka bakordor tam,
Ka burom jong U ka hajrong ki bneng,
U Israel u long u khún nyngkong-ki briew ba U ieit eh !
Iaroh ! to ki Israel te kin ïaroh ïa U !
Iaroh ïa U ha la ka rta,
Ha la ka rta,
Junom ha la ka rta !

"Lano lano ngan nym lah klet ïa ka jingktah ba la pynmih ha ka jinglong ba shapoh tam jong nga da kane ka jingrwai, ba la rwai ha kum kata ka por, ha kum kata ka jaka, bad ha kum kata ka jingïalang. U nongïathuh-lypa u la rwai la kumba ïalam ïa ka kynhún nongrwai ki angel. Ka dohnud jong nga ka la khih ha ka bynta ba ïarwai lang sngew kum ban bthei, kumba kan thung sner ban her, bad iehnoh ïa ka pyrthei ! Haba ngi la khot ïa ka lyer bad ïa ki sim jong ka suin ban ïaroh ïa u Jehoba lem bad ngi, ka lah ban sngewthamula, hynrei ka jingsawa bathiang jong ka bulbul imat kumba ka theh sei na u pdot jong ka ka jingkyrhuh jingrwai kaba jlán, ba kham bang bad kham pynkmen, bad ka lyer ba sawa ha ki shkor ka la khun ngon ïa ki dieng ban mane bad ka ïapynlang ïa ki jingpasiaw barngai jong ka bad

ka jingrwai Salm ki briew ! Da shisha, nga la pyrkhat, kan bha ïa nga ban long hangne, namar kane kam lah dei shuh kaei kaei lait sa tang ka khyrdop sha ka Paradais !

"Ynda hadien ka jingsngap jar kaba shiphang, u nongïathuhlypa u la kren bad u la ong :

" 'Phi la ïawad ïa nga, ko ki para na Israel, nga lah ma ban leh ei-ei na ka bynta jong phi ?'

" 'Ngi da mon ban dang ïohsngew shuh shuh, ko nongïathuhlypa bakhraw, shaphang une u briew u bakhraw bor, lada u briew lah ban khot ïa U, U ban wan hadien jong me,' la ong u Joseph.

" 'Nga lah ban ïathuh ïa me tang maïún-maïán, ko ki para jong nga, nalor kata kaba phi la ïohsngew na nga ha kane ka sngi. Ia ka ban sa wan la kah. Nga rah ka khubor, shisha, hynrei ngam lah ban khlaw ïa ka shab bad ban pule. Nga long tang u nonglam khubor jong u Blei sha u bynriew. Ha phi la ai ban tip ïa kaba ym shym la pynpaw ha nga mynta. Suk, A katno suk shuh shuh long ma phi ki ban ïohi, markhmat markhmat, ïa Uba kynja Blei ïa Uba nga lah tang ban shu ïohi, bangut banget na jngai. Lada shah ïa nga ban iohi ia U, kan long tang shiphang por, naba haba U wan, ngan khlad noh—ka kynti jong nga ka la dep. Katno suk long kito kiba im ban ïohpeit pyllaw ïa ka burom jong U, bad ban sngap ïa ka jingsawa bajalijaum jong u Blei, kaba wan mih na ka rymmiang shyntur ba la sleh jong U.'

" 'Lano kan long ka jingwan jong U, bad ha kano ka dur bad ka bor ba Un wan Une Uba kynja Blei ?' nga la kylli.

" 'Kum u briew, tang ba ym ha ka jingbhabriew ka dur ba ki briew kin ikwah ïa U. Ka jingwanpaw jong U kan long kaba lehrit, sngewrit bad balui lui' :

" 'Pynban phi la ong hynne ka sngi, ko Rabbi,' nga la bteng-ktien, 'ba ka bor jong u kan long khlem jingkut, bad ba ka hima jong U hangta ka ban ným' kut shuh. Phi la kren ïa ka burom jong ki hima jong U, bad ïa ka jingpynrit ïa ki syiem Jentil hapoh ka jingsynshar jong U.'

" 'Ia kane ngam lah ban batai—ka long ka jingmaïán ïa nga ! Nga kren kumba u Blei, Uba la phah ïa nga, U ai bor ha nga ban kren. Nga tip ba Uta Uba wan hadien jong nga U kham khraw bor ban ïa nga, ïa ka jingteh na ki juti jong U ngam dei-dor ban loit !'

" 'Phi la hikai ïa ngi hynne ka janmiet, ko nongïathuh-lypa bakhuid, ba Un long u Trai na Bneng ; bad pynban ba u Isaïa u ong ba yn ñiewbein ïa U ba yn shah kyntait da ki briew, ba la pynmong na ka bynta ki jingpalat jong ngi, bad la pynlwet na ka bynta ki jingbamman jong ngi !'

" 'U Mynsiem u Blei u hikai ïa nga ba kine ki ktien ki thew ïa u Shailo ; hynrei ngam lah ban shemphang kumno kine kiei kiei ki lah ban long,' u la jubab, da ka jing-isngewsih ba jylliew.

" 'Nga lah ban pynkynmaw ïa phi, ko Rabbi babha,' la ong u Joseph, 'ba phi la hikai ïa ngi kumno ba une u Riew-Ba-Kynja-Blei Un dei ban ïap, la U long u Trai ka Jingim, bad ba yn ñiew ha ka jingïap jong U lem bad ki nongpalat, la u Bakhuid jong u Blei ?'

" 'Bad kiba kum kita long ki jingjia kiba la thmu ban jia ; hynrei wat wad ban tip ïa kaei ba ym shym la pynpaw ha uno uno u briew. U Messaïa Balong Blei Hi U dei ban long u nongbatai jong U hi. Suk long kito ki khmat kiba ïohi ïa U, bad kiba shah shkor ha ka jingstad ka shyntur jong U bad ba sumar ïa ka aiñ jong ki rymmiang shyntur jong U !'

" 'Shah ngan kylli ïa phi, ko nongïathuhlypa bakhuid, jong u Trai !' la ong u Joseph, 'kumno kata, ba Uta ïa uba ïa phi la phah da u Blei ban sakhi U lah ban long u Nongpyllait jong u Israel, haba phi ïathuhlypa shaphang jong U ka nusip ka basngewsih sat kum kata ? U Messaïa u long u ban pynïoh pat ïa ka Jerusalem, bad ka burom jong ka Templ, bad ka jingitynnat jong ka burom jong ka jingmane jong ka, naba kumta ong u Isaïa, kumta ong u Esra bad Jeremaïa. La khot ïa U u Khún syiem Badonbor, u Syiem, u Nongpyllait jong u Israel, U ban synshar ïa ki jaitbynriew bad ïoh ka hima na ka duriaw sha ka duriaw, bad na ka wah sha ki bakut jong ka pyrthei ! Ngi, namarkata, ha u Messaïa jong ki Nongïathuhlypa, ngi la khmihlynti ïa u Nongsynshar u badonbor, U ban synshar ha Jerusalem ïa ka pyrthei baroh kawei, bad U ban pyndem ïa ki jaitbynriew baroh, Un da wallam mraw ïa ki syiem sha ka jingïuhkjat jong U, bad Un da khúm lang ïa ki Khúnsyiem da ki kynjri ; ha khmat jong U ka khohsiew baroh kan pyndem khrup—u Syiem u ban nym shah ïa ka khulom riewpyrthei ban ïuh top ha ka khyndew bakyntang jong ka Judia, bad U ban sa pynskhem ïa ka jingmane u Jehoba ha man la ka jaka ha kaba mynta ka ïeng ka Templ jong ka jingmane bleithaw !'

" 'Ka hima jong U kam long jong kane ka pyrthei,' la jubab u nongïathuhlypa da kaba shonkhia.

"'Kumno te ngi lah ban batai ïa u nongïathuhlypa Dabid, uba pynlong ïa u Trai ban ong : Nga la buh ïa u Syiem halor u lúm bakhuid jong nga u Seïon ? Ruh, kumno ngin batai ïa kito ki jingong u Isaïa uba, ha kaba ïathuhlypa ïa u Khrist ba la kyrkhu jong u Blei, u don kine ki ktien.

" 'Ia ka jingroi jong ka jingsynshar jong U bad ïa ka jingsuk yn ym don jingkut, halor ka khet u Dabid bad ha ka hima jong U, ban pynbeit ïa ka bad ban pynskhem ïa ka da ka jingbishar bad da ka hok, naduh mynta bad shaduh ki bamjukut ?'

" 'Ngam tip. Kine ki barieh ki long bad u Blei. Ngam lah ban pynpaw ei-ei ruh ém. Nga long tang ka turoi da kaba u Blei u kren ; ngam tip ïa ki ktien ba nga pynmih. Ia kane nga tip, ba i khynnah i barit tam bad u nongbylla sngi u bapoh tam uba im ha ka sngi jong u Messaïa u long uba kham khraw ban ïa nga. Nga long u bakhatduh tam na ki nongïathuhlypa. Nga ïeng ha khmat jyngkhang jong kata ka hima badonburom, ka jingkhraw bad jingphyrnai jong ka ki la ïohi na jngai bah, kum ka jingithuhpaw aïu-re-aïu bam shai byrngut byrnget bad ba kynja bneng. Kham jan ban ïa ki, la shah ïa nga ban kem ka jingïohi khlik-lik-lik kaba kham shai ïa ka burom jong ka, bad lah ban pynïoh bok ha nga ban dang ïohi shuh shuh ban ïa kaba nga ïohi mynta ; hynrei ïa kane ngam don ka jingpynpaw bathikna. Ka dei ïa nga ban plie ka jyngkhang ka bakhatduh kaba ïalam na ka miet jong ka jingïathuhlypa sha ka step badonburom jong ka sngi jong ka jingpyndep ; hynrei ym shah ïa nga ban rung sha lyndet ka tyngkong jyngkhang, lane ban ïoh bynta na ki jingkyrkhu jong ka. Baroh kiba wan hadien jong nga yn ñiew ha shuwa jong nga. Hynrei ïa ka mon u Jehoba dei ban kohnguh ! Nga long u jyngthaw jong U, bad ban khñium ym dei rukom ïa ka dewmet. Pynban ai ngan shad kmen ha u Khlur-sngi U ban sa mih, la ki kjat sngi jong U kin phyrnai ha ka pyrthei baroh kawei, lait sa tang ha nga.' Ia kane la kren da ka jingsngewpang mynsiem bir kaba ktah jur eh.

"Ngi la khih mynsiem jur eh baroh arngut, nga leilei nga da jaw ummat, ha kaba ïohsngew ïa kine ki ktien ba la kren da u. Ka dohnud jong nga ka pang dohnud sha u da ka jingsngewlem bakyntang tam. Nga la dem khrup ha ki khohsiew jong nga, bad da kaba doh ïa ka kti jong u, nga la pynsum ïa ka da ki jingjawummat jong nga.

"U la pynïeng jem jai ïa nga, bad u la ong ha ka jingsawa basngewthiang.

" 'Ko para baieit, men sa ïohi ïa U ïa Uba nga phla, bad Un sa ieit ïa me, bad men sa shaniah lyngngeh ha ka shadem jong U !' Ha kane ka jingong," la bteng biang u bakha ka Mary, uba ka jingsawa jong u ka khih kyiuh da ka jingkhih tip-briew katba u nang kren artat, "Nga la jawummat ; bad, da kaba ïeng, nga la ïaid jngai khyndiat, bad da kaba khmied la ki khmat jong nga sha bneng, nga la dwai ïa u Blei jong ki kpa jong ngi ba yn shem ïa nga u babit ban ïoh ïa kane ka burom ba la kyrkhu."

" 'Bad nga ruh ngan ïohi ïa une u Khún u Blei badonbor ?' la kylli u Joseph, da ka jingkyrpad.

"U nongïathuhlypa u la shim ïa ka kti jong u ha la ka jong, bad u da pynneh den ha u ïa la ki khmat baphyrnai jong u nongïathuhlypa, u la ong suki bad ha ki sur basngewrngai bad kiba pynpang mynsiem :

" 'Men sa rah ïa U ha kawei ka sngi ha ki ksangti jong me, bad men sa buh ïa U ha ka jaka thiah ha kaba me la pynkhreh na ka bynta ka jingjahthait la jong hi. Mem tip mynta ïa kaba nga ong, hynrei men sa kynmaw ïa ka ynda haba ka wan urlong ! '

"Ynda haba u la kren kumta, u la ïeng joit, bad u la kaweh la ka kti sha ngi baroh arngut, u la ïaid stet noh sha phang ri-shyiap, bad u la jah jar ha ka jingbtep jong ka jingdum kaba la sdien halor jong ka.

" 'Me ïohsngew ïa u ? ' khatduh khatwai, ynda hadien ka jingsangeh kaba shiphang arphang, la kylli u Joseph ïa nga. *'Aïu ki lah ban mut ki ktien jong u ?* Ki long kiba i-lypa ïa ka jingjia ba-ishyrkhei aïu-re-aïu Ki khmat jong u ki pynpaw ïa ka jingmut ba-ishyrkhei aïu-re-aïu. Ka dohnud jong nga ka khih khuslai.'

" 'Bad ka jong nga pat ka kmen,' nga la jubab. 'Ngan sa ïohi ïa U ! Ngan sa long hajan jong U ! A

ban da U long sriem kum une u nongïathuhlypa bathiang jong u Blei, ngan sa ieit ïa U da ka jingim bakynja mynsiem jong nga baroh Katno ka baphylla ba ngin ïasoh jan kumta bad une u Briew Bakynja Blei! To wan sngewbha ko kynta jong ka jingwan ba la kyrkhu jong U !'

" 'Men pdiang sngewbha ïa ka jingwanmih jong u riewshah shitom ?' la kylli ka jingsawa ka bajan katta katta haduh ba ka la pynkyndit ïa ngi da ka jingkren kynsan jong ka ; bad, ha kaba phai khmih sawdong, ngi la ïohi, uba ïeng hapoh ka syrngiew jong u dieng olip khlaw, ïa u samla uba la long u nongwei, hynrei sha uba nga hadien nga la sngew ieit eh. Ka khmat jong u ka la long ka bablad bad i-nep, bad u barit-met, hynrei ha ka dur-met u babiang dur bha. Ka jingkylli jong u shisyndon ka la pyndiaw ïa nga, namar ka la pynkynmaw biang ïa ki jingïathuhlypa basngew sangsot jong u Isaïa.

" 'U dei ban long ruh u Syiem bad u Nongsynshar jong ka pyrthei bad u babha bad khuid khlem kut-tduh,' nga la ong. 'Lada me la don hajan men da la ïohsngew ïa kiei kiei ki badonburom ba u nongïathuhlypa u la kren shaphang jong U.'

" 'Nga la don hajan—Nga la ïeng shaniah hajan une u dieng, katba phi nang ïashong ïa lade hangtai. Wat shah shukor. U Briew Bakynja Blei Uba dei ban wan U dei ban long u briew jong ki jingsngewsih bad uba tip ïa ka khuslai. U long ïa Uba yn kyntait da ki Israel, bad ba la ñiewbein da u Juda. Kito ïa kiba U wan ban kyrkhu kin ñiewbein-ïa U na ka bynta ka jingpoh ha ka long-ïing bad jinglongrieh ha ka long-briew jong U. Ka jingim jong U kan long ka jingim jong ki jingjawummat, bad ka jingtrei shitom, bad ka jingkhia ka dohnud, bad ïa U khatduh khatwai yn sa ot noh napdeng kiba im, bad ka jingpynjahburom kaba dei tang ïa u nongpalat. Men pdiang sngewbha ïa ka jingwanmih u riewshahshitom ? '

" 'Hynrei kumno me tip ïa kane? Me long u nongïathuhlypa?' Nga la kylli da ka jingsngewphylla bad ka jingsngewlyngngoh.

" 'Ém, ko para, hynrei nga la pule ïa ki Nongïathuhlypa. Nga la ïohsngew nalor nangta, ïa ki ktien jong une u briew bakhuid, ba la phah da u Blei, bad u kham shon khia ha ka jinglehrit jong u Khrist ban ha ka jingiphuh iphieng bakynja syiem jong U. Ngeit ïa nga, ka hima u Shailo kam long na kane ka pyrthei. Kam lah ban long jong kane ka pyrthei, lada kaba kum kata long ka jingim bad ka jingïap jong U; bad ba kata kan long ka jingim jong U, u Isaïa u ïathuh shai. Shah ngan pule ha phi ïa ki ktien jong u.' Nangta u la shim ïa ka kot bakli na ka shadem jong u, bad u la pule da ka jingshai-bnai bashat phyrnai na ryngngi, ïa kata ka bynta ba maïán bad bam lah batai kaba sdang da ki ktien: 'Uei ba la ngeit ïa ka jingpynbna jong ngi?' Ynda haba u la pynkut, bad la ïohi ïa *ka jingshongkhia ba ngi iamynjur* ba u la pynlong ha ki jingmut jingpyrkhat jong ngi, u la ban ktien: 'Kane kam long ka jingïathuhkhana ïa u syiem u bariewbha bakynja pyrthei, hynrei pynban ïa ka jingai jingïathuh bapynpang nud ïa ka jingim jong ka jingpynrit, ka jinglehraiñ bad jingibein'.

" 'Hynrei mem mut ban ong, ko para,' la ong u Joseph da ka jingsngewshitrhem de khyndiat, 'ba u briew bakhuid kyntang ba la phla da une u nongïathuhlypa u dei ban long uei-uei ïa uba yn ibein?'

" 'Hato u Isaïa um ong ba ïa U yn ibein, yn pynmong da ki dieng sympat, yn kyntait da ki briew, yn set byndi, bad yn pynïap la kum ïa u nongpalat jong ka hukum?'

" 'Ym lah ban ong da kumwei pat hynrei ba u Isaïa u kren shaphang u Messaïa,' nga la kren kynthoh.

" 'Une u nongïathuhlypa jong ka Jordan mynta u ai ka jingphla kaba dap biang sha u Isaïa, bad u pynïadei beit kdar na ki ktien jong u sha Uta ïa uba u la wan ha shuwa ban pynbna,' la jubab uta u samla, da ka jinglait ktien bha ka bajem shirukom ha baroh kaba u ong. 'To ngi ïa kiba la shah pynbaptis ha kane ka sngi na ka bynta ka jingmáp ki pop jong ngi, ngin khmih-lynti ïa u Messaïa jong ki jingsngewsih, ym ïa u khún-syiem ba jop pyrthei. To ngin ïakhmih ïa uwei uba háp ban pynrit ïa Lade hi hapoh ka lyngkor jong ki jingtlot briew, ba ïa U lah ban kyntiew, bad ba Un ring ïa ki briew baroh hadien jong U sha ka hima ki bneng.'

" 'Hynrei ka khet u Dabid'—la wohnia u Joseph.

" 'Ka long ha ka kti kamon u Blei.'

" 'Hynrei ka Jerusalem, bad ka jingsynshar jong ka halor ki jaitbynriew ?'

" 'Ka Jerusalem ba ha khlieh, kan long halor baroh.'

" 'Hynrei ka hima jong U ka ban long bamjukut.'

" ' Ka long ha kaba *ka jingim* ka long bamjukut. Kumno U lah ban synshar ïa ka hima babamjukut hangne ha ka pyrthei, khlem da im junom, bad ki raïot jong U ruh ? Hato ha ki Nongïathuhlypa ngim pule kumta ? Kumba u Adam u la háp bad la duh ïa ka Paradais, kumta u Messaïa, kum u Adam u baar, u dei, kum u briew, ban pynrit ïa Lade ha ka jinglong briew, ban ai kuna na ka bynta ka jingsniew jong ngi ; bad ynda U la pynlong ka kuna kaba dap biang na ka bynta jong ngi da ka jingim jong U bad ka jingïap jong U, Un sa thied kylla ïa ka hima ka Paradais na ka bynta ka jaitbynriew ; hynrei U pynïoh pat ïa ka sha ngi ym ha ka pyrthei, hynrei ba la pynkylla thymmai shaneng, ha kaba ki angel ki dang ïai ker ïa ka ha ka hima u Blei.

Ka dei kane ka hima kaba une u nongïathuhlypa u pynbna kumba ka la hajan, bad ïa ka lynti shata u Nongïalam bad u Syiem jong ngi U lah ban ïoh tang lyngba ka ktieh jong ka pop u Adam, kaba pharait lyngba kane ka pyrthei ; hynrei khlem ka jingthoh-dak jong ka pop halor ki jaiñkup jong U. U, ba U da long U nongbah ïa ki kam bymman jong ngi, ngin sa ïohlait namarkata ïa ka jingsympat jong ki. Ba la pynkoit da ki jingmong jong U, ngin sa ïohlait na ki jingpynsaja kiba ki pop jong ngi ki dawa. Ba la pynshet halor jong U long ki jingpalat jong ka pyrthei ; bad da kawei ka jingkñia baradbah jong U hi, ba la pynkit kumta, kum ka jingainguh ïa ka pop, Un sa pynlong ka kuna na ka bynta ka ïing bakhraw jong u Adam, bad pynïoh pat ïa ka jaitbynriew jong ngi sha ka jingpynïasuk bad u Jehoba. Uba kum Uta long u Messaïa jong ngi ïa Uba ngi ap khmih-lynti. Ani wow ! katba ngi nang khmih-lynti ïa U, to ngin milai lang ïa ki jingjawummat bad ka jingkmen jong ngi, bad pynrit ïa lade, ba ïa uwei u bakhuid bad bapalat liam katta katta la thmu lypa ban shah ïa kine kiei kiei na ka bynta jong ngi, bad haba ngi ïohi ïa U, to ngin dem khrup ha ki kjat jong U ha ka jingmane da ka jingsngewnguh ïa ka jingieit bad jingaiei jong U, ïa ka jingisnei bad jingbha jong U, ïa ka jingkheinduh ïa lade bad ïa ka jingaiti mon sngewbha badonburom jong U hi ïa lade kum ka jingkñia namar jong ngi, namar ym lah ban don u nongshah-ïap uba kham kordor bad kham ha khlieh ban ïa U ha ka jingthaw baroh kawei jong u Blei, namarkata U la tyrwa *ïa lade hi*, katba kum ki ktien jong u nongïathuhlypa kaba ai jingthoh ïa ka jingtyrwa mon sngewbha jong U, "Ha khmih, *NGA* wan *BAN LEH* ïa ka mon jong me, A Blei !' "

"Ynda haba uta u samla u la kut kaba kren, u la ïaid noh. Ba la shoh jur da ka jingpynkhih bapalat bor, nga la bud, bad shim ïa u ha la ki ksangti jong nga, bad da kaba kdup ïa u, nga la ong. 'Da shisha me long u nongïathuhlypa ! Ki ktien jong me ki ngam ha ka

dohnud jong nga kum ka jingkyrtoh patoh jingsawa jong ka jingïathuhlypa hyndai.'

"'O ém. Nga la nang ïa kine kiei kiei da kaba pule minot ïa ka Jingthoh Bakhuid.' u la ong, da ka jingishai ka khmat ba kum u angel bad ka jingsngew bam long ei-ei. 'Hynrei la ïarap ïa nga, haduh katno ngam don ktien ban batai ïa me, da uwei uba don ka jingstad bad ka jingshisha kaba shongsah ha u palat ïa ki briew baroh, bad ha uba ka long ka jingsngewkmen jong nga ban ïoh kum la u lok baieit thepmynsiem, namar u ïajan eh ka rta bad nga, Lada nga stad, ne hok, ne bha, ne tip ïa ki Jingthoh Bakhuid, dei namar ba u la long u nongsylla bad u nonghikai jong nga.'

"'Kaei ka kyrteng jong u ?' nga la kylli, 'namar nga ruh nga da mon ban leit shah hikai na u.'

"'U kiar na ka jingïalang paidbah, bad u ïakren tang bad ki katto katne, bad u kdat na ka jingpeitthuh baroh. Khlem da ïoh bor na u, ngam lah ïalam ïa me sha u. La katta ruh ngan da kylli na u, lada phi da kwah eh.'

"'Kaei ka dur khmat jong u, bad hangno u shong ?' nga la kylli, nga da sngewkwah tip shuh shuh.

"'U sah mynta ha Bethany, ka shnong jong nga hi. La ieit ïa u da ngi katta katta, ba ngi bat ïa u kum u lok ba wan kai sngewbha jong ngi. Hynrei u shong ha kiwei ki por bad ka kmie jong u, ka riewkynthei bakhuid na ka jinglong kyntang khuid bakhraw bad ka jingikhraw mynsiem ba kum ka kmie, kaba shong ha Nasaret ha ka jinglong duk, bad u kamai da ka jingtrei shitom ïa ka ban kyrshán ïa ka da ka jingleh hok ba ai nuksa kum u khún ; u da buh ka rukom namarkata ïa ki samla ka Juda, kiba ha kane ka juk ki pynlong ka jingrkhie bein ha ka jingbat pyrkhing ha ka jingïadei bad ki kmie ki kpa, bad hapoh ki jingpynmlien basniew

kiba ki jingaibor ba lait-lán ka rukom babamman jong ka Korban ka ai, ki khein sting ïa ki bad kim leh ei-ei shuh na ka bynta u kpa ne ka kmie jong ki. Ha ka jingshisha, ym don briew uba la ju wan hajan ban ïakren bad u, khlem da iehnoh ïa u ban shem ïa lade hi u briew ba la kham stad bad kham bha.'

" 'Shisha,' la ong lang u Joseph bad nga, 'phi shu nang pynskuin ïa ka jingkwah jong ngi ban ïohi ïa u, Ka dur-khmat jong u ka dei ban long kaba i-donburom.

" 'Um don lymne ka jingbhabriew ka dur lymne ka jingi ka khmat ka ban shoh ïa ka khmat; hynrei ka don ha ka reng mat jong u ka jingi riewkhraw mynsiem kaba i-eh shynrang, ba la pynijem da ka jinglung mynsiem, kaba kem ïa ka jingsngewburom ka juk, bad ka ïoh ïa ka jingieit ba lah shaniah jong ka jinglong u khynnah. Ki khmat jong u ki phyrnai da ka jingshai, kaba i jaijai bad sngur, la i kumba ki phyrnai da ki jingpyrkhat bakhuid bakyrsoi na shapoh, bad ki neh sah halor jong phi, haba u kren, bad ka jinglung dohnud kaba long kum ka jingshai ba háp umjer jong ka jingkhmih shain jong ka kmie samla, haba ka dem ha ka jingsngewkmen bajarjar bad ki jingjawummat halor la i khún nyngkong jong ka. Um ju wiat samrkhie, hynrei pynban ka khmat bnai jong u ka long kawei ka jingphuh sngi bajem jong ki kjat sngi ba wiatsamrkhie, ba la pyn-i jem ha ka rukom bam lah batai da ka jingkhmih ba neh den jong ka jingsngewsih, ka jingkah syrngiew lajan bam lah ïohi jong ka jingsngewsih ba neh skhem, kaba imat shat syrngiew lypa ïa ka jingim jong ka jingshah tynjuh bad jingshah shitom Haba u pule na ki Nongïathuhlypa, bad u khyllie syrtap la syrtap ha ngi, da ka jingstad ba ngi lah ban khein ba la ai ïa u tang na bneng hi, ïa ki jingshisha bakhraw kiba ïathuh ïa Uba ngi khmih-lynti la slem, bad, kumba ngi mynta ngi ngeit, ïa u Messaïa uba la hajan eh mynta, u imat ba u kren da ka jingpyrsad mynsiem, pynban khlem ka jingkyndeh

mynsiem. hynrei jai jai kumba dei ban long, ha ka jingsawa ka bajem ka. sur, ïa kaba ym ju la kyang ne kreñ jam ha kano kano ka por, lymne ym ju ïohsngew ha ki surok bah.'

" 'U dei ban long uwei pat u nongïathuhlypa,' la ong u Joseph, da ka jingsngewshitrhem bajur.

" 'Um ïathuhlypa, lymne ïalap,' la jubab uta u samla.

" 'Kaei ka kyrteng jong u ?' nga la kylli.

" 'U Jisu, u Nong-Nasaret !'

" 'Ngi baroh arngut ngi la kular ban kynmaw ïa kane ka kyrteng ; bad namar ba ka lynti jong ngi sha Jerusalem ka dei ïaid lyngba ka Bethany, ngi la ïakwah eh ban ïaleit jngoh ïa u ; hynrei ïa kane ka bynta uta u samla u la ujor da ka bajai-jai, tat ynda, u la pyntip ïa ki jingkwah jong ngi sha u, te ynda hangta u lah, lada u kwah ban ïohi ïa ngi, ban phah ktien ïa ngi sha Jerusalem ban leit sha Bethany.

"Katba uta u samla u lajan ban ïaid noh, nga la kylli ïa u ïa ka kyrteng jong u, namar u la ring tyngeh ïa ka dohnud jong nga sha u, bad nga la sngew ba lada nga la lah ban long u. lok jong u, bad u lok jong uta u samla bastad na Nasaret, uba ïasah bad u, ngan da sngewsuk jai, bad ngam don da kawei pat ka jingkwah,— lait sa tang, ha ka jingshisha, ban im tat haduh ban da wan u Messaïa, bad ba nga lah ban khmih ha U, bad buh la ka khlieh jong nga halor ka shadem bakyntang khuid jong U.

"Ka kyrteng jong nga ka long u Lasaros, u Nongthoh,' u la jubab, katba u nang leit noh."

"Kaei !" la kem ktien ka Mary, haba u bakha jong ka u la pynmih ïa kane ka kyrteng, "kata te nga ithuh

bha ïa u. U dei u hynmen ka Mary bad ka Martha, baroh ar ngut ki lok ha Bethany, ha kaba nga la sah shi taïew mynshem snem, thik shuwa ka Niam ka Jinglait."

"Nga sngewbha ban ïohsngew ïa kata," la ong u Ioannis, "namar kane kan long ka jingteh lok kaba kham jan hapdeng jong ngi. Ha kawei ka sngi ngi la nang pynthymmai ïa ka jingïa-ïthuh ithaw jong ngi, bad hadien lai sngi ngi la ïakhlad lang sha la ïing la ïing. Ynda poi ha Bethany, u Lasaros u la tip ba u lok jong u u la leit sha Kana, ha Galilaïa ha ka jingleit jngoh bad ka kmie jong u, ïa ka ïing jong uwei na ki kur jong ka, uba ka khún jong u sa katto katne taïew kan sa shongkurim."

Te mynta, ko para baieit jong nga, ynda nga la ai lut sha phi baroh ïa kaba u Ioannis u la ïathuh ha ngi, phin ïohi ïa ki nongrim aïu ki don ban khmih ha u nongïathuhlypa ka Jordan kum u briew ba la phah da u Blei, lane ban ngeit ba u long u Elïas shisha ïa uba u Malakhi u la ïathuhlypa, bad uba, kumba kiba-stad kot tam na ki Nongthoh ki ong, u dei ban da wan shuwa ban pynbna ïa ka jingjanwan jong u Syiem ka Jingsuk, u Shailo jong ka jingkyrmen u Israel. Ki jingkyndeh mynsiem jong nga, ki jingmut jingpyrkhat jong nga, ki jingsngew ki jong nga, ha kane ka por, ki ïapakhuh bad shlei da ka jingbamnangrai. Na kawei ka liang, nga kloi ban kylla long kawei na ki synrán u Ioannis jong ka Jordan, bad ban shah pynbaptis da u, da kaba khmih kyrmen ha ka jingngeit sha Uta U ban sa wan nadien. Ha kawei pat ka liang, nga khynñiuh nger ïoh baroh kan long tang ka jingpynmaïa, namar kam imat lah long ba ka long ka bynta jong nga ban im ha kata ka juk ba-la kyrkhu ha kaba u Messaïa U wan, ka por ha kaba baroh ki kpa tymmen bad ki nongïathuhlypa ki ïai ap khmih-lynti, ki da kwah ban ïohi ïa ki sngi jong U, hynrei kiba la ïap-noh khlem da ïoh bat ïa ka kular, ki da ïohi ïa ka tang na jngai bah. Ka jingkhraw ba

khlem jingkut jong ka bok ka long baroh kein kaba pynsngew artatien ïa nga. To hikai pynsngewthuh ïa nga, pa baieit; plie ha nga ïa ka jingkynshew jong ka jingstad jong phi! Phi long uba la pule bha ïa ki Nongïathuhlypa. Te u nongïathuhlypa samla jong ka ri-khlaw u la pyndonkam shisha ïa ki nongïathuhlypa jong ki ha ka jingpynïadei ïa ki sha u Messaïa? Hato ka dei ma kata kaba u Lasaros banep jabieng u la ring dur shisha ïa ka jingpeit khmat basngewsih jong ka jingïaid jingïeng ba ha kaba dum jong U ba kane ka pyrthei? Kumno sha ki jingïathuhlypa ba ïapyrshah lah ban pynïawan *ha kawei pat ka* rukom nalor kata ba u samla na Bethany u la pynshai ïa ki? To batai sha nga ïa kawei pat ka rukom jingbatai, pa baieit, kumno ba U lah ban long lang u syiem bad u koidi? U Trai ka Jingim. pynban uba shah ïa ka jingïap! Bad ka hima kaba khlem pud kat ka pyrthei, pynban uba la ibein bad ñiewbein da ki briew!

Ka jingai jingïathuh ba la wallam da u Ioannis ka la pynlong ïa u Rabbi Amos ban pule minot ïa ki Nongïathuhlypa, bad da shisha baroh ki briew ki la dang ap khmih-lynti ïa ki da ka jingthrang kwah tip shuh shuh ïa kaba ym pat ju la bna mynshuwa; namar ki paidbah kiba mih noh na u nongïathuhlypa thymmai ki ïapynbna ïa ki jingïathuhlypa jong u kylleng la kylleng lyngba ka ri baroh kawei. To u Blei da shisha kein Un kyrkhu ïa la ki briew jong U bad kynmaw ïa la ka bynta ïohpateng jong U!

ADINA.

VI. KA SHITHI KA BAHYNRIEW.

KO PA BAIEIT JONG NGA,—Ka jingkoit jingkhiah bad ka jingsuk ïa phi, bad ïa baroh ki lok ki jor jong nga la kiba nga ñiew burom bad sngew ieit ha Aleksandria! Nga la ïohi biang ïa u Ben Israel bapalat liam, uba bad u, saw bnai ba la lah, nga la ïawan na Ijipt, ban shong sah ha Jerusalem. Ym tang ba u la ai ha nga ïa ka shithi jong phi, ryngkat bad ki jingai sngewbha ba

diang hun ba phi la phah sbun da ki kti jong u, hynrei ruh uba la pyntip skhem ïa nga shaphang ka bha ka miat ka koit ka khiah jong phi ha kiei kiei baroh. U don mynta kumne ha Damaskos, shata u la leit shen shen hadien ka jingwanpoi jong u hangne, khnang ban thied ïa ki syrti Syrian bapawnám jong kata ka nongbah ïa kiba u leit rah sha Ijipt da ka jingïohnong bakhraw, lem bad kiwei kiwei ki mar khaïi U kren skhem ha nga ba u dang ïoh bún ka spah da ki kynhún ut ïaid khaïi jong u, ha kaba nga shadkmen, namar u long u briew badeidor bad ba lah ban pynïadei jingmut. Ki jingkren khroh jong u ba ngan wan phai noh sha Aleksandria bad u, lajan ba kin tyllep ïa ki jingkut jingmut jong nga ïa ka ban dang sah shuh hangne, ban nym dei na ki hukum bashai jong phi ba phi la pynshet halor jong nga ban pynsule-kam ïa ki kabu bapher kiba ka Jerusalem ka pynbïang ïa ka ban nang pynsan pynrangbah ia ka pyrkhat ka pyrdain; ban nym da dei de, ba nga sngew kitkhia shikatdei eh ha ka jingkyrsoi jong ka jingkhmihlynti bakhraw jong u Israel. Ka shithi jong phi, pa baieit, ka hukum ïa nga ban pyndam ïa kane ka "jingsngewphylla" na ka jingmut jong nga, bad ban ïai mane da kaba sngewrit ïa u Jehoba ha ka rukom ki kpa jong ngi. Nga shaniah ba ïa kane ngan ïai leh, ko pa baieit jong nga; bad lada nga leit lap ha une u nongïa huhlypa kano kano ka jingthap lam ban pynpoi sha ka jingngeit thymmai, kaba ïapyrshah bad ka jingngeit hyndai jong u Abraham, ngan sngew kyiuh ban pynjuh ïa kata lada tang shikhyllipmat ruh. Phi ong ba une u briew u dei ban long "u nongiathuhlypa bapoh bad bashukor," lymne un ym long u sangot ïa u kynrad bahiar dor katta katta bad ba la ibein kumba u pynbna ba Un long Uta u Khrist ïa Uba u ai sakhi "La don bún ki Krist lamler bad ki nongïathuhlypa lamler, khún jong nga," phi ban ktien, "bad u Israel u la ïaphet hadien jong ki, kumba ki ïamareh mynta hadien une u Ioannis ka Jordan, bad ka jingmih ka la long, ba ki ïap ei ha ka ri khlaw lane la ot lyngkhot lyngkhai ïa ki, lang bad u nongshukor jong ki, da ka jingsngewbishni jong ki Lat Roman, kiba la

khmih ha kita ki jingïalang kum kiba shet hima. To bat skhem, ko khún jong nga, sha ka niam jong ki kpa jong ngi, bad wat shah rong noh, kumba nga sheptieng phi don ha ka jingmynsaw mynta kumba ka long, da une u nongïalap riewkhlaw jong ka jingkylla ka bamut. Ka hima jong u Messaïa kam long jong ka hima jong ka jingkylla ka bamut bad jong ka jingpynrit, hynrei ka long ka jingjop thiaw, ka jong ka burom bad jong ka bor synshar. Haba ktah shaphang kito ki jingïathuhlypa jong ka jingsngewrit bad jingpynpoh ïa kaba une u nongïathuhlypa ka Jordan u pyndei sha u Messaïa, kim don jingïadei ei ei sha u Shailo bad u Khún Syiem Uba ngi khmih-lynti ma ngi. Ki lah ban kdew ïa uno-re-uno u nongïathuhlypa ba kham poh kyrdan u ban sa long u nongprat lynti jong u Khrist bashisha (namar ïa kaba Un don u nongprat lynti ki Jingthoh Bakhuid ki kren shai katta katta ïa kaba ym artatien ei-ei), lane, kumba don kiba ong bad ngeit, khamtam da ki Pharisi, ba don ar ngut ki Messaïa—uwei u ban wan ha ka jingpynrit bad jingshahshitom sha ki *Jentil* kum ka kuna na ka bynta ka jingmáp ei ïa ki **pop jong ki**; bad uwei pat u ban sa wan sha NGI ha ka bor syiem, ha ka burom bad ka jingphuh jingphieng, kaba kat kata ym pat ju don nongsynshar pyrthei uba la mih paw, bad u ban sa pynlong·ïa ka Jerusalem ka nongbah jong ka pyrthei baroh shityllup, bad ki Syiem jong ka pyrthei kin ïa ai khajna ha ki kjat jong U. Uba kum uta long u Messaïa **jong ngi** ïa Uba u Trai ki Paid to Un phah kloi, ban khyllie ïa ka Juda na ka dewmet jong ka jingshah pynrit jong ka! Lada u briew ba lehrit ba une u nongïathuhlypa jong ka ri-shyiap u pyrta sangot Un long u Messaïa, u dei uta tang ïa ki Jentil, kiba ki jingleh bamman bakhraw jong ki ki donkam ka jingpynsaja lade bad ka jingpynrit jong uta uba wan na u Blei, ha ka rukom kuna namarkata; hynrei um dei u Mesaïa ïa u Israel, lymne u Khúnsyiem badonbor u ban sa shong ha ka jaka shong u Dábid ha ka khet ha Seion. Namarkata, ko khún jong nga, phi kum ka khún kynthei u Israel wat leit salia ha kane ka jingsngewthymmai kaba wan mih na ka ri-khlaw, bad ba hadien jong kata shiteng jong ka ri

ka la ïamareh bieij lamwir lamtham. Ap, ïaishah ! ka Sngi jong ka burom 'u Israel kan sa mih shisha bad tyngshain, bad baroh ki jaitbynriew kin sa ïohi ïa ka bad shadkmen. Wat pynleit jingmut shuh ïa kaei ba ka parakha jong phi ka la ïathuh ïa phi. Haba u Messaïa u wân yn pyrta sangot ïa u da u briew uba kham paw nám bad donburom ban ïa u samla laiphew snem ka rta, uba la phong da ki snieh mrad, bad uba bám jingbám da ki puit bad ka ngap khlaw, uba ïa ka jingsdang bad ka bor iktiar jong u ym don ba bna. Da kaba shaniah ha ka jingsngewthuh briew babeit bha jong phi bad ka jingbishar bajaijai jong phi, ko Adina jong nga, kan ïalam ïa phi shisyndon ban shim ïa kine ki jingpyni jingmut jong nga, ngan nym da kyntu eh shuh, kumba nga leit tieng shisha kein ïa ka jingphaidien noh jong phi, na ïing ki kpa jong phi, ka jingjia ka ban wallam ïa u ñiuhlieh jong nga arsut sha ka jingtep da ka jingsngewsih. Ka long ka jingngeit jong nga ba une u nongïathuhlypa u ïalap tang ïa lade, bad da ki jingpynsngewthuh bashukor bad bamaïan shaphang uwei pat u ban wan hadien jong u, u dang lum paid na u paidbah ba ap kmang sawdong jong u ban pyndonkam ia ki kum ki atiar na ka bynta ki jingthmu bathrang bor jong u hi ; bad, ha ka por ba phin thoh biang sha nga, nga khmih lynti ban ïohsngew na phi ba u pynbna paidbah ïa lade ba u dei *uta* u Khrist, khatduh khatwai ; lane ba ma u bad ryngkat kiba shah ïalam baroh da u, yn sa pynjot thiaw da ki waitlam jong ki pyrton shipai Roman."

Kumno nga lah ban thoh sha phi, pa baieit jong nga, ïa kata kaba kyntu ïa u khulom jong nga, hadien kaba kum kata ka jingpynpaw ïa ka jingsngew mynsiem jong phi kum kaba phi la pynlong ha kane ka jingsot lyngkhot jong nga na ka shithi jong phi ? Hynrei nga tip phi long u bastad, bad ba phim shym said lait na ka jingshisha, lada ha kano kano ka dur ba ka shah ïa lade ha phi, bad nga namarkata, da ka jingsngewshngaiñ ha ka jinglehhok bad jingstad jong phi ngan pyntip shaniah ha phi ïa ki jingjia kiba ïadei shaphang u nongïathuhlypa

kiba la jia long, bad kiba lah ban jia ha Judia hamar ka jingsah jong nga hangne. Shahshkor ïa nga barobor da ka jingkhuid mynsiem, bad bishar khlem jingshah shiliang ei-ei ; namar kane ka long, khlem artatien, ka sngi jong ki jingpynpaw baphylla. Nga mutdur ba nga lah ban ïohi mynta ba ka shyllangmat jong phi ka dum, bad ba phi ong, "Keinnoh shaphang kane. Ngin dang ïaïoh shuh shuh shaphang une u nongïathuhlypa bathymmai ?" Hooid, ko pa baieit jong nga, dang don shuh shuh pat, bad ïa ki jingjia kiba kham phylla ïa kiba ngan dang ïathuh palat ïa kiba nga la ju thoh, namar katto katne na ki lyngdoh ki jong ka Templ ki la kylla kiba ngeit ha u nongïohi ba dang samla.

Phin kynmaw kumno ba u Ioannis, u bakha ka Mary, u la ïathuh ba bún bún ki lyngdoh bad kiwei pat ki la thut ha ka jingïalap babeit sak jong u nongïathuhlypa ïa uba ki la ïaleit sha ka ri khlaw ban leit khmih. Haba ki la wan phai sha Jerusalem, bad pynbna sha kiwei pat ki dkhot jong ka Iing ki Lyngdoh ïa kaei ba la kren pyrshah ïa ki, da kaba pynïadei ha ki ïa ki ktien u Isaïa bad Jeremaïa, bad sha kiwei pat ki nongïathuhlypa, la khie buk shisyndon ka jingïakyang pyrshah ïa u. Bún na ki Lebi ki la ïaklet wat ïa la ki kamram ha ka Templ, da kaba ïasaidthma bad ki Nongthoh bad ki Pharisi, bad kiwei pat, ha ki surok bah, hapoh khilon jong ki khyrdop, bad ha ki jaka ïew, shaphang une u nongïathuhlypa thymmai, bad ïa ki jingkren pynrem bashlan jong u pyrshah ïa ki ; ki da kham ïasngewsih sat ha kita ki jingkren namar, wow ! ki da donhok eh ban ïoh na ki jingim lyngkar jong ki. Khatduh khatwai u Annas, uba long u Rangbah Lyngdoh lem bad u Kaïaphas, ki la ïaphah arngut na ki banang bastad tam jong ka Templ, ki Lebi ki bakhia ka longbriew, ban leit khot ïa u sha Jerusalem ; namar u Annas u long u briew u bastad, bad u bam shah róng kloi da ka jingsngew paidbah ; bad, kumba u Rabbi Amos u la ïathuh ïa nga, u la kham thiah jingmut ban peit ha ka jingïalap u Ioannis, namar kata ka long ka kyrteng jong u, da ka khmat ka bakhia bad sngewburom.

Ki nonglam ktien ki la wan phai hadien ka sngi ka basan bad ki la pynbna la ki ripod sha ki paidbah ha ka phyllaw jong ka Templ, ha kaba ki Rangbah Lyngdoh ki ïashong ban pdiang ïa ki, ki da khmih lynti ban ïohi ïa u nongïathuhlypa hapdeng jong ki. Khatduh khatwai, ïa ka jingïalang paidbah la ïalum, ki arngut ki Lebi banang bastad bad badonburom ki la ïaïeng lang joit, bad ki la pynbna ba ki la ai ïa ka khubor sha u Ioannis, u 'khûn u Sakharaïa u nongïathuhlypa jong ka Jordan, bad ba ïa ka jubab jong u la ai da ka jingsngewburom badei kyrdan ïa u Rangbah Lyngdoh uba la phah sha u.

"Khie leit bad ong sha u Rangbah Lyngdoh badonburom" la ong ma u, "ba nga long ka jingsawa jong uwei uba pyrta ha ka ri khlaw, kumba la thoh ha ka kitab ïa ki ktien u Isaïa u Nongïathuhlypa, uba, da ïohi lypa ïa ka sngi jong nga, 'Ka jingsawa jong uwei uba pyrta ha ka ri khlaw, To pynkhreh phi ïa ka lynti u Traï, to pynbeit ïa ki lynti ïaid jong U, Ka doh baroh kan sa ïohi shen ïa ka jingpynim u Blei. Ka jingaikhubor ïa nga kam dei sha ka nongbah lymne sha ka Templ, lymne ban rung sha kano kano ka ïing Israel. Uta u ban sngap ia ka jingphla jong nga shaphang jong U u dei ban wan wad ïa nga, ai un wad ïa nga ha ka ri-khlaw, ha kaba ïa nga la h. kum ban rah la ka jingsawa jong nga haduh ban da wan u Shailo."

Haba ki lyngdoh ki la ïohsngew ïa kane ka jubab ki la ïabitar shla, bad bûn kiba ïapyrta bitar kiwei da kumne bad kiwei da kumtai; ki katto katne ba dei ban wad bad lynthem maw ba u nud kren pyrshah ïa u Rangbah Lyngdoh (ïa kaba um shym la leh, pa baieit, namar ka dei ïa u ban kohnguh ïa u Blei ban ïa u briew) ; kiwei pat ba dei ban iian bishar ha khmat u Lyngskor Pontios Pilat, u Lat ka Judia, kum u briew u bamynsaw bad bapynkiat ïa u paidbah bad uba shet pyrshah sorkar. U Kaïaphas u don ka jingsngew kum kine kiba hadien, bad u la thoh, na ka shuki bishar jong u, ka shithi bajrong sha u nongsynshar Roman, u da ai jingmudui pyrshah ïa u nongïathuhlypa

jorg ka ri-shyiap, bad u da aibuit aibor ïa u ban pynkem ïa u briew, ïoh ka jingmynsaw shuh shuh kan nang mih nangta ; u da ban ba u Tiberios Kaisar ynda u ïohsngew ïa kane ka kam, un leit poi jingmut ba ka long ka jingkhih jong ka jaitbynriew Jiw baroh kawei, kaba kwah ban kyndat noh ïa ka jingsynshar Rom hapoh u syiem rit thymmai, bad ba kumta un wallam ka kynhún shipai halor ka ri, ban pynjot thiaw ïa ka. Hynrei u Annas ba kham jem mynsiem u la khmih ïa kane ka kam baroh kawei da ka khmat ka bapher bad u la ong :

"Ko ki rangbah bad ki para —wat ai ba yn leh ei-ei kyrkieh. Lada une u briew u long u nongïathuhlypa lamler, un sa ïap shen, ngin nym ïohsngew shuh shaphang jong u. Lada, kumno-re-kumno, kumba kan paw ba la phah ïa u da u Blei, ngin nym kyrkieh ban pynmynsaw ïa u, ïoh lehse yn shem ïa ngi kiba ïaleh pyrshah ïa u Trai ki Paid."

Kane ka jinglongadkar ka la shem jingsngewbha tang bad ki khyndiat ngut, bad na kine ki khyndiat ngut, u Rabbi Amos u la long uwei. Hynrei lada ïa ki Lyngdoh kiba shlei ha ka phyllaw bashabar, ha khmat jong u Rangbah Lyngdoh, la pynkhih jur da ka jingwan ïathuh ïa ka jingai jubab u nongïathuhlypa, ka jingshongshit jong ki ka lajan ym lah bat lakam shuh haba baroh arngut, u Melkhi bad u Heli, ki nongrah ktien jong ki, ki la ïeng joit, ki da kaweh la ki kti ban pynsngap jar, bad ki la pynbna, ba, ynda ki lah shahshkor ha u nongïathuhlypa sha uba la phah ïa ki, ki la sngew dei eh ïa ka jingshisha ki ktien jong u bad ïa ka jingphah ïa u da u Blei bad ba ki la shah pynbaptis da u ha Jordan ki da phla ïa ki pop jong ki !

Sa tang ka jingsngewkyntang khuid ïa ka Templ kaba la khanglad ïa ki sanspah ngut ki lyngdoh na kaba tur ïap sha ki, ban shoh ïa ki haba ki la ïohsngew ïa kane—Ia ki la phah kem shisyndon da ka hukum u Rangbah Lyngdoh, Kaïaphas, na ka bynta ba ki leh ha ka rukom bam dei rukom ïa u Lyngdoh jong u Blei Ba Ha Khlieh Tam :

"naba", u la ong. "kane ka long ban pynhiardor ïa ka Templ ha ki kjat jong u nongshet shukor baïaidwir, bad ka long ka jingkubur madan ba ka jingkhuid hok ka la iehnoh ïa ka jingmane jong ka Seïon, ba dei ban da leit wad ha ki ri-shyiap ka Jordan. Kano" u la pyrta jam, "kano ko ki rangbah Israel, long ka bakhraw tam, ka duwan jong u Trai, ne ki um ka Jordan ?—u Lyngdoh jong Uba Ha Khlieh Tam, ne uta u jong ka ri khlaw ? To da shim duh noh ïa kine ki nongkrenbeinblei bakylla nia'm, bà dei ban tïan bad shah bishar kat kum ki aïñ bakhuid jong ngi." Ki paidbah kiba la ïohsngew ïa u Ioannis ba u ïalap, ki la shah khanglad noh hangta hangta na kaba pyllait im ïa ki ar ngut ki lyngdoh da ka jingdon jong ka kynhún Roman kaba ap, ïa kaba u Kaïaphas u la pynpoi már már.

Na kane ka jingai jingïathuh, ko pa baieit jong nga, phi lah ban ïoh jingmut katto katne shaphang ka jingshongshit kaba ka jingïalap jong une u nongïathuhlypa thymmai ka dang ïai pynmih hapdeng ki jaitbynriew baroh. Ki jait ba kham duk jong u paidbah ki long ki nongïasaid da jong u, bad ki riewspah bad ki nongsynshar, ki lyngdoh bad ki riewkhraw jong ka- jaitbynriew, ki ïapyrshah ïa u, lait sa tang khyndiat eh hapdeng ki babha tam bad ki bastad tam. Na kine khyndiat long u Rabbi Amos, uba la pyllait la ka por baroh haba um don kamram ha ka Templ, ha kaba wad bniah ïa ki Jingthoh Bakhuid, ban khmih la kine kiei kiei ki long shisha kumta ; bad ha man la ka jingïathuhlypa ba u pule u la nang sngewdei sngewdei ba ka sngi jong u Messaïa ka la hajan ngong, bad ba une u nongïathuhlypa u long, khlem artatien, uta ïa uba la phah da u Blei ha "ka mynsiem bad ka bor u Elija," ban pynkhreh ïa ka lynti ha shuwa jong U. Man la ka janmiet la ïalum hangne ha ïing jong ngi na ka khatar sha ka khatphra ngut na ki riewrangbah jong ki Jiw, kiba pynleit búnsien shiteng jong ka miet ha ki jingïasaidthma shongshit ha kine kiei kiei ; kito hapdeng jong ki kiba la ïohsngew ïa u Ioannis, ki lam thiah ka mon ban ai ha u ka kyrdan ba hajrong ba

u kam, kum u nonglamlynti jong u Shailo. Hapdeng kine long u Stephan, u briew uba u kpa jong u u 'la long u Rangbah Lyngdoh, bad uba la long ïa lade hi u riewsaid bad u riewpule kot pule sla u bam kai ha ka jingdonnám. Um pat shym ïohsngew ïa u Ioannis u nongïathuhlypa, hynrei u la kren madan hynne ka miet ba, hadien ka jingïit bniah bani katta katta ïa ki Nongïathuhlypa baroh, u sngewskhem eh ba ka sngi jong ka jingpyndep ïa ki jingïathuhlypa jong ki ki la hajan ngong; bad ba, ïa u hi shimet, u la kloi ban khot ïa u nongïathuhlypa ka Jordan kum u sangot bashisha jong u Messaïa. Ha kane ka jingong, ar na ki lái bynta jong kata ka kynhún ki ïaong ïa kajuh hi, hynrei kiwei pat ki ïa artatien, bad ki la sumar kti ïa kiwei pat ban nym dei ban shu kyrkieh than; ba ka dang don ka por ïa ka ban ngeit ha u Messaïa ynda haba U hi Un wan mihpaw ha ka met jong U hi.

Kaba kum kata, ko pa baieit jong nga, ka long ka jinglong bamynta jong ka jingmut jingpyrkhat jong ki briew ka Jerusalem. Lada u Khún Syiem ka Burom Un wan mihpaw shisha kyndit kyndit, ñiar eh ba kan kham shongshit palat, la ka lah ban long na ka rukom jinglong kaba ïapher. Don ei-ei kaba sngewphieng ban ïohi ïa u samla briew, uba shong marwei ha ka ri-khlaw, u baduk bad u bam don ba ithuh ithaw, ba un pynkhih katne katne ha ka dohnud bakhraw jong ka jaitbynriew; da shisha ka bor jong u ka dei ban long ba ringbor na bneng. Phi kylli ïa nga bad kumta long ka jingkylli ba la ïai buh da ki Nongthoh bad ki Pharisi bad ki lyngdoh, sha ki synrán u Ioannis! "Hato u la leh kambah ei-ei? Pyni ïa nga ïa ka kambah bad ngan ngeit ha u; namar kane ka long tang ka jingtynjuh ïa ka jingphah ba na u Blei ïa u nongïathuhlpa bashisha" Êm, pa baieit um pat shym leh kano kano ka kambah, ïait sa tang kawei ka kambah balynter, ha kaba u ïai pynshlei briew ïa ka ri-khlaw man la ka sngi, na ka jingïathehsei lyngba ki khyrdop jong man la ka sorbah ha Juda, kiba da sngap dngiang ha ki ktien jong

u, bad ki da dem la ki khlieh ha ki um bakyntang jong ka jingpynbaptis jong u ïa ka ban sngewsih kthang.

Jait ba ha ka taïew ka babud u Rabbi Amos um dei trei ha ki jingkam jong u ha ka Templ, bad namar ba un don katto katne ki kam ki jam ki ban pynpoi ïa u sha Gilgal ha kaba u don lai tylli ki lyngkha kiba la byrlieh mynta ïa ka ban ot, u la háp kohnguh ha ka jingkwah ka khún jong u ka Mary bad jong nga de ban synrán ïa u: namar um buhrieh na ngi ba un da pynbeit jingïnut khnang ïa ka ban leit jngoh bad sngap ïa une u nongïathuhlpa, namar ba kan long tang ar kynta ei-ei ban ïaid na Gilgal sha ka jaka ha kaba u ïalap. Nga sheptieng, phin ujor ïa nga ïa ka ban leit ha kane ka jingleit lynti. Hynrei lada ka jingmane jong ki kpa jong ngi kam don ei-ei ban sheptieng na ka jinglamler, da shisha kam don ei-ei ban sheptieng na ka jingshisha; bad lada kumno kumno, nga, kum ka khún bashisha jong u Israel, nga don ei-ei ïa ka ban sheptieng Lada u nongïathuhlypa u hikai ïa kaei kaei ka balamler ngan long hi ka bashisha; lada u hikai ia kaei kaei ka bashisha, hato ngan nym ïohnong? Nga ïohsngew ïa phi ba phi ong ba kane ka long tang ka jingseinia kynthei bad batlot. Hynrei kumba phi la ai ka jingïaroh ïa nga, palat ïa ka shiwat, phi da ong shai ba ka long ka jingngeit jong phi ba nga la san la stad biang bha kat ban lah ban bishar da lade hi ha ki babún ki kam ki dam nga kyrpad ba phin shah ïa nga ban sngap ïa une u nongïathuhlypa da la ki shkor jong nga hi, khnang ba nga lah ban rai la nga dei ban shahshkor sha ki jingkren ïathuhlypa jong u, ne kyntait ïa ki kum ki jingïohi rngai jong u riewphohsniew. Kawei kaei-kaei ka long ka bashai, lada u Khrist ba u Ioannis u ïathuhlypa u long u Khún shisha jong Uba Ha Khlieh Tam Eh bad ba ha ka jingshisha Un sa wan mihpaw ym slem shuh, ha ka jingpynrit bad jinglongduk, ka jingkyntait ïa u te da ki Rangbah Lyngdoh, bad da ki riewspah bad ki badonbor jong ka Juda, ka long ka bathikna. To u Blei, te, Un pynweng

noh ïa ka jingmatlah na ki khmat jong ngi, ba, lada Une u long shisha u Messaïa, u Israel un lah ban ithuh la u Syiem jong ki haba U wan, bad ban nym leh kaei-kaei ka basngewshyrkhei katta katta ha ka jingsarong jong ki kat ban kyntait ïa U ha kaba paw? Lada jia kumne, mano te ban ïeng hapdeng u Blei bad ka jaitbynriew basniew nusip jong ngi? Namarkata. ko pa baieit jong nga ka dei rukom ïa man u briew ha Israel ban ïit bha ïa kane ka kam da ka jingmut bajaijai bad basngewrit, bad ban ïaid sumar pyrshah ïa kaei *kaba lah* ban pyni ba ki dei ki jingkyrmen baieit tam jong ki paidlang jong ngi. Ynda haba nga la wan phai na ka ri-shyiap sha kaba ngin dei leit lynti da ki jyngthiah bad ki kashor, ngan sa thoh sha phi ïa baroh ba nga la ïohsngew.

Phin kynmaw ïa u rangbah shispah Roman ba dang samla, dei da ka jingdon akor jong u ba nga la kitram ha kaba u pyllait ïa nga na ka jingleh eh khar khar jong ki ar ngut ki shipai Jentil. U la pynsah tyngkai, naduh kata ka por, ïa ka jingpynithuh ithaw kaba bad u Rabbi Amos, uba kren shaphang jong u da ka jingsngewburom; bad dang shen mynta u la pynpaw ïa ka jingsngewbang katto katne ha kaba tip ia ki jingpule minot aïu kiba la bat por ïa u Rabbi Amos katta katta barobor man ba u wan kai sha u, ïa kaba u ju leh búnsien búnwat, kawei ka kopi ba dei jong ki Nongïathuhlypa la buh ha ki kti jong u; hynrei kumba u la phla ba um da nang bha katta kat ban pule da ka ktien Hebrw, u Rabbi babha, uba la ngeit ba u ïohi ha u ïa u nongkylla ka bamut ba i don jingkyrmen sha ka jingngeit u Juda; u la khot ïa ka Mary ban pule bad ban pynkylla ïa ka sha u. Hynrei ka jingtip jong ka ïa ka ktien Roman kam da biang bha; bad ha ka jingkyrpad jong ka, u Rabbi u la phah khot noh da nga, ban wan sha ka kamra bah basiang maw marbl jong ka jaka ïaid sha ki kamra, ha kaba ki la ïashong harud ka jaka bakursoi um. hapoh ka jingkáh syrngiew jong u dieng núb shittim ïa uba u Amos u ong ba phi la wanrah da la

ka kti jong phi na jyngtep u Isaïa, bad phi thung hangne la bún bún snem, bad ia uba namarkata nga khot kyrteng "u dieng i pa."

"Alle hangne, Adïna," la ong i pakhynnah jong nga, ha ki sur kren ba heh mynsiem jong i; "hangne phi ïohi ïa u samla Roman badonburom ïa uba phi dei ban long sbun mynsiem than eh ban leit klet ïa u." Nga la nguh ngon, bad da kaba eh nga la khyllie la ki irmat jong nga na ka madan bapom sawdong pynïashoh ki rong; namar la mih phylliah ding ha ka jingpeit lieb jong u samla ba-bha rynïeng ba ym lah ban peit pyrshah. U la kren katto katne ki ktien khublei; hynrei nga la shu ïohsngew tang ïa ka jingsawa, kaba la shoh ha ka dohnud jong nga da ka jingpynkhih syier ba sngewphylla kum ka jingsawa kyn-ud jingtem. Da shisha kine ki riewkhlaw jong ka Italia ki don ka ktien ïakren bariewbha tam napdeng ki briew baroh; haba ïapyrshang bad ki, ka ktien Hebrw jong ngi ka long kher-kher-khar-khar khyllah-sngi eh. "U rangbah shipai Roman," la bteng ktien u Amos, u la kwah ban tip ei-ei shaphang ki kot bakyntang jong ka jaitbynriew jong ngi, ïa kaba u ong u la ïohsngew shibún; bad shaphang ki jingïathuhlypa, na kiba u ngeit la shna ïa ki kot kren byr-tong bapawnám."

"Nga la pule minot ïa ki kot bakyntang jong ka Etruria, ka Gaul, bad kito ki jong ki Goth bad ki Druid, jong ka Ijipt, bad jong ka Persha, kumjuh kumba nga leh shaphang la ki briew la jong", la ong u rangbah shispah da kaba kren pynrit, "hynrei ha kine baroh nga shem ki jing-leh niam leh rukom, ki jinghikai shong tynrai bad ki aiñ ki kanun, ki bam sngewdeidor ba kin mih na u Blei Job bakynsai jong ka pyrtheisuin baïar katne katne. Ngi, ki Roman, ha ka jingpynbún tylli Ia ki blei jong ngi, ha kaba khein blei ïa man la kano kano, ha ka jingshisha khlem khein blei ei-ei! Ia kawei-pa-kawei ngi khot blei; hynrei ngim lap Blei haei-haei."

"Te me la pynbeit bha la ki jingtohkit ba ïadei sha kane ka kitab," la jubab u Amos, da ka jingsngew shit mynsiem. bad da kaba peit ha u Roman da ka jingisngewlem baleh burom. "**Hangne** yn shem ka jingpynpaw bashisha ba tang ma ka hi shaphang u Jehoba ki briew. **Hangne** la nang pynïar suki suki ïa ka jinglong bakynja blei, badeidor ïa u Nongthaw jong ka pyrthei-suin baïar. **Hangne** la buh ïa ki aiñ bad ki niam ki rukom ki jinglehniam bad ki jinghikai shong tynrai, ki hukum bad ki jingbthah jinghikai, ki badeidor ban mih na u Kpa bad u Blei jong ki kynja bynriew baroh. Men sa ïohsngew bad bishar hi da lade. Ngam da tbit bha ha ka ktien Roman lait sa tang ha kaba ïasngewthuh ïakren bajia man ka sngi, hynrei hangne don ka samla-khyllud na Ijipt, kaba lah ban ai jingbaïai ktien na ka bynta jong me ha ka ktien tymmen ki Grik ne Italia, bad ngan buh ïa ka kot bakli bakyntang ha ki kti jong ka katba nga nang sngap. Alle, Adina, plied bad pule ïa ka basdang jong ka kitab u Moses."

Nga la kohnguh kumba ka dei ïa nga ban kohnguh ïa phi, pa baieit; bad nga la shong ha ki kjat jong u Amos; nga la pule bad kylla jam sha ka ktien Grik, ïa kaba u samla Roman u la ong ka kham shai ha u ban ïa ha ka ktien tynrai jong u (kumba ka long sha baroh ki riewïoh jinghikai ha ka pyrthei), ïa ki sanspah lain ki banyngkong. Kine, kumba phi tip, ki ai ka jingïathuh shaphang kaba thaw ïa ka pyrthei, ïa u briew, ïa ka jingïaid bakla jong u, bad ïa ka jingshah beh jong u na ka Paradais ; ïa ka jingkular shaphang u Messaïa ban pynwan pat ïa kata ba la duh ; ïa ka jingtim ba la pynngat halor ka jingthaw, bad ïa ka jingpyniap ïa u kpa tymmen Abel, ryngkat bad ka jingshong briew jong ka pyrthei, ka jingbam man jong ka, bad ka jingpynjot da ka jingshlei um.

Sha kane baroh ka jingai jingïathuh u samla riewthma u la shahshkor da ka jingsngew burom bajylliew tam bad da ka jingshahshkor bha dngiang ; bad haba u la kren sngewnguh ïa nga, bad pán bor ban dang wan shuh bad

ban shah hikai shuh shuh na ki sla kiba u la ong imat, shisha, la thoh da ka shynriahti jong u Trai Ba Ha Jrong jong ka pyrthei-suin baïar, u la kylli la u Messaïa U la lah wan Uba dei ban pynbeit ïa kiei kiei baroh, bad lada ém, lano ïa U yn khmih lynti. Kane ka jingkwah tip ka la ïalam sha ka jingïakren ïakhana shaphang ka jingïalap u Ioannis ha ka ri-khlaw, bad ïa ki jingïathuhlypa jong u shaphang ka jingnangjan ka jingwan u Shailo. U Rabbi Amos, ba u ïohi ïa ka jingsngew bang tyngeh jong u ha kane ka jingïakren, u la pynlong ïa nga ban phai sha ki jingïathuhlypa ba kyrpang jong u Danial, Isaïa, Dabid bad kiwei kiwei, bad ban pule ïa kita sha u ; baroh shaphang kito kiba la batai, ha ki ktien ksiar bakordor, ïa ka burom bad ka jingkhlain bor jong ka bor jong U, bad ïa kito de kiba kren shaphang jong U kum Uba la ibein bad kyntait. Ynda nga la pule lut baroh ïa kaba u Rabbi u la bthah ïa nga ban pule, une u samla u la shong pyrkhat jliang shipor. Khatduh khatwai u la ong, da ka jingileh shongshit ; "Nga lah ban shemphang mynta pléng balei ki briew ki ïaphet sha ka ri-khlaw. Nga sngewkwah ban ïohsngew ïa une u nongïathuhlypa."

Haba u Amos u la iathuh ïa u ba u thmu leit ïaid lynti sha Gilgal lashemtaïew, bad u mut ban leit jngoh ïa ka ri-shyiap ban leit sngap ïa u, shisyndon u la pán bor ba un ïasynrán lem ma u ; hynrei haba nga la kynthoh tiak ba ka Mary bad nga ruh ngin ïaleit, ki pyllew khmat dum jong u ki la shat phyrnai da ka jingsngewbha, bad u la ong kumta kumta hi.

"Ngan synran ïa phi da ka kynhún nongshongkulai, namar ki surok ïaid lynti ki mynsaw ; wat haduh hynnin ngi la ïoh ktien wer-wer ba u rangbah ,nonglute bapawnám, u Barabbas, ha khlieh jong ka kynhún bakhraw, u la wan mihpaw biang ha ki lúm hapdeng Ephraim bad Jerikho, bad u la lute ym tang ïa ki ar kynhún ïaid ut, hynrei ruh bún na kito kiba la dang leit lynti ban leit sngap ïa une u nongïathuhlypa. Ngan pynlong ka jingbehmrad pyrshah ïa u, ynda la pynpoi ïa phi ha kaba suk ha Jerikho."

Haba ngi la ïohsngew ïa une u nonglute ngi la ïasngewwit jingmut ym khyndiat shuh ban sangeh noh kaba leit lynti ; hynrei u Rabbi Amos u la khublei ïa u, bad ong ba da kaba sngewbha eh un pdiang ïa ka jingïaleit synrán jong u ;. "kumba," u la ban ktien da kaba wiat samrkhie, "nga tip ba phi ki radbah ïada Roman hangne ha ka karot phi don tang khyndiat ban pyndonkam la ka por, bad phin khein ka long ka kabu ban ïoh ka jingleit khmih pyrthei kaba da kane ka jait. Shuh shuh, phi ong phi dei ban leit pyrshah ïa une u nongïaid lute, kumta ngim shym da ringbor eh ïa ka jinglong don akor jong phi ban ïashim jingda hapoh ka jingpyndep kamram jong phi."

La rai, namarkata, pa baieit, ba ngin ïamih kloi la-shemtaïew ban poi sha Jerikho bad Gilgal, bad ban leit ruh sha ka ri-khlaw ban ïohi bad leit sngap ïa une u nongïathuhlypa. Ha ka jingwanphai jong nga, ngan nym pep ban thoh sha phi khlem da pynslem shuh. Haduh kata ka por tyngkan la ka jingbishar jong phi, bad buh jingshaniah ha nga. Da ki jingthrang bakhuid na ka bynta ka jingwan jong ka hima u Dabid, bad ka jingpyn-wan pat ïa ka khet jong u ha Seïon, nga sah bad ka jingieit kpa, ka khún jong phi,

KA ADINA

VII. KA SHITHI KA BAHYNÑIEW

KO PA BAIEIT JONG NGA, —Ki shvnriahti ba kyiuh jong nga da kaba eh ki bat ïa u khah sting da uba nga sdang ban thoh sha phi shaphang kiei kiei ba sha palat liam ba nga la leit ïohi bad ïohsngew ; hynrei ki kyiuh tang da ka jingkmen. O, ko pa jong nga, ko pa baieit, baieit jong nga, u Messaïa u la wan ! Nga la ïohi ïa U ! Nga la ïohsngew ïa ka jingsawa ka ktien jong U ! U la wan shisha ! O, ka jingkmen, ka jingkmen ! Ki khmat jong nga hi ki la ïohi ïa Uta ba u Moses bad ki Nongïathuhlypa ki

la thoh ! Hynrei wat ai ngan pyrkhat kyrmen lypa. Khnang ba phi lah ban ngeit kumba nga ngeit, la phim pat shym ïohi Ïa U ; ngan ai ha phi ka jingïathuh ïa kita ki jingjia kiba la jia nadien ki jingjia ba phah sha phi ïa ka shithi khatduh jong nga. Ngan pyrshang ban thoh kaba lait war na ka jingkyndeh mynsiem, bad ban pynthanda la ka jingkhih kyndeh dohnud jong uga, bad pynjaijai la ka kti katba nga buh beit ïa baroh kaba la jia, ba ka jingsngewthuh jong phi ka lah ban bisbar shaphang jong ki da kata ka jingbeit mynsiem bad jingstad kaba pynlong ïa ki briew ban ïohi ha phi ïa u nong Israel bastad tam ha ka ri Ijipt.

Phin kynmaw ba ha ka shithi khatduh jong nga, kaba la leit da ka kynhún ut Kairo, nga la kdew hangta ba u Rabbi Amos, u da shim ka kabu ia ka jinglait por jong u na ki jingpyndep kamram jong u ha ka Templ, ka por leh jong u Elihud ba ngi khein ñiewkor ka da dei ap mynta ha ka duwan, u la kut jingmut ban pyndep la ka jingleitjngoh shisien shisnem ha ki lyngkha kew ïa kiba u dei shim bynta hajan Jerikho, bad kiba, kumba phi tip, kim dei ki khyndew jong u hi, hynrei ki long hapoh ka jingaisumar jong u na ka bynta ki nongïohpateng jong u shipai bashlur Manasse, jong ka jait Benjamin. ïa uba la shah pynïap ha kaba u pyrshang pyllait ïa ka Jerikho na ki Roman. U Rabbi Amos, ruh um shym duna ka jingthrang kwah leit sngap ïa u Ioannis ka Jordan. kumba la khot ïa u uba ka nám jong u ka la phriang kylleng la kylleng. Ha ka jingkyrpad jong ka Mary bad jong nga, u la mynjur ba ngin ïasynrán lem bad u. U Ioannis, uta u samla uba ïateh-ktien bad ka parakha jong nga, ynda u la leit sha ka Duriaw Galilaïa ban leit khmih shaphang katto katne ki lieng kiba la don hangta ha ka kti u hymmen jong u, u Jakob, bad jong u kpa jong u, u la pynbeit ban ïasbem bad ngi ha Gilgal, bad ban synrán ïa ngi sha Jordan ; namar um nang pyrkhat bad ïakren ei-ei mynta lait sa tang shaphang u nongïathuhlypa jong ka ri khlaw, na uba u sngew ba u la duh shibún eh ban jah na u wat tang shisngi ruh.

Ka lynti bah na Jerusalem sha Jerikho ka la kylla long ka bamynsaw dang shibit mynta, na ka jingshlur ïap jong u rangbah thaw kulmar ba la khot u Barabbas, uba mynshemsnem u la pynkhih ïalehpyrshah ïa ki Roman, hynrei u la shah jop, bad ka kynhún jong u ka la sapra sha ki lúmbah kiba don shathie jong ka Duriaw Sodom ; hynrei khatduh khatwai, ba la shop sha ka shah thngan, u la poi sha kaba lute ïa ki kynhún ut ; bad namar ba ka kynhún nongleit jingleit ka la nang bún katta katta hapdeng Jerusalem bad Jordan, ban leit sngap ïa u Ioannis ba u ïalap, bad ban shah pynbaptis da u, u la kynrup ba ki kynhún baheh jong ki, bad la shim na ki baroh ki mar ki mata bad ka tyngka ka paisa Na kane ka daw u Rabbi Amos u la pdiang ïa ka jingtyrwa don akor ïa ka jingleit synrán jong u rangbah shispah samla, ïa uba la hukum da u Lyngskor, u Pontios Pilat, ban ïai pyllait lynti ïa ki surok hapdeng Jerusalem bad Jerikho ; ba wat ïa ki nongphet-dak Roman la pynsangeh da une u nongïaid lute bam sheptieng briew, bad don ruh ba la shah pynïap da u. Ka jingsngewsarong u Rabbi Amos ka la ran ruid na kane ka jingháp shaniah ha ka jingïada shipai Roman, ban pynlong ka jingleit lynti basuk kynjai lyngba la ka ri la jong ; bad ym don, wow ! ko pa baieit, mano mano mynta napdeng u symbai u Abraham u ban pynleitkam la ka hok trai khyndew la jong. Ngi lah tang ban shu dem ka khlieh jong ngi ha ka lyngkor kaba u Blei uba u Trai u la buh halor ki ryndang jong ngi.

Ka dang ngut-ngut mynstep haba ngi la khie na ki jyngthiah jong ngi ban khreh leit la ka lynti jong ngi. Ia ki kashor ha kiba ngi dei ban ïashong la wallam sha ka phyllaw da ki arngut ki shakri Nong-Gibion badum snieh-doh, ïa kiba u Rabbi Amos u bat ha ka jingpyntrei kam jong u, bad ba la pynriam pynbeit da ki jin kordor ba la tap halor da ki jaiñ jin Persha, ba la suh ;pynpúr rong ksiar. Ia ki ar tylli ki kashor kit jingkit ruh la pynkhreh, ha uwei na kita la don ka riam ka beit leit lynti jong ka para-kha jong nga ka Mary, bad ka jong nga, ïa kaba u Rabbi Amos u la ong wiat samrkhie ba ka

la kham shim jaka palat ban ïa ki mar ki mata bad ki jingkit jingbah leit lynti jong u mahajon radbah Damaskos. Ha ka por mih ka sngi, ynda ngi la ïadem khohsiew halor tnúm ïing, pyrshah phak ïa ka Templ, bad la phah la ki jingdwai jong ngi shalor ryngkat bad ki jingkñia bad u lyoh jong ka jingiwbih thang ba kiew sha suin, ngi la ïahiar sha phyllaw ïing ban ïakiew noh ha ka lynti ïaid jong ngi. La don u kashor bakhlain bha na ka bynta u Rabbi Amos babha, la u rangbah shispah u la phah lam ïa u da u kulai Persha baitynnat tam ban shong ; hynrei i pakhynnah jong nga i la ong ba im ju lah shaniah mynno mynno ïa lade hi ha u mrad bam sngewthikna katta katta kum u kulai ha ka jinglong samla jong i, bad i la pyrkhat ba da kaba eh in shlan ban leit leh kumta ha ka jinglong tymmen jong i ; kumta i la jied ban shong la u kashor.

Ynda ngi la ïashong ïa lade lade halor ki jin ba la pynrben syngkhlieh-shong, bad la ki jingkah-khmat ba la pynkhreh ban da la ki khmat jong ngi, ngi la ïakhmih lynti man ka khyllipmat ïa ka jingwanpoi u rangbah shispah bad ka kynhún shongkulai jong u ; hynrei u mraw Numidian u la wan phet da kaba mareh, u da nguh ngon haduh khyndew ha khmat u Rabbi Amos, u la ong ba u rangbah shispah un sa ïakynduh ïa ngi ha ka dong jong ki ar lad, ha lyndet ki kynroh, kiba hajan Bethany. Ba kumta ngi la ïakiew lang baroh, bad la ïaleit la ka lynti sha pyrshah ka Khyrdop Mihngi ïa kaba u Pilat u la dang shu moromot shen, bad ai kyrteng ka Khyrdop u Kaisar. Ngi ïadon san ngut baroh—u Rabbi Amos, ka para-kha jong nga ka Mary bad ma nga, bad ar ngut ki Nong-Gibion —baroh arngut na ki ki long ki samla shynrang, kiba ki kpa jong ki da ki bún spah snem ki la long ki shakri ha ka ïing ka sem u Amos, bad naduh ka por u Joshua, ha kaba kine ki jait briew ki la shukor ïa u da ka jingleh sianti jong ki, bad la rai pynrem sha ka jinglongmraw junom. La shoh shibún ïa nga da ka durkhmat jong kane ka jait bynriew ba khyllahsngi. Ki don ki durkhmat ki badum snieh-doh eh, ki khmut shyntur

pukni, ki mat-peit baïong shat phalang, bad ki rynïeng rynñiot bajem jri bad barit ryngking. Ki peit siantuh bad shet-shukor, hynrei ki ileh tiengpud, bad lah ban khúm ïa ki katba mon da kaba leh pyneh triang. Kim don kano kano ka jingsnoh jingieit, bad ka jingsngewnguh ka imat kumba shu bret lehnohei ha ki. Nga la ïohsngew ka jingïathuhkhana hiarpateng kaba sngewkhyllah shaphang jong ki na uwei na ki Lebi uba wan kai búnsien sha u Rabbi Amos, kaba long, ba ki hiarpateng na ki *shakri* u Noah, ïa kiba la pyllait im ryngkat bad u ha ka ïinglieng, hynrei ïa kiba ym shym la kynthup kein ba ki long na ka kyrdan bapoh, ha ka jingbuh jingthoh jong ka ïing ka sem Noah. Hynrei khlem artatien phi la ïohsngew ïa kajuh ka jingïathuhkhana hiarpateng ba sngew biria rai.

Ka step ka la long ka baphyrnai sngi bad kaba rang bha kdiar bad ka sngi rong-ksiar kaba theh la ka jingshai jong ka halor ka templ bad ka ïingmot, ka ïingdulan ïingpaki bad ka tnúm, ka kynroh bad ka kut, u lúm bad ka brisoh, ka phudwah bad ka wahduid, baroh kita la pynshai da ka burom jong ki kjat sngi jong ka step. Katba ngi phai sha ka surok kaba lam sha ka Khyrdop Langbrot, ngi la ïaid lait ïa ka ïing u Kaïaphas, u Rangbah Lyngdoh, ïa uba nga la ïohi ba u ïeng haneng ka batsha marbl jong ka ïingsyiem ba-ithiang sat jong u. Um shym la riam la beit ha ki jaiñphong baremdor jong u, bad la ka jingda shadem kaba da ki maw phyrnai, bad ka tupia syiem, kumba nga la ïohi ha ka Templ, hynrei u la riam ha ka jaiñphong ïong bajynsur, halor jong kata la tawah ka jaiñ ryndang kaba da ka jaiñ linen balieh; bad haneng ki shñiuh-kdor balieh ïor u la phong ka jingtap rong saw-syngiang, ka riam kaba ïadei lang ïa baroh ki lyngdoh, kumta ba lada nga n shym la lap ithuh ïa u na ka rynïeng rynñiot bajrong bad ba i maiñ ryngbah jong u, bad u shñiuh lieh ba her kynther bad ka mat-peit banep thyrnia, katba u nang-jngoh ïa ngi, ngan nym da la tip ba u dei u Rangbah Lyngdoh U la kren sha u Rabbi Amos, uba la leh burom ïa u, bad ngon nga la

nguh ïa ka khlieh jong nga ha khmat ka kyrdan syiem jong u nongmihkhmat jong u Blei ha ka pyrthei.

Sa kham barum shuh shuh ngi la ïakynduh ïa ka kynhún kaba wan na ka ri kaba sha lyndet ka wah Kedron, bad la ki ruwh baheh halor ki kashor jong ki, ba la pyñkit da ki lyngdkhur met-itynnat bad paro-ïud, ïa kiba ki dang leit kit sha Templ, ban die hangta ïa ka ban kñia. Ka dohnud jong nga ka la sngewsynei ïa ki jyngthaw baluilui, kiba ki khlieh baitynnat rong-thwei jong ki ki phngoid da ki dorjon lyngba ki phrah pharuwh phareh jong ki ïing phatok jong ki, katba ki shat la ki khmat jem jong ki ha nga, kumba ki kyrpad ïa nga ban pyllait ïa ki na kane ka jingtehmraw. Bad haba nga la puson ha lade ba ki dei ai jingkñia la ki jingim baluilui jong ki na ka bynta ki pop jong ki briew, kynthei bad shynrang jong u Israel, ka ngab jong nga ka la saw kyrang da ka jingsngewlehraiñ, ba ngi ïapop sang katta katta ha khmat u Blei u Trai, ba ki baluilui ki dei ban ïap na ka bynta jong ngi. Namar ba ka Mary ka shong kashor hadien jong nga, khnang ban pyllait lynti ïa ki kashor kiba la kit jingkit da ki ruwh bah, kawei na ki lyngdkhur, ba ka tieng ïap ïa ka jingjam jong ki surok, ka la ksaid pyllait ïa lade napdeng ki phrah, bad, da kaba pyïar la ki thapniang jong ka, ka la her soit sha suin, bad nangta ka da suh wia shabar sor, ka da kiew swait jngai jngai shaneng ki kynroh shnong, bad ka kliar bajrong jong ka ïingmot baphra-dong jong u Psephinos bad la jah ngain sha jngai bak. Nga la sngewkmen hapoh lade ha ka jingïohlait ka sim baluilui, bad nga la phah leit suk ïa ka sha la ka jaka shong jaka sah ha khlaw. Thik shuwa ba ngin poi ha ka Khyrdop Langbrot, da kaba ngi dei khlad sha ka lynti Jerikho, ngi la ïakynduh ïa uwei u matlah baduk ba u ïalam la i khún langbrot, lane pynban ba shah ïalam da i khún langbrot ba la pynjuh bha. U ruh u la don ar tylli ki paro ha ka shadem jong u. La kylli ïa u da u Rabbi Amos, uba la ithuh bha ïa u, shano u leit. U la jubab, ba u dang leit sha ka Templ ban ai

jingkñia ia ki. "O, ém," la ong u Amos, da ka jingsngew lyngngoh, "men nym ai jingkñia ia i khún langbrot jong me, Bartimaios !"

" 'Nga la kular ia ki sha u Blei, Rabbi Amos, bad ngam lah ban pynkhein la ka kular khlem sah pop."

"Hynrei i langbrot jong me i ialam ia me kylleng kylleng, i long ki khmat ia me. Mem lah leit khlem ma i."

"U Blei Un pynbiang ia nga da uwei pat u khún langbrot," u la jubab, ka khmat jong u ka da shai jingshai da ka jingkyrmen.

"Hynrei ki paro jong me pat ? Me kamai ja da ki bún paisa ha ka shisngi, la hikai bha ha ki ia ki buit shalak bad bapynsngewbha ia ki khynnah rit Lada me dei ban ai jingkñia kat kum ka jingsmái jong me, to tyngkai ia kine kiba donkam katta katta ia me, bad hih kane ka paisa ban thied paro bad uwei pat u khún langbrot," la jubab i pakhynnah babha mynsiem jong nga.

"Sngap aiu nga don ban ong " la jubab u Bartimaios. "I pa jong nga i la kem pang, bad sa ba in iap, bad nga la smai ka jingsmai sha u Blei ba lada Un pynkoit ia u tymmen, i pa jong nga, ngan ai jingkñia ha U ia uwei na ki paro jong nga. Ha kawei pat ka sngi i mei jong nga, iba la bsa la btiah ia nga naduh nga dang rit, bad iba la ieit ia nga, la la kha matlah ia nga, da la ka dohnud jong i baroh, i ruh i la kem pang. Nangta nga la smai sa iwei pat i paro. Ha kajuh ka miet i khún rit kynthei jong nga, iba ki khmat jong i ngam pat ju la iohi, bad i bam ju la iohi ia ka khmat la i kpa jong i, i la kem pang sa ban iap. Te dei hangta ba nga la smai ia baroh kaba sah bad nga, wat ia i khún langbrot baieit naduh shadem jong nga, ia uba nga ieit marbud ia ka khún jong nga ! I pa jong nga, i mei jong nga, ka khún jong nga ki la koit bha pat, bad ha ka jingkmen jong nga nga don ha ka lynti jong nga

sha ka Templ ban ai ïa kine ki jingai jong u Blei sha U. Kan long ka baeh, kynrad, hynrei bato ngan nym pyndep la ka jingsmai jong nga? Kan long ka baeh ban khlad na ki, ngan duh shikatdei eh ïa ki; hynrei u Blei un nym pynshah shitom ïa u Bartimaïos matlah, haba Un ïohi ba u tyrwa, ha ka jingainguh thang jong u la ki paro rit jong u ar tylli bad ïa u khún langbrot, baroh kein kat kaba u don."

Bad kine ki ktien u la nang ïaid, u khún langbrot u da kohnguh ïa u tyllai da uba u bat u da ïaid suki jem jai ha khmat jong u; katba nga lah ban ïohi ïa ki khmat matlah jong u khún bahok bad kpa riewblei ba ki tuid ki ummat, katba u doh-pa-doh ïa ki paro bakordor kiba shaniah ha ka shadem jong u. Ine i khún khyndiat i jingjia i la pyndiaw ïa nga; pynban nga la sngewburóm ïa ka jingkut jingmut bariewblei jong une u briew baduk, uba ki khmat jong u, la kim ïohi briew, ki imat ba ki ïohi ïa u Blei bad ki sngewthuh ïa ka jingdon ryngkat jong U. Dang don pléng ka jingriewblei basngewrit ha ka ri, ko pa baïeit jong nga, bad bam shem ïa ki hapdeng ki lyngdoh basarong bad ba leh phuh leh phieng, ngi dei ban wad ïa kata ha ki dohnud jong ki baduk bad ki bapoh kyrdan, kum u Bartimaïos.

Ynda poi ha khyrdop ïa ngi ym shym la bat slem da u kapten Roman, uba la bat ïa kiwei pat, u da khmih ïa ki kot ïaid-lynti jong ki, bad u da shim ka khrong khyrdop na kito ki bam don ïa ki; namar la ki nongleit lynti ïaid-kjat ki lah ban ïaleit ïawan khlem siew, la katta ruh na kito kiba shongkurai ne kashor la shim khrong tyngka, lymda ki don lypa ki kot ai-bor ba la soi da u Lyngskor. Hynrei u kapten jong ka khyrdop tang shu ïohi ïa ngi da ka jinglehburom bakhraw, u la pyllait ïa ngi ban ïaid lyngba ka khyrdop sha khmat kiwei pat kiba la khreh ban ïaid lyngba, u da ong ba u rangbah shispah uba ka kyrteng jong u nga tharai ngam pat shym la ïathuh ïa phi, u long u Aemilius, u la ai hukum ïa u ban nym bat slem ïa ngi. Ki shipai Roman ba i-eh ka khmat ba la

phong da ka riam nar kiba la ïeng tawiar ka khyrdop, ki la shoh ha nga kum kiba don ka maiñ bad ka rynïeng rynñiot briew kaba lah ban jop pyrthei. Haba nga la siat jingmut ba ym shym la don ka nongbah ha ka pyrthei, ha ki khyrdop jong kita bam shym la ïeng kiba kum kine ki briew, kiba la riam bad phong jaiñ, bad basaphup ñiuh-moh kum ki, ngam lah khlem ñiewburom ïa ka bor basalonsar jong ka Hima Bah Roman, bad ka jingtieng de ïa ka.

Shisien ba ngi don shabar ki khyrdop shnong, ka lyer ka la beh sngewpyngngad na ki lúm Olip, ba la pynkit da ka jingsieng iwbih. Ba la shah set kut slem slem hapoh ki kynroh bad surok khim, ki la paw ha nga ba nga la shu dang laït napoh ka ruwh, kum ka lyngdkhur rong suin-bneng itynnat ka khlieh, bad nga la sngew kumba nga kaweh thapniang ha ka lynti jong nga ruh sha ki ri-shyiap balaitluid, lada ïa ki thapniang jong ka lyngdkhur, kumba la thrang jur da u Syiem Dabid, lah ban ai lem ha nga. Sha kamon jong ngi, ym jngai na ka khyrdop, u Rabbi Amos u la kdew ha nga ïa ka pung Bethesda. bad ynda nga phai la ki khmat shata nga la leit ïohi ka jingïohi kaba ktah mynsiem jur. Ia ki batsha baroh san la shlei da ki bapang bajhia, ki dkoh ki dkia, ki tyngjang-kap, ki matlah bad ki khrew ki khriap ba ki ïaap, kumta ïathuh i pakhynnah jong ngi ïa ngi, na ka bynta ka jingkhih jong ki um, namar, ha ki por ki por, i la ïathuh ba u Blei u phah ïa u angel arsut sha ka pung ban king ïa ka um, ha kaba, jar kat uba poi shuwa, u shah pynkoit joit na kano kano ka jait jingpang kât kaba u don. Ngam lah khlem pynsangeh la u kashor ban peit phylla ha ka jingïohi ba i phylla katta katta jong kâne ka jingïalang paidbah jong ki riewshemjynjar, kiba dei ban don ym duna shuh ïa ka sawspah ngut briew; don kiba ïaïeng shaniah, ba i-matlieh bad thapngab, ba ki kyrshán ha ki pala ; don pat kiba pár kylleng kylleng ha ka jingisnei hi khop, kum ki mrad khlaw kiba pyrshang ban jan ïa ka pung, katba kiba

kham khlain ki shop shadien ; don kiba thiah dem lyngngiah ha la jyngthiah, ki da ap lehrit ia ka por u Blei ; katba ia kiwei pat la bah tynrong shata ha ki tyrpeng ki briew. Kynsan kynsan, katba nga la dang sdang ban shong kashor biang, bad ban khaprip ki khmat na kane ka jingïohi ba i sangsot, kawei na ki jingïohi ba palat bor than ba ka khmat briew ka lah ïa ka ban peit ka urlong. Ka sla-um jong ka pung, kaba la long jaijai baroh shikatto, shisyndon ka la kylla khih kyndeh, i kumba ka thnam, bad ka la sdang ban sieb, ban khiedew, lane ban shad phaloh shane shatai ha ka rukom ka ba-iphylla. Tang ïohi ym pat lap ba ïohi ïa kane ba shuh hep la khie kynsan, na ka kynhún jong ki riewpang bashem jynjar kiba la tyllun ha ki mawkyrdon jong ka, ka jingïakyang ki saw spah tylli ki ryndang shisyndon, ki jingialynñiar ka jingkmen, ki jingpyrta jong ka jingsngewphylla, ki ktien jong ka jïngïakyang ba pynkyndit, katba ka jingkhih ha kajuh ka khyllipmat ka la jia long ha ka jingïalang lymbung jong ki met briew, ïa kiba la pynshad lamwir shane shatai kumba shad phaloh ki um. Kito kiba hajan eh ki la tur lamwir shapoh. katba kito kiba nadien ki la ïakhynñiat arsut, don kiba ïalynñiar lamwir ha ka jingïakyrkieh ba i-shitom sat, bad don kiba da tim da tla da ki ktien tim ba sngewshyrkhei, haba ki shem ba ïa ka lynti jong ki la pynwit da ki jingïalang lymbung bam lah phrung lyngba ha khmat jong ki. Ki batlot tam bad kiba khlem bor ki long kiba da thrang than eh, bad ba ki don jngai jngai, ki la pynlong ka jingïaksaid ïap bapalat briew ban poi ha pung, ki da jléw, bad kyrsih bad kti bad kjat halor ki ingdong jong kiwei pat, tang ban shu shah kyndat ei ha madan bad shah kyrdem da kito kiba nang tur na shadien. Don ki bakhlain, kiba la pyrshang ban pyllait lynti na ka bynta kito kiba ki bah, kiba la sei la ki tari, bad la tur sha khmat ban krang lynti lyngba ki shem jynjar ba i-kyrïap bad baseityrtho ka shyntur kiba la shlei ha lynti, haba ïa ka jing-pynmynsaw la ïohi da ki Roman na khyrdop, ki la hiar arsut, kumba saw kynda na ki, la ki waitlam ba

la sei, ban pynjem ia ka jingiakhih kulmar; namar ka pung baroh kawei ka la don ha ka jingkhih kulmar. Bam sngew lah shah shuh ban iohi ia ka jingiohi ba-ishyrkhei, ngi la iapynher kashor noh kloi sha khmat; hynrei hadien pat nga la iohsngew ba shuwa ban pynthanda ia ka jingiakulmar, shibún ki briew la pyniap, bad ba san na kito kiba hapoh pung ki la iap jyllop hapoh ki kjat jong kito ki briew kiba la rynsied ruma rutit nalor ki khlieh jong kiwei pat halor jong ki.

"Ka long kaba lah," nga la kylli ia u Rabbi Amos, ynda ngi la iapoi ha ki rud jong ka wah Kedron, "ba ka long ka kam u angel kaba lah ban pynmih ia kane baroh ka jingkulmar bad ka jingbthei jong ki jingkwah briew basniew jew tam?"

"Ym don jingartatien ba ka jingpynkhih ha ki um ka long hi ka kambah," u la jubab. "Ka kam jong u angel ka long ka babha shisha. Ka jingktah jong u ka ai ka bor pynkhiah sha ka um kaba pynkoit ia ki jingpang; bad hato ka jingbha mynsiem jong u kan kit khlieh na ka bynta kine ki jingmih ba ishyrkhei bad isaitmet ia kiba ngi la dang shu iohi?"

Nga la shu sngap noh jar; hynrei nga la ud jylliew na ka bynta ka jingbamman u briew, kaba lah ban pynkylla kat ia ki jingai Blei sha ka jingsniew ha kaba pdiang ia ki.

Nangta ngi la iaphai khyndiat shaphang kamon, bak na ka lynti laid paidbah; namar ba kumba ka jyngkieng, da kaba ia ka surok sha Jerikho la ju iaid, la dang shu tei pynskhem thymmai da ki Roman, ngi la háp ban bud ia ka rudwah haduh ngin da poi hajan u Pala mot u Absalom, uba nga tang shu iohi, u la pynwan sha ka jingkynmaw jong nga ia ka jingiathuhkhana baroh kawei jong uta u khúnsyiem samla ba la ialam bakla. Katno ka baphylla, ba ka khlieh

donburom kaba da u shñiuh ksiar, ïa uba u sngewsarong, bad ïa uba ki nongthaw jingrwai jong kato ka por ki kren palat ïa ka shiwat ar wat, un kylla long pynban u atiar jong ka jingshah pynïap jong u ! Katba ngi la nang leit ha la ka lynti la don hangto ki diengsning tymmen ha khmat jong ngi, ïa kiba u Rabbi u la ong ki la tymmen katta katta ban long shibynta jong ka lawbah baïar lyngba jong kata ba u la shong kashor sha ka jingïap kein, bad khlem artatien ki la da katta shisha. U la pyni ïa nga hadien shipor, bad katto katne ka jingjngai na Jerusalem, ïa ka krem ha kaba ki shiphew ngut ki samla kiba pynïap ïa u Absalom ki la bret ïa u, ki da kynton ki mawbah halor jong u. Une u khúnsyiem u la dei ban long u bashlur kumjuh kumba u long u babha briew bad u batamsneng, ba haba ynda la sdien ïa u da u shñiuh jong u hi ha u diengsning, bad u bam lah ban pynmynsaw shuh ïa ki, kan dang donkam "shiphew ngut ki samla ban ker tawiar bad ban shoh ïap ïa u." Lane, lehse, kumba pyrkhat u Rabbi Amos, kane ka kynhún ka iasnohkti, ryngkat lang, ban shim ïa ka jingshahkynnoh ha khmat u Syiem Dabid, ïa kaba ym don tang uwei na ki uba sngewbha ban kit hi marwei shimet ! Katno ka basngewthiang ïa nga, ka long ha man la ka jaka puta sawdong ka Jerusalem ! Nga sngew kumba nga im biang ha ki sngi hyndai hynthai, ha kaba nga ïohi ïa ki jingïohi ha kaba la thoh ïa ki jingjia bakhraw kiba kynthup ïa ki jingïathuhkhana bad ka burom jong ka jaitbynriew jong ngi

Ym slem ba ngi tang shu poi ha ka jaka ha kaba don ar lad, ba ngi la ïohsngew sha sepngi ïa ka jingsawa jong ka jingkyrdem patoh jong ka kynhún kulai bakhraw, bad ha kawei pat ka khyllipmat, u rangbah shispah samla Roman u la wan mih ngong, na ka surok kaba na ka Khyrdop Kulai, u da shongkulai ha khlieh jong ka kynhún nongshongkulai, uba ka maiñ shipai jong u, bad ka jingsawa-riew jong ka jingkieng atiar jong u, bad ka jingud sngewtynnat ki bikur jong ki,

ka la pynpatoh ïa ka snám jong nga ; bad nga sngewskhem lada nga lah ban ïohi la ki khmat la jong ngan lap kem ha ki ïa ka jingphyrnai shipai. U Aemilius u la i kum u khúnsyiem, bad ka jingkieng atiar ba shut phyrnai jong u ka la phyrnai phalang ha ka sngi kum ka jingkieng atiar ba da ka ding. Ha syndah jong u la shongkulai u samla uba la rah ïa ka dur pukni jong ka kynhún jong u ; hynrei u rangbah shispah hi u la rah ha la ka kti la jong tang ïa ka shab jong ka kyrdan shipai jong u, kaba la long ; u lyngkhot diengwain ba la teh da ki sati ksiar U la khublei nguh ïa ngi da kata ka jingleh don akor kaba pynpher ïa man la ka jingkhih talaiñ shane shatai jong u, bad nangta u la pynkhlad ïa ka kynhún shipai jong u sha ki ar khlad, shiteng na kita, kiba ïaid pashop na khmat, ki ïalam ïa ka kynhún, bad kawei pat ka shiteng kaba ran shadien, ka la ker, kum ka jingda na shadien. Nangta u la ai ktien ban ïaid shaphrang. U rangbah shispah hi u la shongkulai teng-teng ha syndah u Rabbi Amos, ne hajan ki lakam jong u, hynrei um shym pynleit jingmut eh tang ha ngi kat ban klet la ka kamram kum u kapten, ïa kaba u la pyndep da kaba phikir thikna eh.

Khublei, ko pa baieit, tat haduh kawei pat, ha kaba ngan bteng la ka jingai jingïathuh jong nga ïa ki jingjia kiba la jia naduh ba nga la iehnoh ïa ka Jerusalem. U Blei jong u kpa jong ngi u Abraham to Un long ka jingda bad ka stieb ïa phi—Ka khún thepmynsiem jong phi.

ADINA.

Ka ïakut jong ka Kitab I.

Ki Kot Khasi [illegible] kot Khasi [illegible] Shillong [illegible] ki mong[illegible] ki [illegible] —

Da ka Kong Beatrice Mitre, Jaiaw, Shillong.

1. Ka Histori jong ka ri India (IV-VI) ... 1T. 50 P.

Da u Bah Frank M. Pugh, Jaiaw Shillong.

2. Ka Kot Hygiene (IV-VI) ... ... 2T.
3. Ka Kot Geography (IV-VI) ... ... 2T.
4. Ka Drama u Shakespeare, Katha phi mon 2T. 50 P.
5. Ka Dalalok Nangno u Khasi u hiar pateng 1T.
6. U Khún Syiem na ka Iing u Dabid Kitab I 1T. 44 P.
7. U Khún Syiem na ka Iing u Dabid. II & III 2T.
8. Ka Phawár-Rwái Khasi ... ... 1T. 50 P.
9. Ka Shang Syntiew .. .. 1T. 50 P.
10. Ka Kot Geometry Thymmai (IV-VI) .. 1T. 50 P.
11. U Khún Syiem na ka Iing u Dabid IV & V 2T.
12. U Romeo bad ka Juliet .. .. 2T.
13. Ka Histori jong ka Assám (IV-VI) ... 56 P.
14. Ka Gulabpi (Ka Khana India) ... ... 3T.
15. U Elija, Ka Prosodi bad Retorik ... 3T.
16. Ka Jinglamp ia ki Kot B.A. Khasi I 2T.
17. Ka Jinglamp ia ki Kot B.A. Khasi II ... 2T. 50 P.
18. Ka Shang Khmih-Pyrthei u Lord Clwyd 2T.
19. Ka Tem Djing ia ka Shla-Briew ... 2T.
20. Ka East Lynne Kitab I (a) ... 1T. 50 P.
21. Hynrei Mynta Ngi Íalong Khristan ... 1T. 50 P.
22. Ka East Lynne Kitab I (b) 1T. [illegible]
23. [illegible] 1T.

[illegible]

U Khun Syiem na ka ïing u Dabid

Shibún na ki jingïohi ïa ka jingim u Jisu hamar ki saw snem bakhatduh eh jong ka jingim jong U ha pyrthei, kumba la buh jingthoh ha ka Gospel, la ïathuh hangne kum kaba da ïohi hi da la ki khmat ïa kita.

Ka Adina, ka nongthoh, kaba long ka Jiw, la ngeit ba ka long ka nongshongshnong ha Jerusalem hamar ki saw snem ki bakhatduh eh jong ka jingim u Nongpynim jong ngi bad ka la ïaroh sha Aleksandria, sha u kpa jong ka, bun bún ki shithi kiba ïathuh ïa ki jingjia baroh kiba sngewtynnat, bad khamtam eh ka da ai ka jingïathuh kaba bniah ïa ki jingjia baphylla jong ka jingim u Khrist, ïa uba ka jia ïohi man ka sngi.

Ka jingthmu bakongsan jong kane ka jingthoh ka long ban pynshisha ïa ka jinglong blei jong u Trai jong ngi lyngba ka jinglong briew jong U; namar "Ym ju don *briew* uba la kren kum une u briew."

Na ka jingthoh lamphrang, da u Rev. J. H. Ingraham